

Årsrapport 2003

Vital Forsikring ASA
Gjensidige NOR Spareforsikring ASA

Innhold

Vital – Norges største
liv- og pensjonsselskap ____ 1
Dette er DnB NOR ____ 3
Litt bedre hver dag
– administrerende direktør ____ 5
2003 i korte trekk ____ 6
Hovedtall/nøkkeltall (proforma)
Vital Forsikring ____ 7
Kapitalforvaltning
– lave renter og gode aksjemarkeder ____ 8
Bedriftsmarked
– det ledende selskapet ____ 9
Personmarked
– landets største leverandør ____ 10
Offentlig
– ledende blant de private aktørene ____ 11
Vitals ledelse ____ 12
Organisasjon ____ 15
Vitals styre ____ 16
Vitals kontorer ____ 17

Årsberetning og regnskap
Vital Forsikring ASA ____ 19
(Se egen innholdsfortegnelse)
Forsikringstekniske forhold ____ 50
Beretninger – revisor
aktuar og kontrollkomité ____ 52

Årsberetning og regnskap
Gjensidige NOR Spareforsikring ASA ____ 54
(Se egen innholdsfortegnelse)
Beretninger – revisor
og kontrollkomité ____ 91

Definisjoner ____ 92
Embedded Value
pr. 31. desember 2003 ____ 94

Foto
Vital er opptatt av å bedre egne prestasjoner – se administrerende direktørs kommentar side 5 – og henter inspirasjon fra prestasjoner på høyt nivå hos samarbeidspartnere Vital sponser. I årsrapporten presenteres foto av noen samarbeidspartnere som også presterer på høyt nivå.

Side

Vitalprisvinner Live Maria Roggen
Kongsberg Jazzfestival ____ 2
Skiskytter Liv Grete Skjelbreid Poirée ____ 4
Skiskytter Ole Einar Bjørndalen ____ 14
Skuespiller Richard Sseruwagi,
Den Nationale Scene ____ 20

Vital – Norges største liv- og pensjonsselskap

Vital Forsikring ASA er det største selskapet innen livsforsikring og pensjonssparing i Norge og Vital Link AS er det klart ledende selskapet innen unit linked-forsikring her i landet. Vital Forsikring, med datterselskapene Vital Eiendom og Vital Pekon, og søsterselskapet Vital Link, utgjør Liv- og pensjonsområdet i DnB NOR-konsernet.

Sammen forvalter Vital-selskapene ca. 158 milliarder kroner, har ca. 970 ansatte og forsikrer over 700 000 personer. Vital har hovedfunksjoner i Bergen og Trondheim og viktige salgs- og markedsfunksjoner i Oslo. Selskapet er representert over hele landet, både med egne kontorer, via DnB NORs kontorer, gjennom eksterne distributører og internett (vital.no).

Vital Forsikring ASA ble etablert i 1990, da Hygea (etablert 1884) og Norsk Kollektiv Pensjonskasse (etablert 1938) fusjonerte. I 1996 ble Vital en del av DnB-konsernet.

Gjensidige NOR Spareforsikring har røtter tilbake til 1847 og var i sin tid Norges første livsforsikringsselskap. Gjensidige NOR Spareforsikring ble etablert i 1992 etter fjusjonen mellom Forenede-gruppen og Gjensidige.

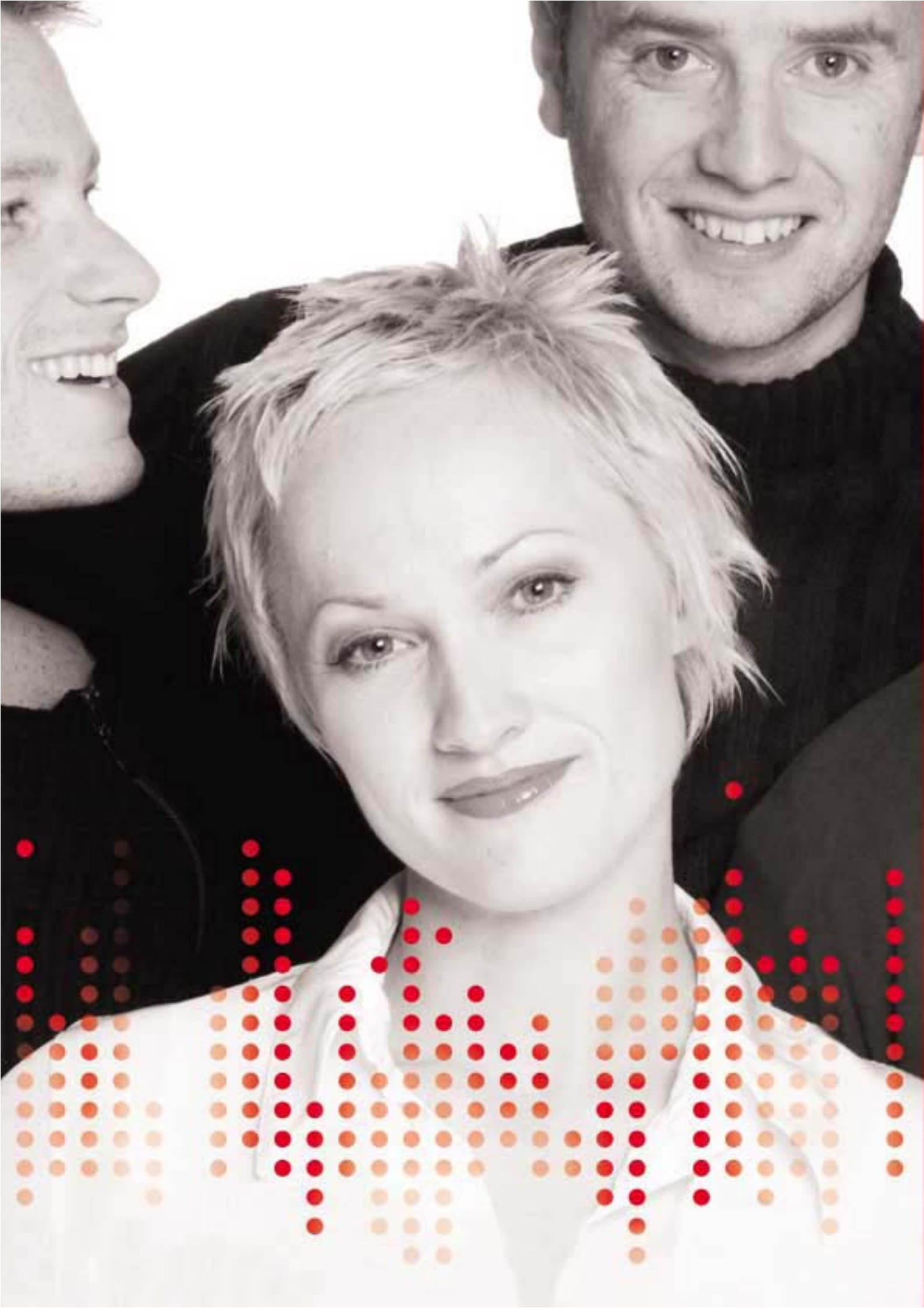
Fusjonen mellom DnB og Gjensidige NOR til DnB NOR i desember 2003 var bakgrunnen for at Vital Forsikring og Gjensidige NOR Spareforsikring 9. mars 2004 fusjonerte under navnet Vital Forsikring ASA.

Bård Benum har vært administrerende direktør i Vital Forsikring ASA siden desember 2003. Frem til da var Bjørn Østbø administrerende direktør i selskapet. Gunnar Gullaksen er administrerende direktør i Vital Link AS.

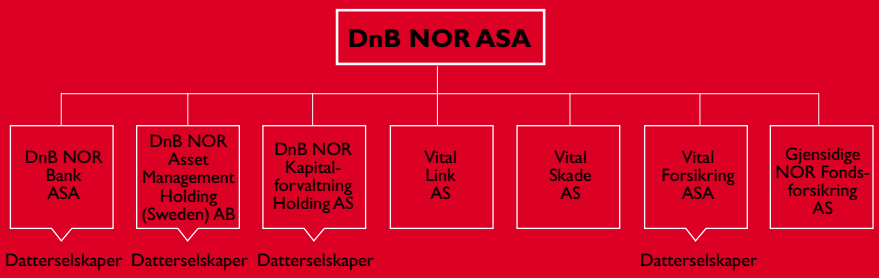
Vital Forsikring tilbyr kollektiv pensjon til næringsliv og offentlig sektor med tilpasning til kundens behov innenfor ytelsesbaserte, innskuddsbaserte og engangsbetalte pensjonsordninger. Til personmarkedet tilbys løsninger for langsiktig sparing på en rekke områder; individuelle pensjonsavtaler (IPA), livrente, sparing med investeringsvalg (unit linked i Vital Link), fondssparing (DnB NOR Kapitalforvaltning) og aksjeindeksobligasjoner (DnB NOR Markets).

I tillegg til spareproduktene tilbys gruppelivsordninger og personforsikringer.

Sammen med DnB NOR tilbyr Vital Forsikring personforsikringer til foreningsmedlemmer med utbetaling ved død og uførhet, fleksible pensjonsforsikringer, skadeforsikring og gunstige lån til bolig.

Dette er DnB NOR

Vokalist Live Maria Roggen ble tildelt Vitalprisen/Kongsberg Jazzfestivals store musikkpris for 2003. I juryens begrunnelse heter det blant annet at hun med en intellektuell tilnærming, kombinert med sjarm, utstråling og en nydelig stemme, skaper økt interesse for jazzklassikerne til glede for et stadig større publikum.

DnB NOR ASA er Norges største finanskonsern, med en forvaltet kapital på ca. 1200 milliarder kroner. Konsernet har mer enn to millioner personkunder, rundt 150 000 bedriftskunder og over 700 000 livsforsikringskunder. DnB NOR bygger på over 180 års erfaring som leverandør av finansielle tjenester i Norge.

Mål

DnB NOR skal være det ledende finanskonsernet i Norge og blant de ledende finanskonsernene i Norden. DnB NORs overordnede finansielle mål er å skape aksjonærverdier gjennom en attraktiv og konkurransedyktig avkastning, hvor om lag halvparten av overskuddet skal utbetales som utbytte forutsatt tilfredsstillende soliditet. Konsernet skal videre oppnå en egenkapitalavkastning før goodwillavskrivninger på minimum 14 prosent og en kjernekapitaldekning på om lag 7 prosent samt en rating på AA-nivå for ordinære langsiktige innlån i bankvirksomheten.

Strategi

DnB NOR vil skape verdier for aksjonærer, kunder, ansatte og andre interessenter gjennom å realisere identifiserte synergieffekter, skape nye løsninger i det fusjonerte konsernet og utnytte den mulighet for strategisk reposisjonering som fusjonen gir. DnB NOR skal være den beste finansielle partner for norske person- og bedriftskunder og internasjonale kunders foretrukne partner i Norge. Konsernet skal utvikle kundebasen og attraktive produktplattformer i hjemmemarkedet som også kan danne grunnlag for vekst i et nordisk og internasjonalt perspektiv. Videre skal DnB NOR opprettholde en ledende posisjon innenfor alle strategiske produktområder.

Markedsleder

DnB NOR er markedsleder i Norge på utlån, innskudd, livs- og pensjonsforsikring, aksjefond, kapitalforvaltning og verdipapirvirksomhet. Konsernet er ledende i Norge innen eiendomsmegling og som tilbyder av kredittkort. DnB NOR er en viktig partner for norsk næringsliv i utlandet og for store utenlandske selskaper i Norge. Konsernet er Norges ledende valutabank og en av verdens ledende shippingbanker. Konsernet består blant annet av sterke merkenavn som DnB NOR, Vital, Nordlandsbanken, Cresco, Postbanken, Avanse og Carlson.

Til stede over hele Norge – og utenlands

DnB NOR vil få 215 bankkontorer etter sammenslåingen, som fullføres i løpet av 2004. Konsernet har en langsiktig samarbeidsavtale med Gjensidige NOR Forsikring som blant annet medfører at banken kan tilby sine kunder enkle skadeforsikringsprodukter. Samarbeidet med 16 regionale sparebanker innebærer leveranse av teknologi og distribusjon av konsernets produkter. Gjennom en avtale med Posten Norge distribueres konsernets produkter og tjenester ved ca. 300 postkontorer, rundt 1 200 post-i-butikk og mer enn 2 000 landpostbud. I tillegg har DnB NOR et internasjonalt nettverk med 13 filialer og representasjonskontorer samt datterselskaper i Sverige, Luxembourg, Storbritannia, Singapore og USA.

Juridisk organisering

DnB NOR ASA ble etablert 4. desember 2003 ved at DnB Holding ASA og Gjensidige NOR ASA fusjonerte. Den norske Bank ASA og Gjensidige NOR Sparebank ASA fusjonerte 19. januar 2004, og Vital Forsikring ASA og Gjensidige NOR Spareforsikring ASA fusjonerte 9. mars 2004. En rekke andre konsernselskaper vil fusjonere i løpet av året. Enkelte selskaper vil også bli solgt. Oversikten ovenfor illustrerer den juridiske organiseringen av konsernet ved utgangen av mars 2004.

VITAL
VITAL
4
Kontiolahti
erdgas
erdgas

Litt bedre hver dag

Skiskytter Liv Grete Skjelbreid Poirée befestet sin stilling som dronningen blant de kvinnelige skiskytterne med fire gullmedaljer under VM i Skiskyting i Oberhof i februar 2004. Vital er generalsponsor for Norges Skiskytterforbund. (Foto: Marcel Lelienhof)

Bård Benum ble ansatt som administrerende direktør i Vital Forsikring ASA i desember 2003.

Da Liv Grete Skjelbreid Poirée stormet i mål på Fellesstarten under VM i skiskyting i tyske Oberhof lørdag 14. februar 2004, var det en ny bekreftelse for meg på at hardt og målrettet arbeid gjør det mulig å gjenta gode prestasjoner gang på gang på gang…….

Ikke bare vant hun Fellesstarten – det var hennes fjerde gullmedalje under årets VM – og denne dagen seiret hun med en margin på nesten halvannet minutt. Det var en styrkedemonstrasjon av de sjeldne og en avslutning på VM for småbarnsmoren fra Hålandsdalen i ren utklassingsstil.

Jeg var selvsagt både stolt og glad over den fantastiske seieren der jeg stod på tribunen sammen med en rekke kunder som Vital hadde invitert med til Oberhof for å oppleve dramatikken og spenning under skiskytter-VM. Men det var noe annet jeg tenkte mest på da Liv Grete i flere minutter etter målpassering lå utmattet i målområdet, og titusener av tyskere og andre tilskuere jublet vilt. Hvordan kan næringslivet lære enda mer av de prestasjonene hun og de andre skiskytterne gjentar gang på gang? Kan vi overføre noen erfaringer fra toppidretten til oss?

I idretten står systematisk trening helt sentralt for den som vil bli best. Coaching fra trenere og ledere er avgjørende for å realisere den enkelte utøvers potensial og derigjennom skape gode resultater. God ledelse er avgjørende for at samspillet i laget og overfor omgivelsene skal bli best mulig. Resultatene kommer dersom man trener smartere og fokuserer på det viktigste av det viktige.

Slik er det også i næringslivet. Skal vi bli best må vi utvikle oss systematisk innenfor våre områder, på samme måte som Liv Grete og andre toppidrettsutøvere gjør. Alle medarbeidere må realisere sitt potensial. Som ledere må vi tilrettelegge trening og utvikling, motivere medarbeiderne og fokusere på det viktigste. Vi må sørge for at teamene våre spiller godt sammen og at alle ledere og medarbeidere bidrar til å gjøre hverandre stadig bedre.

Ja, jeg er overbevist om at vi har noe å lære av toppidretten. I Vital er en viktig del av sponsorsamarbeidet knyttet til et samarbeid med trenere, ledere og aktive i toppidrettsmiljøet i Norge. Liv Grete og skiskytterne står sentralt i dette samarbeidet.

Gjennom å utvikle en prestasjonskultur skal vi befeste og styrke det fusjonerte Vitals stilling som det ledende selskapet innen liv og pensjon i Norge. Vi skal bli flinkere til å gi gode råd til våre kunder. Vi skal bli flinkere til å utvikle enda bedre produkter og distribuere de effektivt til kundene. Vi skal bli flinkere til å fange opp tilbakemeldinger fra markedet. Vi skal bli flinkere til å drive selskapet kostnadseffektivt. Vi skal bli flinkere til å forvalte den kapitalen vi tar vare på for kunder og eier. Vi skal bli flinkere til å prestere litt bedre hver dag.

Vital skal bli bransjens beste på ledelse, tenker jeg, i det Liv Grete har samlet nok krefter til å møte det kaoset hun vet venter en som nettopp har vunnet sitt fjerde VM-gull på litt over en uke. Hun takler også den prestasjonen – med et stort smil og imøtekommenhet overfor alle som vil ha en bit av henne – slik hun har gjort det gang på gang på gang…….

Bård Benum
Administrerende direktør

2003 i korte trekk

- Forberedelsene til fusjonen mellom Vital Forsikring ASA og Gjensidige NOR Spareforsikring ASA har pågått i årets tre siste kvartaler. Funksjonell ledelse for det fusjonerte Vital Forsikring ASA kom på plass i oktober 2003, mens selskapet formelt ble registrert i Foretaksregisteret 9. mars 2004.

- Fusjonen gjør at Vital er landets største selskap innen liv og pensjon med en forvaltningskapital på 158 milliarder kroner, 970 ansatte og over 700 000 forsikrede kunder. Selskapet har hovedfunksjoner i Bergen og Trondheim samt viktige salgs- og markedsfunksjoner i Oslo, i tillegg til kontorer og salgsrepresentanter over hele landet.

- Bård Benum er administrerende direktør i det fusjonerte Vital Forsikring ASA, som er organisert i tre forretningsområder - Bedrift, Offentlig og Person – to salgsenheter og to enheter for kundeservice. I tillegg kommer Finans, IT, Stab og Kommunikasjon.

- Rentefallet og oppgangen i verdens aksjemarkeder preget resultatene i 2003. Resultat til fordeling ble 3 394 millioner kroner og resultatet etter skatt ble 904 millioner. Tilsvarende tall i 2002 var minus 335 millioner kroner og minus 137 millioner.

- Verdijustert og bokført avkastning for det fusjonerte Vital ble henholdsvis 9,7 og 7,9 prosent (1,5 og 1,6 prosent i 2002). Norske aksjer gav klart best avkastning med 48,4 prosent, mens utenlandske aksjer og norske obligasjoner gav henholdsvis 21,3 prosent og 13,4 prosent. Vitals verdijusterte avkastning (før fusjon) ble 10,3 prosent.

- Vital befestet sin posisjon som markedsleder innen liv og pensjon i Norge med en markedsandel av forvaltede kundemidler på 35 prosent.

- Innen personkundemarkedet er Vital den klart ledende aktøren med premieinntekter på 6,7 milliarder kroner i 2003, en økning på 27,5 prosent fra året før.

- Etter fusjonen er Vital det største private selskapet innen offentlig sektor med i alt 52 kommunekunder.

Hovedtall / nøkkeltall Vital Forsikring *)

RESULTATREGNSKAP	**2003**	**2002**
Beløp i millioner kroner		
Premieinntekter	14 047	15 984
Netto finansinntekter	13 080	1 867
Erstatninger	(10 876)	(8 272)
Endring i forsikringsmessige avsetninger	(9 003)	(11 392)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(1 215	(1 177)
Andre forsikringsrelaterte inntekter/kostnader m.v.	(191)	(194)
Til/fra kursreguleringsfond	(2 448)	53
Fra tilleggsavsetninger	-	2 796
Resultat til fordeling	**3 394**	**(335)**
Midler tilført forsikringskunder	(2 254)	(31)
Skattekostnad	(236)	229
Årsresultat	**904**	**(137)**
Administrasjonsresultat	(190)	(242)
Risikoresultat	(27)	46
Renteresultat	4 670	(1 143)
BALANSE		
Finansielle eiendeler	142 948	127 319
Andre eiendeler	7 220	8 287
Sum eiendeler	**150 168**	**135 606**
Merverdier	2 842	924

NØKKELTALL	**2003**	**2002**
Avkastning (verdijustert) eksklusive verdiendringer i anleggs-		
verdipapirporteføljen	9,7 %	1,5 %
Avkastning (bokført) eksklusive verdiendringer i omløps- og		
anleggsverdipapirporteføljen	7,9 %	1,6 %
Kapitaldekning pr. 31.12.	13,8 %	15,3 %

* Proforma, ikke reviderte, tall for det fusjonerte selskapet.

Kapitalforvaltning – lave renter og gode aksjemarkeder

Lave renter og gode aksjemarkeder preget kapitalforvaltningen i 2003. De internasjonale rentene ble liggende lavt etter hyppige rentekutt. Norges Bank endret syn mot slutten av 2002 og fulgte opp med en ekspansiv pengepolitikk og rentekutt. Lave renter og "billige" aksjer førte til verdistigning på verdens børser. Oslo Børs fremstod i 2003 som en av verdens beste børser.

I det følgende omtales de to selskapenes aktiviteter innen forskjellige investeringsområder.

Aksjer

Etter tre år med fall på verdens børser begynte optimismen igjen å bre seg i 2003. Investorene la bak seg fokus på regnskapsfusk og terror, og ble mer opptatt av lave renter og potensialet for fremtidig vekst i økonomien. Første kvartal i 2003 startet imidlertid med negativ utvikling i aksjemarkedene. Ved utgangen av første kvartal begynte optimismen å spre seg. Oslo Børs har siden ledet an oppgangen med en stigning på nesten 50 prosent i 2003, mens verdens børser for øvrig steg med nærmere 25 prosent. Den positive utviklingen i aksjemarkedene ble også reflektert i Gjensidige NOR Spareforsikrings og Vitals aksjeporteføljer i 2003.

Renter

Gjennom 2003 stabiliserte de amerikanske rentene seg på et lavt nivå, mens den europeiske sentralbanken kuttet renten. Japan har opplevd en økonomisk lavkonjunktur i mer enn 10 år, noe som har ført til svært lave rentenivåer. En moderat optimisme i Japan i 2003 førte derfor til stigende japanske obligasjonsrenter. Både Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring reduserte eksponeringen mot det japanske obligasjonsmarkedet, som konsekvens av denne risikoen.

Norske renter

Svak vekst, sterk norsk krone og lav inflasjon førte til aggressive rentekutt fra Norges Bank i 2003. Fra et nivå på 6,5 prosent falt styringsrenten til 2,25 prosent ved utgangen av året. Avkastning for Vitals og Gjensidige NOR Spareforsikrings norske renteportefølje var i 2003 på henholdsvis 13,8 prosent og 10,1 prosent. Den globale renteporteføljen til Vital hadde i samme periode en avkastning på 6,7 prosent, tilsvarende avkastning for Gjensidige NOR Spareforsikring var 6,8 prosent.

Valuta

Både Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring har hatt en valutastrategi som i hovedsak har sikret valutaeksponering tilnærmet 100 prosent mot norske kroner.

Anleggsobligasjoner

For å skape en stabil og god avkastning i årene fremover har Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring over en lang periode bygget opp en diversifisert anleggsobligasjonsportefølje som samlet utgjør 46,7 milliarder kroner med en gjennomsnittelig løpetid på 5 år.

Eiendom

Vital valgte å øke eiendomsandelen i 2003, bl.a. ved kjøp av to sentrale forretningseiendommer i Stockholm. Eiendom gav en god avkastning på 8,3 prosent i 2003. For Gjensidige NOR Spareforsikring har eiendom gjennom mange år gitt en stabil og god avkastning. På grunn av noe høyere ledighet i kontorporteføljen og utsikter til vedvarende lavt leienivå, er det i 2003 foretatt en nedskrivning av eiendomsmassen. Gjensidige NOR Spareforsikrings samlede avkastning ble 3,9 prosent. Den samlede avkastningen for hele porteføljen i Vital ble 6,7 prosent. Eiendom vil fortsatt være et viktig satsingsområde for Vital.

Meravkastning

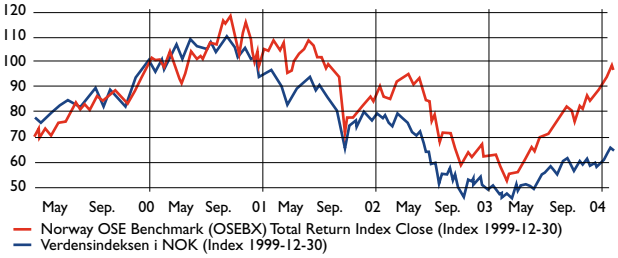
Det er i perioden skapt en samlet meravkastning utover sammenlignbare referanseindekser. Forvaltningen av norske aksjer og renteplasseringer har bidratt med positiv meravkastning. Utenlandske aksjer derimot har gitt en mindreavkastning i 2003.

Fremtidige muligheter

Fusjonen mellom Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring betyr at to av Norges største og ledende forvaltningsmiljøer slår seg sammen. Fremtidige Vital vil dermed være i stand til å dedikere ytterligere økte resurser, kompetanse og fokus på å forbedre kapitalforvaltningen. Selskapets mål vil fortsatt være å konstruere gode og fornuftige balansesammensetninger som gir kundene trygge og kostnadseffektive pensjonsløsninger. God soliditet, dynamisk risikostyring, systematisk og kompetent porteføljekonstruksjon og et godt forvaltningshåndverk, vil også i fremtiden danne grunnlaget for en konkurransedyktig avkastning.

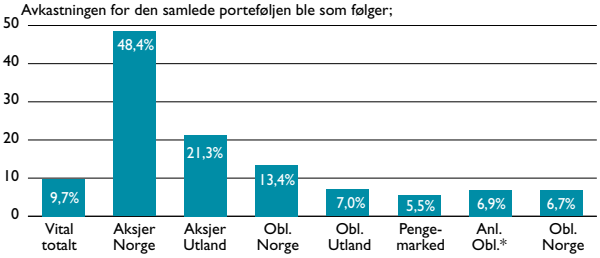
I tillegg har Vital fordelen av å ha en sterk eier i DnB NOR.

Norske versus utenlandske aksjer

Avkastning

Avkastningen for den samlede porteføljen ble som følger;

* dvs. hold til forfall eksklusive verdiendringer.

Bedriftsmarked – det ledende selskapet

Vitals ambisjon i Bedriftsmarkedet er å være det ledende selskapet innen utvikling, salg og leveranse av livsforsikring og pensjonssparing til bedrifter. Selskapets skal levere et konkurransedyktig administrasjons- og risikoresultat innen bedriftsmarkedet.

Hard konkurranse om flytting av pensjonsordninger mellom livsforsikringsselskapene preget markedet for store bedrifter i 2003. Vitals samarbeid med DnB NORs bedriftskundeenheter førte til at en rekke pensjonsordninger ble flyttet til Vital Forsikring i løpet av fjoråret. Flere små og mellomstore bedrifter, som tidligere ikke har hatt pensjonsordning for sine ansatte, inngikk i 2003 avtale med Vital om etablering av pensjonsordning.

Distribusjonskanaler

Vitals salg og rådgivning overfor bedriftskundemarkedet skjer gjennom egne rådgivere i organisasjonsenhetene Storkunde og Salg SMB, samt via eksterne meglere, som blir betjent gjennom en egen meglerseksjon i Storkunde. Premieinntekter fra kollektiv pensjon stod i 2003 for nær to tredeler av Vitals samlede premieinntekter.

Produktutvikling

Nye pensjonslover åpner for et bedriftsmarked med mange valgmuligheter. Det er ikke lenger slik at en bedrift bare kan velge forskjellige pensjonsnivåer og ytelser innenfor en ytelsesbasert ordning - der midlene kun forvaltes felles. Nå står også valget mellom innskuddsordninger i ulike varianter; kombinerte ordninger og parallelle ordninger. Ytelsesbaserte ordninger vil fortsatt ha en dominerende plass, selv om innskuddspensjon tar en økende del av markedet. I 2003 vedtok en av landets største bedrifter å skifte fra ytelsespensjon til innskuddspensjon, og flyttet en vesentlig del av sin pensjonsordning til Vital.

Nye kommunikasjonsløsninger

Vital har lansert nye løsninger for elektronisk kommunikasjon med bedriftene og deres ansatte. Vital Bedrift Online (VBO) gjør det mulig for bedriftene å overføre informasjon om lønns- og pensjonsforhold til Vital. I tillegg kommer Vital Pensjon Online (VPO), som synliggjør pensjonsdata for bedriftens ansatte.

Markedsmessige muligheter

Markedet for de store bedriftene vil fortsatt være et marked der vekst og økte markedsandeler forutsetter at kunder flytter fra konkurrenter til Vital.
I markedet for små og mellomstore bedrifter vil Vital tilby pensjonsordninger til de mange bedriftene som ikke har pensjonsordning for sine ansatte.

Pensjonskommisjonens innstilling til en modernisering av folketrygden, har ført til økt fokus på pensjon. Vital tror dette vil øke omfanget av pensjon i markedet for små og mellomstore bedrifter.

Ledelse

Direktør Geir Nysetvold er leder for Bedriftsmarked i Vital, mens direktørene Frode J. Hansen og Ivar K. Linde leder salgsenhetene, henholdsvis Storkunde og Salg SMB. Direktør Torbjørg Vanvik leder Kundeservice Bedrift.

Kollektiv pensjon til bedriftsmarkedet utgjør 57,3% av premieinntektene for Vital Forsikring og Vital Link pr. 31. desember 2003

Personmarked - landets største leverandør

Vital er landets største leverandør av individuelle spareprodukter, som innbefatter både garanterte forsikringsprodukter og unit linked-produkter (fondssparing med investeringsvalg). Vitals ambisjon er å videreutvikle posisjonen som Norges ledende produktleverandør av privateide livsforsikringsprodukter.

Vital tilbyr plasseringsprodukter og risikodekninger til personer, slik at de får god avkastning på sin langsiktige sparing, og samtidig sikrer økonomisk trygghet for seg og sine nærmeste.

Beste salgsår noensinne

2003 ble Vitals beste salgsår av individuelle spareprodukter noensinne. Salgsrekorden kom som en fin fortsettelse av rekordåret 2002. Salgsresultatet ble 4,1 milliarder kroner for Vital. Ved utgangen av 2003 representerte Vital Link 65 fond fra 14 anerkjente forvaltere.

Distribusjonskanaler

Personområdet i Vital hadde gjennom hele 2003 tre distribusjonskanaler for salg av individuelle spareprodukter: Personkundeområdet i DnB NOR og Vitals egne forsikrings- og finansrådgivere samt eksterne salgsenheter. Banken var den største distribusjonskanalen i fjor med ca 55 prosent av totalsalget på 1,8 milliarder kroner i nysalg innen garanterte forsikringsprodukter. Det resterende salget fordelte seg ganske likt på de eksterne salgsenhetene og Vitals eget salgskorps.

DnB NOR var også største distributør av unit linked-produkter og sto for ca 45 prosent av et nysalg på 2,3 milliarder kroner.

Det forventes ytterligere økt salg i 2004 både via egne distribusjonskanaler, via Acta, Postbanken og Terra-bankene og fra nye kanaler i det fusjonerte konsernet.

Gjensidige NOR Spareforsikring distribuerte både garanterte produkter og unit linked gjennom Gjensidige NOR Sparebank.

Gjensidige NOR Fondsforsikring skal i løpet av en to-års periode selges. Salget er et av vilkårene fra Konkurransetilsynet i forbindelse med fusjonen mellom DnB og Gjensidige NOR.

Gode leveranser

Etablering, vedlikehold og oppgjør for pensjonsspareprodukter har i 2003 skjedd med kostnadseffektiv produksjon og kort leveringstid. Målet er som tidligere at innkomne midler skal investeres hurtig, i tråd med kundenes krav.

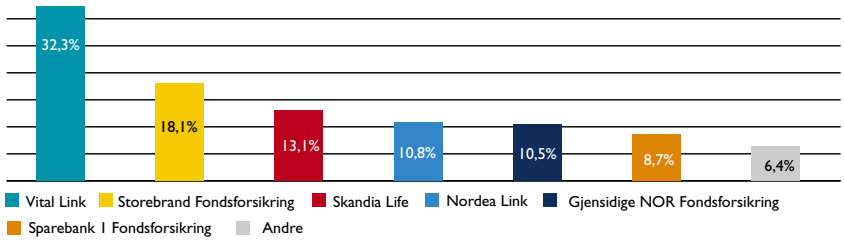
Et utfordrende 2004

Personmarked er godt forberedt på å møte utfordringen med å få fart på salgskanalene i det fusjonerte Vital. Vitals ambisjon er å posisjonere og markedsføre garanterte forsikringsprodukter og unit linked-produkter tydelig i forhold til hverandre i personmarkedet. Vital legger stor vekt på å gi kundene best mulige råd om pensjonssparing og økonomisk trygghet.

Organisering

Personmarked i Vital ledes av direktør Gunnar Gullaksen, som også er administrerende direktør i Vital Link AS. Enheten har ansvar for garanterte produkter fra Vital Forsikring ASA og unit linked-produkter fra Vital Link AS. Direktør Ivar Linde leder Vitals egen salgsenhet overfor personkunder. Direktør Kjerstin Fyllingen leder Kundeservice Person.

Markedstall premieinntekter 2003 Unit Linked

Offentlig marked – ledende blant de private selskapene

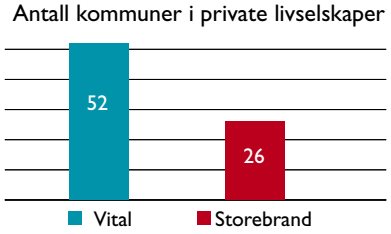
Vital Forsikring er markedsleder blant de private livsforsikringsselskapene innen offentlig sektor, med i alt 52 kommunekunder. I tillegg kommer en rekke andre kunder fra offentlig sektor. Vital har et produkt tilpasset kommuner/-fylkeskommuner. Til offentlige virksomheter har selskapet to produkter som sikrer pensjon etter offentlig plan.

Rammevilkår

Rammevilkårene for det offentlige pensjonsmarkedet har lenge vært usikre. Etter at Arbeidsretten i oktober 2002 avsa sin dom i sak nr. 7/99, fikk livsforsikringsselskapene i november 2002 dispensasjon til å tilby kundene opptak i fellesordninger. Dette for å sikre kjønns- og aldersnøytralitet i henhold til dommen i Arbeidsretten. Tross dispensasjon ble rammevilkårene sett på som uavklarte av kunder og partene i det kommunale arbeidslivet. Det preget markedet i 2003.

Markedsutsikter

Markedet har vært dominert av en stor aktør. I og med konkurranseutsettelse har likevel et økt antall kommuner og offentlige virksomheter plassert pensjonsordningene hos private leverandører.

Salgsutvikling

I tillegg til de kommunene som har pensjonsavtale med Vital, er det inngått pensjonsavtaler med flere kraftverk og en rekke andre foretak innenfor det offentlige avtaleverket. Vital har en markedsandel på 12 prosent av landets kommuner, målt etter antall. Som en del av DnB NOR-konsernet, har Vital et godt utgangspunkt for å vinne nye markedsandeler.

Distribusjon

Offentlig marked i Vital har organisert salget gjennom flere distribusjonskanaler. Salg skjer via egen salgsavdeling eller via meglere. Salg og betjening av kunder styres gjennom Offentlig marked, i tett dialog med øvrige distribusjonsenheter i Vital. Betjening av kundene blir ivaretatt av seksjon Kundeservice. Kundeservice står blant annet for ajourføring av medlemsopplysninger, fakturering og pensjonsutbetaling.

Flyttemarked

Markedet for offentlige pensjonsordninger er i hovedsak et flyttemarked. Vital har de siste årene vært ledende blant de private selskapene i dette markedet. I 2003 valgte fire av de seks kommunene som skiftet pensjonsleverandør å gå til Vital. Det utgjorde 65 prosent av flyttemarkedet – målt både i antall og kroner.

Ledelse

Direktør Joachim Høegh-Krohn er leder for forretningsområdet Offentlig marked i Vital. Salgsdirektør John-Harald Solheim leder salgsenheten og seksjonslederne Marit W. Gundersen og Jørgen Nygård leder kundeservice overfor offentlig sektor i henholdsvis Bergen og Trondheim.

Vitals ledelse

Bård Benum

Frode J. Hansen

Ivar K. Linde

Geir Nysetvold

Joachim Høegh-Krohn

Gunnar Gullaksen

Torbjørg Vanvik

Ledergruppen har ansvar for ledelse av Vital Forsikring ASA og for forretningsområde Liv- og pensjon i DnB NOR-konsernet, som består av Vital Forsikring ASA og Vital Link AS.

Ledelsen i Vital består av:

Bård Benum (født 1962)
Administrerende direktør i Vital Forsikring ASA. Benum er utdannet sivilingeniør innen Industriell Økonomi ved Norges Teknisk- Naturvitenskaplige Universitet (NTNU) i Trondheim. Han har tidligere hatt lederstillinger i Gjensidige Bank, Reitangruppen, Statoil og Norsk Hydro.

Frode J. Hansen (født 1964)
Direktør for Storkunde. Hansen er utdannet økonom og har tidligere vært banksjef i ulike banker. Han har blant annet vært direktør for Salg Næringsliv i Gjensidige NOR Spareforsikring.

Ivar K. Linde (født 1953)
Direktør for Salg SMB/Person. Linde er utdannet ved Sjøkrigsskolen og har tidligere hatt lederstillinger innen handelsvirksomhet og næringsmiddelindustri. Han har blant annet vært divisjonsdirektør for Salg i Vital Forsikring.

Geir Nysetvold (født 1961)
Direktør for forretningsområde Bedriftsmarked. Nysetvold er utdannet sivilingeniør ved NTNU og har vært konsulent og hatt lederstillinger i Forenede og Gjensidige. Han har blant annet vært direktør for Utvikling og IT i Gjensidige NOR Spareforsikring.

Joachim Høegh-Krohn (født 1966)
Direktør for forretningsområde Offentlig marked. Høegh-Krohn er siviløkonom fra BI, har høyere avdeling i bedriftsøkonomisk analyse og er dr. oecon fra NHH. Høegh-Krohn har vært ansatt i DnB NOR siden 1998, og har blant annet vært direktør for Strategi i Vital Forsikring.

Gunnar Gullaksen (født 1962)
Direktør for forretningsområde Personmarked. Gullaksen er utdannet siviløkonom fra NHH og har tidligere vært konsulent, megler og hatt lederstillinger i DnB NOR. Han har blant annet vært direktør for Personkundemarked i Vital Forsikring.

Torbjørg Vanvik (født 1961)
Direktør for Kundeservice Bedrift. Vanvik er utdannet diplomøkonom og har tidligere hatt lederstillinger innen regnskap, økonomi og salg. Hun har blant annet vært direktør for Næringsliv i Gjensidige NOR Spareforsikring.

Kjerstin Fyllingen

Kjell Sivertsen

Anders Skjævestad

Tom Rathke

Bjørn Atle Haugen

Thomas Skålnes

Kjerstin Fyllingen (født 1958)
Direktør for Kundeservice Privat. Fyllingen er utdannet diplomøkonom og Master of Management, og har tidligere hatt lederstillinger innen bank og IT. Hun har blant annet vært divisjonsdirektør for Kunde- og Forsikringsservice i Vital Forsikring.

Kjell Sivertsen (født 1962)
Direktør for IT. Sivertsen er utdannet sivilingeniør fra NTNU og har erfaring fra ulike konsulentfirma innen IT. Han har blant annet vært IT-direktør i Gjensidige NOR Spareforsikring.

Anders Skjævestad (født 1966)
Direktør for Stab. Skjævestad er utdannet statsautorisert revisor og har erfaring fra ulike revisjonsselskaper. Han har blant annet vært stabsdirektør i Vital Forsikring.

Tom Rathke (født 1956)
Direktør for Finans. Rathke er utdannet siviløkonom/Master of Business Administration og har tidligere hatt lederstillinger innen finans og økonomi. Han har blant annet vært administrerende direktør i Gjensidige NORs fondsselskap Avanse.

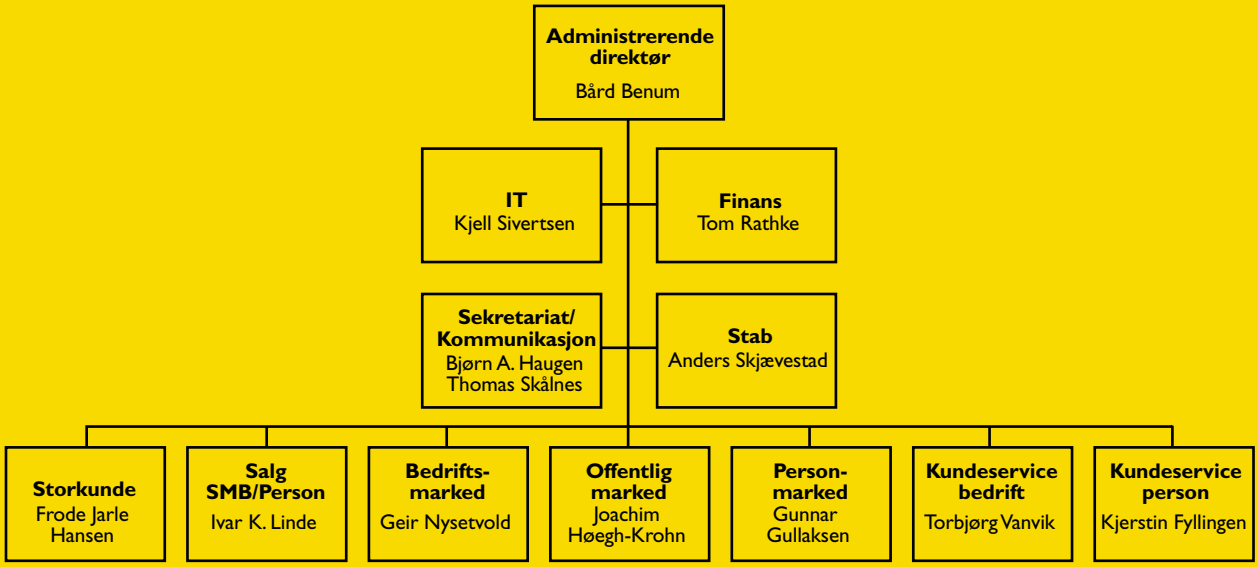
Bjørn Atle Haugen (født 1963)
Direktør for Sekretariat. Han er utdannet statsautorisert revisor og har erfaring fra revisjon og som regnskapssjef i Gjensidige Bank. Han har blant annet vært selskapscontroller i Gjensidige NOR Spareforsikring.

Thomas Skålnes (født 1956)
Direktør for Kommunikasjon. Han er universitetsutdannet innen statsvitenskap og historie og har tidligere erfaring fra avis- og informasjonsbransjen. Han har blant annet vært kommunikasjonsdirektør i Vital Forsikring.

Skiskytter Ole Einar Bjørndalen har vært en av verdens beste skiskyttere gjennom en årrekke, med tre individuelle OL-gull pluss stafettgull fra OL i Salt Lake City i 2002 som et høydepunkt så langt. (Foto: Marcel Lelienhof)

Organisasjon

Organiseringen innebærer en integrert styring av Vital Forsikring ASA og søsterselskapet Vital Link AS, som samlet utgjør forretningsområdet Liv og pensjon i DnB NOR.

Vital er organisert med tre forretningsområder: Bedriftsmarked, Offentlig marked og Personmarked. Ansvaret for salget er lagt ut i to salgsenheter, Storkunde og Salg SMB/Person. Kundeservice ivaretas i to enheter, en for Bedrift og en for Person. Kundeservice for kunder fra offentlig sektor ivaretas av forretningsområde Offentlig marked.

Administrerende direktør har det overordnede ansvaret i Vital Forsikring ASA, med datterselskaper, og som konserndirektør i DnB NOR, har han ansvaret for Liv og pensjon i konsernet.

Storkunde har ansvar for rådgivning og salg til store bedriftskunder og meglere.

Salg SMB/Person har ansvar for rådgivning og salg til små og mellomstore bedriftskunder og personkunder.

Bedriftsmarked har resultatansvar for marked og produkt innen bedriftskundemarkedet.

Offentlig marked har resultatansvar for marked og produkt samt kundeservice innen offentlig sektor.

Personmarked har resultatansvar for marked og produkt innen personkundemarkedet.

Kundeservice bedrift har ansvar for leveranse og kundebetjening ved etablering, flytting, endringer og oppgjør av forsikringsavtaler for bedrifter.

Kundeservice person har ansvar for leveranse og kundebetjening ved etablering, flytting, endringer og oppgjør av forsikringsavtaler for personkunder.

IT har ansvar for IT-leveranser til alle forretningsområder og øvrige enheter.

Stab har ansvaret for Merkevare, Organisasjonsutvikling, Økonomi og regnskap, Controller, Aktuar, og Juridisk.

Finans har ansvar for kapitalforvaltningen.

Sekretariat/Kommunikasjon har ansvar for sekretariatstjenester, operasjonell risiko, rådgivning og intern og ekstern kommunikasjon, inkludert nettjenester og sponsing.

Vitals styre

Svein Aaser

Olav Hytta

Tor Nordvold

Gunnar Reitan

Rolf Rønning

Anne Kathrine Slungård

Siri Pettersen Strandenes

Bjørg Ven

Bjørg Wiers

Eskild Wold

Representantskapet valgte nytt styre og øvrige tillitsvalgte 30. mars 2004:

Styremedlemmer

Aaser, Svein, Drøbak (formann)
Hytta, Olav, Oslo (nestformann)
Reitan, Gunnar, Oslo
Rønning, Rolf, Trondheim
Slungård, Anne Kathrine, Trondheim
Strandenes, Siri Pettersen, Bergen
Ven, Bjørg, Oslo

Ansattvalgte styremedlemmer

Nordvold, Tor, Oslo
Wiers, Bjørg, Bergen
Wold, Eskild, Trondheim

Ansattvalgte styrevaramedlemmer

Holsen, Vibeke, Bergen
Sørensen, Bente, Bergen
Trygstad, Stig H., Trondheim

Representantskapet

Aksjonærvalgte medlemmer

Agerup, Wenche, Oslo
Andersen, Widar Slemdal, Rælingen
Arentz, Rannveig Munkeby, Åsen
Bastiansen, Nils Halvard, Bærum
Berge, Elisabeth, Stavanger
Frøstrup, Anne Cathrine, Oslo
Hansson, Herbjørn, Sandefjord
Hopland, Jan Willy, Oslo
Jebsen, Finn, Oslo
Johannson, Knut Hartvig, Snarøya
Larre, Erik Sture sr., Oslo
Lerøy, Ole-Eirik, Bergen
Lunde, Odd, Bærum
Mohn, Trond, Paradis
Norvik, Harald, Nesodden
Roarsen, Anita, Oslo
Schilbred, Benedicte Berg, Tromsø
Steensland, Jan Olav, Oslo
Tønsberg, Marit, Sørumsand
Øwre, Tor Peter, Tromsø

Varamedlemmer

Bergesen, Morten Sig., Oslo
Buchmann, Erik, Oslo
Dankertsen, Turid, Oslo
Domstein, Rolf, Måløy
Dyvi, Jan-Erik, Oslo
Fredriksen, Eva Granly, Oslo
Hodne, Rolf, Stavanger
Johannson, Liv, Oslo
Johanssen, Fred N., Bærum
Mehren, Herman, Nevnlunghamn
Møst, Aage, Bærum
Nistad, Einar, Rådal
Olsen, Asbjørn, Skedsmo
Paulsen, Oddbjørn, Bodø
Slungård, Anne Kathrine, Trondheim
Solberg, Birger, Oslo
Storrødvann, Tove, Ski
Strøm-Erichsen, Anne-Grete, Hjellestad
Thoen, Anne Bjørg, Oslo
Wenaas, Lars, Måndalen

Ansattvalgte medlemmer

Furhovden, Tom, Bergen
Heggedal, Eva, Oslo
Johnsen, Finn, Ustaoset
Krøtøy, Randi G., Ranheim
Kvam, Nils, Trondheim
Kvilhaug, Jørn O., Hokksund
Madsen, Beverly, Bærum
Netteland, Knut, Bergen
Sørensen, Bente, Bergen
Øwre, Erik, Asker

Ansattvalgte varamedlemmer

Aune, Kjell, Oslo
Bjørnstad, Nina Berg, Kolbotn
Hauge, Resa, Oslo
Holsen, Vibeke, Bergen
Løvvik, Carl, Bergen
Morland, Einar, Fredrikstad
Selven, Jack, Trondheim

Kontrollkomiteen

Aksjonærvalgte medlemmer

Andresen, Helge B., Hamar
Dege, Geir, Fredrikstad
Hassel, Frode, Trondheim
Aarum, Kristin Normann, Oslo

Varamedlemmer

Andresen, Atle Henrik, Follo
Øverland, Thorstein, Oslo

Generalforsamlingens valgkomite

Aksjonærvalgte medlemmer

Berge, Elisabeth, Stavanger
Hopland, Jan Willy, Oslo
Larre, Erik Sture sr., Oslo
Tømmerås, Jørgen, Overhalla

Representantskapets valgkomite

Medlemmer

Arentz, Rannveig Munkeby, Åsen
Netteland, Knut, Bergen
Hopland, Jan Willy, Oslo
Jebsen, Finn, Oslo
Norvik, Harald, Nesodden

Varamedlemmer

Bastiansen, Nils Halvard, Bærum
Johnsen, Finn, Ustaoset
Schilbred, Benedicte Berg, Tromsø

Revisor

Price Waterhouse Coopers,
statsautorisert revisor Magne Sem.

Kontorer

Kontorer med hovedfunksjoner:

Bergen
Folke Bernadottesvei 40
5147 Fyllingsdalen
Tlf: 55 17 80 90

Trondheim
Beddingen 16
7469 Trondheim
Tlf: 73 58 71 11

Oslo
Vollsveien 17 A,
1366 Lysaker
Tlf: 67 83 45 00

Salgs- og rådgivningskontorer:

Rosenkranzgt. 3, 5020 Bergen
Tlf: 55 17 80 90

Kirkegt. 72, 2609 Lillehammer
Tlf: 61 27 02 90

Peder Thomassonsgt. 12, 4836 Arendal
Tlf: 37 02 51 70

Storgata 55, 2609 Lillehammer
Tlf: 61 27 02 90

Sjøgaten 15, 8006 Bodø
Tlf: 77 01 34 00

Edvard Stormsgt. 3, 0166 Oslo
Tlf: 67 83 45 00

Nedre storgata 15.-17., 3015 Drammen
Tlf: 32 21 40 70

Farmannsgt. 2, 1607 Fredrikstad
Tlf: 69 39 42 60

Rådhusgt. 15, 3211 Sandefjord
Tlf: 33 37 77 22

Langebruv. 2, 6800 Førde
Tlf: 57 82 79 36

Langgt. 1 C, 4306 Sandnes
Tlf: 51 67 90 40

Hunnsvegen 5, 2821 Gjøvik
Tlf: 62 51 69 80

Skolegt. 14, 7713 Steinkjer
Tlf: 74 16 01 23

Tjuvholmen, 2304 Hamar
Tlf: 62 51 58 22

Nerstranda 15, 9800 Tromsø
Tlf: 77 62 97 50

Strandgt. 41, 2317 Hamar
Tlf: 62 51 69 80

Storgt. 92, 9292 Tromsø
Tlf: 77 62 97 50

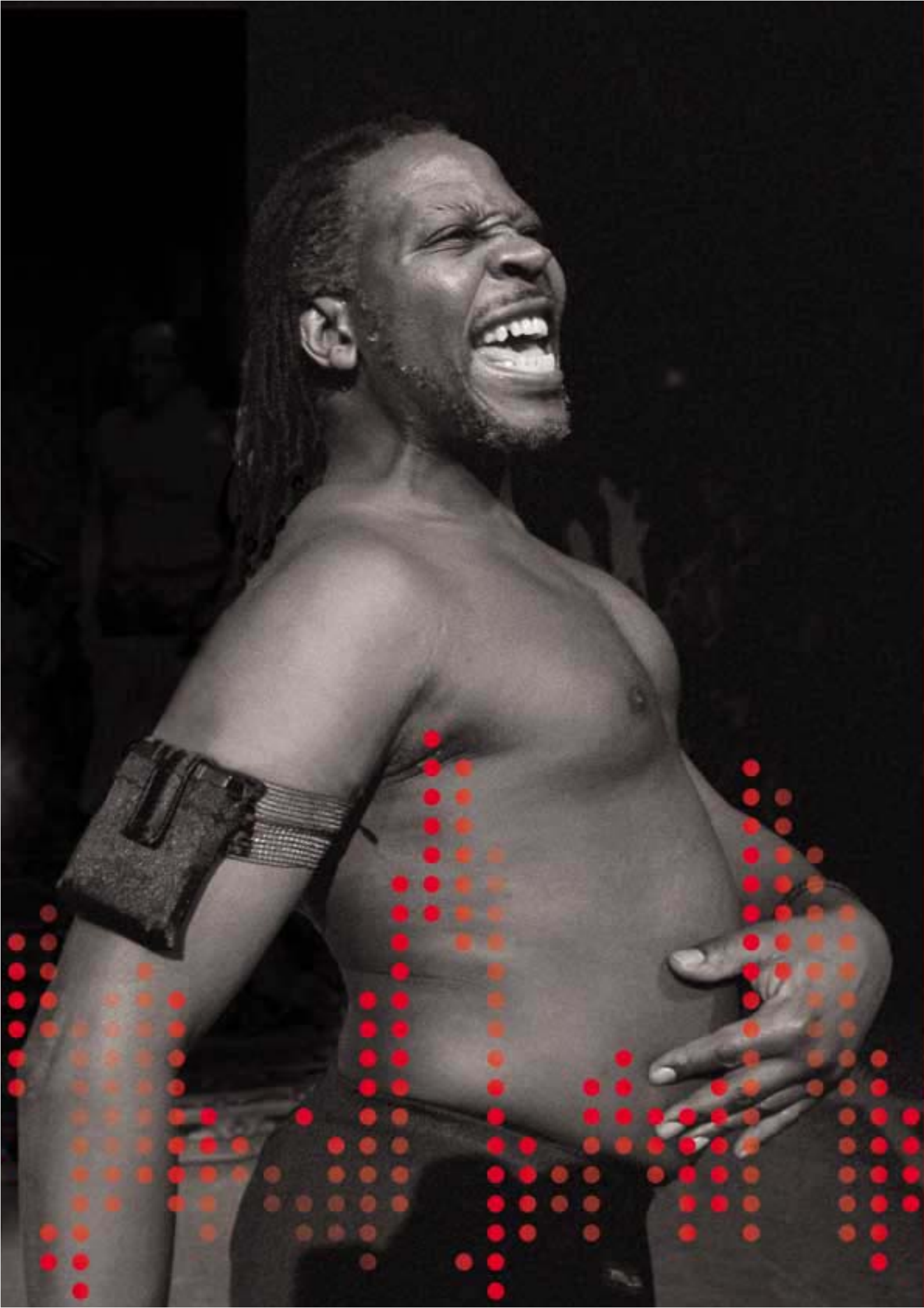
Sjølystv. 3, 4610 Kristiansand
Tlf: 38 02 62 73

Søndregt. 12, 7011 Trondheim
Tlf: 73 99 30 50

Munkegt. 22, 7469 Trondheim
Tlf: 73 58 75 00

Kongensgt. 15, 6002 Ålesund
Tlf: 70 11 46 90

Anton Jensensgt. 1, 3125 Tønsberg
Tlf: 33 37 13 70

Innhold:
Årsrapport, regnskap og noter Vital Forsikring ASA

Skuespiller Richard Sseruwagi hadde en sentral rolle som Noah "Horse" Simmons under Den Nationale Scenes oppsetning av "I blanke messingen" som gikk for fulle hus i 2003.
(Foto: Leif Gabrielsen)

Styrets årsberetning ____ 20
Resultatregnskap ____ 26
Balanse ____ 27
Regnskapsprinsipper ____ 28
Note 1 Nytegnet premie ____ 30
Note 2 Inntekter og kostnader finansielle eiendeler ____ 30
Note 3 Erstatninger ____ 30
Note 4 Midler tilført forsikringskunder ____ 31
Note 5 Overføring av forsikringsmidler ____ 31
Note 6 Forsikringsrelaterte driftskostnader ____ 31
Note 7 Antall ansatte/årsverk ____ 32
Note 8 Godtgjørelser ____ 32
Note 9 Pensjonsforpliktelser ____ 33
Note 10 Skatt ____ 34
Note 11 Resultat og kapitalavkastning 35
Note 12 Overskuddsdeling ____ 36
Note 13 Bygninger og faste eiendommer ____ 36
Note 14 Aksjer i datterselskaper ____ 36
Note 15 Aksjer, andeler og grunnfondsbevis ____ 37
Note 16 Obligasjoner som skal holdes til forfall ____ 41
Note 17 Obligasjoner og sertifikater klassifisert som omløpsmidler ____ 42
Note 18 Kvantifisering av finansielle derivater ____ 43
Note 19 Finansiell risiko ____ 44
Note 20 Fordringer ____ 45
Note 21 Andre eiendeler / Immaterielle eiendeler ____ 45
Note 22 Investert i og salg av varige driftsmidler immaterielle eiendeler ____ 45
Note 23 Egenkapital ____ 46
Note 24 Kapitaldekning og solvensmarginkrav ____ 46
Note 25 Ansvarlig lånekapital ____ 47
Note 26 Forsikringsmessige avsetninger ____ 47
Note 27 Gjeld ____ 47
Note 28 Nærstående parter ____ 47
Note 29 Annet ansvar og forpliktelser ____ 48
Note 30 Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte innekter ____ 48
Kontantstrømanalyse ____ 49

Styrets årsberetning gjelder for Vital Forsikring ASA for 2003 før fusjonen med Gjensidige NOR Spareforsikring ASA. Vital Forsikring ASA, med datterselskapene Vital Eiendomsforvaltning AS og Vital Pekon AS, og søsterselskapet Vital Link AS, utgjorde i 2003 Livsforsikringsområdet i DnB NOR-konsernet.

Virksomheten

Tallene i parentes i det følgende gjelder år 2002.

Vitals strategi er å være det ledende selskapet innen livsforsikring og pensjonssparing i Norge. Vital arbeider for å fortsette veksten innenfor selskapets forretningsområder samt å levere gode resultater til eier og kunder. Sentrale virkemidler er å videreutvikle en kostnadseffektiv og rådgivningsmessig faglig ledende organisasjon, opprettholde god service og kundebehandling samt å være en attraktiv inngangsport for kunder til DnB NOR-konsernet.

Vitals virksomhet omfatter utvikling, salg og leveranse av livsforsikrings- og pensjonsspareprodukter til personkunde- og bedriftsmarkedet samt offentlig sektor. Vitals forretningsadresse er i Bergen. Selskapet har hovedfunksjoner i Trondheim og Bergen samt viktige markedsfunksjoner i Oslo. Vital er for øvrig representert over hele landet med egne salgskontorer, Den norske Banks og Postens distribusjonsnett, frittstående agenter og gjennom internett.

Kapitalforvaltningen omfatter i hovedsak plasseringer i aksjer, omløps- og anleggsobligasjoner, pengemarked og eiendom. Storparten av midlene investeres i verdipapirer og tilføres således norske og utenlandske kapitalmarkeder. Innen eiendom er Vital Forsikring investor og utleier av kontorbygninger, kjøpesentre og hoteller, i hovedsak i Norge, men også i England og Sverige.

Styrket markedsposisjon

Vitals samlede markedsandel av premieinntekter (eksklusive reserver) var 20,8 prosent ved utgangen av tredje kvartal 2003, en økning på 3,1 prosentpoeng sammenlignet med ett år tidligere. Vitals totale markedsandel av forvaltede kundemidler var 18,9 prosent ved utgangen av september 2003, som er samme nivå som ett år tidligere (Kilde: FNH). Vital Link styrket stillingen som det ledende unit linked-selskapet i Norge, med en markedsandel av forvaltede kundemidler på 37,3 prosent pr 30. september 2003, mot 34,0 prosent ett år tidligere.

Nye bedriftskunder

Markedet for store bedrifter var også i 2003 preget av hard konkurranse om flytting av pensjonsordninger mellom livselskapene. Samarbeidet med andre enheter i DnB NOR har ført til at en rekke pensjonsordninger ble flyttet til Vital Forsikring i 2003. Flere små og mellomstore bedrifter som tidligere ikke har hatt pensjonsordning for sine ansatte inngikk i 2003 avtale om etablering av pensjonsordning. Interessen for innskuddspensjon er økende, også blant store bedrifter som tidligere har hatt ytelsespensjon. I 2003 vedtok en av landets største bedrifter å skifte fra ytelsespensjon til innskuddspensjon og flytte en vesentlig del av pensjonsordningen til Vital Forsikring og Vital Link.

Langsiktig sparing

Salgsrekorder for individuelle produkter i 2003, både med og uten rentegaranti, viser at stadig flere privatpersoner er opptatt av langsiktig sparing. Vitals vekst i personkundemarkedet skyldtes ikke minst et omfattende distribusjonsnett, der DnB NOR har vært den største distribusjonskanalen.

Totalt nytegnet premie i Vital ble 6 801 millioner kroner (5 357), en økning på 1 444 millioner kroner fra året før. DnB NOR andel av nytegnet premie utgjorde 2 130 millioner kroner i 2003 (1 128), en økning på 88,8 prosent fra året før. Bankens salg av garanterte forsikringsprodukter utgjorde 1 087 millioner kroner (690), en økning på 57,5 prosent, mens salget av unit linked ble 1 043 millioner kroner (438), en økning på 138 prosent.

DnB NOR stod i 2003 for 51 prosent av salget av Vitals produkter i personkundemarkedet (44). Vital Forsikrings egne assurandører stod for 15 prosent (13) av salget og 34 prosent (43) skjedde gjennom frittstående agenter og andre distribusjonskanaler.

Færre kommuner flytter

Markedet for kommunale pensjonsordninger har siden høsten 2002 vært preget av flere uavklarte forhold i kjølvannet av dommen i arbeidsrettssaken mellom LO og 11 kommuner i oktober det året. Dette har ført til at færre kommuner har flyttet fra KLP de siste to årene enn i tiden før dommen. Fra 1. januar 2003 fikk Vital Forsikring to av de fire kommunene som da flyttet, mens Vital fikk fire av seks kommuner som flyttet fra 1. januar 2004.

Vital Forsikring fremstår ved inngangen til 2004 som markedsleder blant de private livsforsikringsselskapene innen offentlig sektor med i alt 52 kommunekunder i tillegg til en rekke andre kunder fra offentlig sektor.

Elektronisk kundekommunikasjon
Vital Forsikring legger fortsatt ned betydelige ressurser i utviklingen av elektronisk kommunikasjon overfor kundene. Antallet bedrifter som kommuniserer med Vital Forsikring via Vital Bedrift Online på internett utgjorde ved årsskiftet 831 (761). Løsningen er i ferd med å moderniseres i form av en ny bedriftsportal, og denne vil gradvis overta for Vital Bedrift Online.

Vital Forsikring arbeider med å videreutvikle den elektroniske kommunikasjonen med kundene, slik at den også kan benyttes som et verktøy for å tilby individuell sparing, forsikring og eventuelt andre ansattegoder i kombinasjon med arbeidsgiverens pensjonsordning. Det bidrar til å synliggjøre pensjonsordningen som et gode overfor bedriftens medarbeiderne.

Kunder i Vital Link får via internett oversikt over egen portefølje, og kan selv foreta fondsbytter og gjøre endringer i spareplanen. Kundedata fra Vital Link inngår også i totalkundeoversikter i DnB NOR. Det arbeides med at stadig flere produkter skal synliggjøres i totalkundeoversikter i DnB NOR.

Årsregnskapet

Vital Forsikrings resultat til fordeling før og etter virksomhet uten overskuddsdeling ble henholdsvis 1 900 millioner kroner og 1 828 millioner. Av resultatet før virksomhet med overskuddsdeling, tildeles 1 235 millioner kroner til kundene (65 %) og 665 millioner til eier og skatt. Resultat til eier og skatt inklusive virksomhet uten overskuddsdeling ble 593 millioner kroner. Skatten er beregnet til 145 millioner kroner som utgjør 8 prosent av resultat til fordeling etter virksomhet med overskuddsdeling. Resultatet etter skatt ble 448 millioner kroner (20).

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Premieinntekter
Samlede premieinntekter for Vital-selskapene ble 9 915 millioner kroner (8 895), en økning på 11,5 prosent fra året før.

Premieinntekter for Vital Forsikring ble 7 362 millioner kroner (7 366). Premieinntekter for individuelle produkter med garanti i Vital Forsikring ble 1 853 millioner (1 426), en økning på 30 prosent fra året før.

Premieinntektene for unit linked, som regnskapsføres i Vital Link, utgjorde 2 553 millioner kroner (1 529) i 2003, en økning på 67 prosent fra året før. Økningen skyldtes blant annet den positive utviklingen i aksjemarkedet i 2003 og godt salg av Vital Link Kapital, et nytt produkt med kortere sparetid enn andre unit linked-produkter.

Forfalte årlige premier og engangspremier for Vital Forsikring ble 6 306 millioner kroner, (5 782), en økning på 9 prosent. Samlede forfalte årlige premier og engangspremier for Vital Forsikring og Vital Link ble 8 040 millioner kroner (6 754), en økning på 19 prosent fra året før.

Samlet for Vital Forsikring og Vital Link ble flytteresultat i 2003 på minus 204 millioner kroner, mens tilsvarende tall var 1 394 millioner i 2002, 2 539 millioner i 2001 og 802 millioner i 2000. Det negative resultatet i 2004 skyldtes blant annet at en stor forsikringsordning ble konvertert til pensjonskasse, med Vital Pekon som leverandør av administrative tjenester.

Avkastningsresultater

Bokført og verdijustert avkastning, eksklusive endringer i merverdier i anleggsverdipapirer, ble 8,6 og 10,3 prosent (1,2 og 1,2). Inkludert endringer i merverdier i anleggsverdipapirer ble avkastningen 11,5 prosent (1,8). Kapitalforvaltningen oppnådde meravkastning i forhold til referanseindeksene innenfor norske aksjer og norske og utenlandske obligasjoner.

Netto finansinntekter for Vital Forsikring, etter endring i kursreguleringsfondet, utgjorde 6 038 millioner kroner (846). Norske aksjer var den aktivaklassen som hadde høyest avkastning med 48,5 prosent (- 29,3), som var 0,1 prosentpoeng bedre enn referanseindeksen Oslo Børs Totalindeks. For utenlandske aksjer ble avkastningen 21,8 prosent (-38,6), som er minus 5,3 prosentpoeng i forhold til referanseindeksen (Morgan Stanley).

Obligasjonsporteføljen gav en samlet avkastning på 9,7 prosent (11,9), som er 1,5 prosentpoeng bedre enn referanseindeksene. Avkastningen på norske obligasjoner ble 13,8 prosent (8,8) og på utenlandske obligasjoner 6,7 prosent (13,9). Pengemarkedsporteføljen gav en avkastning på 5,8 prosent (6,9) mens anleggsobligasjoner, eksklusive endringer i merverdier, hadde en avkastning på 6,5 prosent (6,9). Eiendom gav en avkastning på 9,4 % (10,0).

Samlet oppnådde selskapet en meravkastning i forhold til referanseindeksene.

Erstatninger
Samlede erstatninger i Vital Forsikring ble 5 398 millioner kroner (4 148). Økningen skyldtes vekst i antall forsikrede. Utbetalinger til de forsikrede var 3 526 millioner kroner (3 347).

Avsetning til uførereserve
Som en konsekvens av økt uførhet, har Vital Forsikring styrket sine premietariffer for uførepensjon de siste årene, slik også andre selskaper i bransjen har gjort. Styrkingen av premietariffen har medført økt krav til premiereserve. Kredittilsynet har tidligere besluttet at avsetning til økt premiereserve kan finansieres over tre år. Vital Forsikring har i 2003 styrket premiereserven for uførepensjon som følge av økt premietariff med 367 millioner kroner, som kommer i tillegg til den styrking som ble gjort i 2002 med 142 millioner og i 2001 med 200 millioner.

I tillegg er avsetningene for inntrufne forsikringstilfeller innen kollektiv og individuell uførepensjon styrket med 245 millioner kroner i 2003. Det forventes videre at endret avsetningsgrunnlag for uførepensjon under utbetaling vil medføre ytterligere avsetningsøkninger i år 2004 og 2005 på samlet rundt 240 millioner kroner.

Driftskostnader
Driftskostnadene inklusive kostnader til finansforvaltningen i Vital Forsikring ble 747 millioner kroner (738). Økte ressurser til salg og kundebetjening samt system- og produktutvikling er de viktigste forklaringene på at driftskostnadene økte med 1,2 prosent i fjor. Målt i prosent av gjennomsnittlig kundefond var de forsikringsrelaterte driftskostnadene 1,10 prosent (1,13).

Et program for reduksjon av kostnadsnivået i Vital Forsikring ASA med minst 100 millioner kroner i perioden 2003 til 2005, ble startet i 2002. Programmet har bidratt til kostnadsreduksjoner på 40 millioner kroner i 2003 og har dermed forbedret den fremtidige konkurransesituasjonen.

Resultat
Renteresultatet ble 2 525 millioner kroner (5), etter avsetning til tilleggsavsetninger med 802 millioner. Samlet risikoresultat ble -507 millioner (40) og må påregnes å variere fra år til år avhengig av erstatningsomfanget. I risikoresultatet inngår styrking av uførereserven med 612 millioner, slik at ordinært risikoresultat ble 105 millioner (182).

Administrasjonsresultatet ble i 2003 forbedret med 33 millioner kroner sammenlignet med året før, fra minus 138 til minus 105 millioner kroner. Administrasjonsresultat for kollektiv pensjon ble minus 38 millioner (32).

Nærmere informasjon om resultatelementene er gitt i note 11 til regnskapet.

Balanse
Forvaltningskapitalen for Livsforsikringsområdet per 31. desember 2003 ble 84 982 millioner kroner (74 100), en vekst på 14,7 prosent. Forvaltningskapitalen til Vital Forsikring ble 77 437 millioner (69 443), en vekst på 11,5 prosent. Forvaltningskapitalen for Vital Link ble 7 545 millioner (4 657) i 2002, en vekst på 62 prosent.

Merverdier knyttet til anleggsobligasjoner inngår ikke i den balanseførte forvaltningskapitalen. Disse utgjorde 1 431 millioner kroner (506) per 31. desember 2003. Samlet verdijustert forvaltningskapital for Vital Forsikring ble 78 868 millioner kroner (69 949), en vekst på 12,8 prosent.

Plasseringen av den verdijusterte forvaltningskapitalen for Vital Forsikring fordeler seg med 26,8 prosent (23,9) på omløpsobligasjoner, 13,4 prosent (10,7) på aksjer, 32,8 prosent (25,1) på anleggsobligasjoner, 9,0 prosent (21,7) på pengemarkedsplasseringer, 11,7 prosent (11,1) på eiendom og 6,3 prosent (7,5) på annet.

De kundemidler som er plassert i unit linked-forsikringer i Vital Link fordeler seg med 41 prosent (39) på aksjer, 36 prosent (27) på kombi-, obligasjons- og pengemarkedsfond og 23 prosent (34) på bankinnskudd.

Soliditet
Soliditetskapitalen, som beskytter kundenes premiereserve, kan bestå av kursreguleringsfond, merverdier i anleggsverdipapirer, tilleggsavsetninger, egenkapital, ansvarlig lån og sikkerhetsfond. Med unntak av deler av sikkerhetsfondet, kan soliditetskapitalen benyttes for å oppfylle avkastningsgarantien overfor kundene. De ulike elementene i soliditetskapitalen har imidlertid forskjellige forutsetninger og tidshorisont for anvendelse. Soliditetskapitalens sammensetning er derfor viktig i vurderingen av selskapets risikosituasjon.

Soliditetskapitalen (se tabell neste side) i Vital Forsikring per 31. desember 2003 ble 8 197 millioner kroner (5 701). Økningen skyldes de gode finansresultatene i 2003. Vital Forsikring har tilstrekkelig evne til å ta investeringsrisiko og møte svingninger i finansmarkedene.

De vesentligste endringene i 2003 er økning i tilleggsavsetninger med 780 millioner kroner, oppbygging av kursreguleringsfond med 1 191 millioner og økning i merverdier i anleggsverdipapirer med 925 millioner. Endring i ansvarlige lån skyldes innfrielse av tidsbegrensede ansvarlige lån og opptak av nytt lån.

Bufferkapital, dvs. egenkapital utover minstekravet til kapitaldekning på 8 prosent, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond var 3 810 millioner kroner (2 428) per 31. desember 2003.

Soliditetskapitalens sammensetning og utvikling i løpet av 2003 var som følger:

Beløp i millioner kroner	31.12.2003	31.12.2002
Kursreguleringsfond	1 191	0
Merverdier anleggsverdipapirer	1 431	506
Tilleggsavsetninger	1 506	726
Egenkapital	3 014	3 014
Ansvarlig lån	937	1 349
Sikkerhetsfond	118	105
Sum soliditetskapital	8 197	5 701

Avkastningsrisikoen i investeringsporteføljen vil i hovedsak være avhengig av aktivasammensetningen, som igjen avhenger av selskapets ambisjonsnivå på avkastning. Vital Forsikring har som mål å oppnå konkurransedyktig avkastning over tid og være i posisjon til å ta nødvendig risiko. Dette fordrer en tilstrekkelig bufferkapital til å bære svingninger i finansmarkedene.

Med bakgrunn i en bevisst holdning til risiko gjør styret en løpende vurdering av selskapets risikosituasjon. Styret har fastsatt et risikonivå som gjennom styringsmodeller, operative regler og rapporteringskrav kontinuerlig følges opp. Gjennom rapporteringen ivaretas oppfølging og kontroll av selskapets investeringsrisiko vurdert opp mot tilgjengelig bufferkapital. Avhengig av markedsutsiktene blir alternative risikoreduserende tiltak og sikringsstrategier fortløpende vurdert og nødvendige tiltak gjennomført. Som et ledd i kontrollrutinene følges det opp at pålagte investeringsrammer og krav til kapital- og solvensdekning fra myndighetene oppfylles. Det arbeides kontinuerlig med å videreutvikle verktøy og systemer for oversikt og styring av risiko for selskapets kapitalforvaltning.

Kapitaldekning

Kapitaldekningen er et uttrykk for selskapets ansvarlige kapital som andel av risikovektet balanse. Vital Forsikrings tellende ansvarlige kapital per 31. desember 2003 var 3 558 millioner kroner (3 927). Kapitaldekningen var 11,6 prosent (14,8). Reduksjonen skyldes balansevekst og aktivasammensetning. Minstekravet er 8 prosent.

Solvensmarginkapitalen består av ansvarlig kapital med tillegg av 50 prosent av tilleggsavsetninger og 55 prosent av sikkerhetsfondet ut over minimumsverdi. Vital Forsikrings solvensmarginkapital per 31. desember 2003 var 4 363 millioner kroner (4 337). Solvensmarginkravet økte i løpet av fjoråret til 2 963 millioner kroner (2 795).

Medarbeidere

For Vital Forsikring er det viktig å tiltrekke og beholde dyktige medarbeidere.

Medarbeiderne i Vital nyter også godt av de ordninger som er etablert i DnB NOR-konsernet. En viktig form for langsiktig motivasjon er tildeling av aksjer i DnB-ansattes Fond AS og en opsjonsordning for ansatte i konsernet som ble innført i mai 2000.

Likestilling

Det er en tilnærmet lik fordeling mellom kvinnelige og mannlige ansatte i Vital Forsikring. Av de 74 deltidsansatte utgjør imidlertid kvinnene en andel på hele 83,4 prosent. Antall mannlige ledere med personalansvar i organisasjonen er 56, mot 24 kvinnelige. Disse forholdene er medvirkende til at gjennomsnittslønnen for kvinnelige ansatte er lavere enn for menn.

Vital søker å øke andelen kvinner i ledende stillinger, blant annet gjennom økt kvinnedeltakelse i lederutviklingsprogrammer. Det er utarbeidet en oversikt over kvinnelige ledertalenter og kvinnelige ledere som kan være aktuelle for stillinger på høyt nivå i DnB NOR-konsernet. DnB NOR-konsernet har også realisert målet om femti prosent kvinnelige deltagere på alle lederutviklingsprogrammer.

Det er fortsatt et stykke igjen før Vital har den ønskede balansen i kjønnsfordelingen på ledernivå. Gjennom DnB NOR-konsernet, vil Vital jobbe aktivt med tiltak og analyser knyttet til hvordan kvinner i større grad kan få lederstillinger. Blant annet vurderer man å gjennomføre en kartlegging av kvinners vilkår i konsernet og deres holdning til en lederkarriere i DnB NOR-konsernet. Dette vil danne et grunnlag for å vurdere konkrete tiltak.

DnB NOR-konsernet er representert i en arbeidsgruppe nedsatt av Finansnæringens Hovedorganisasjon som skal vurdere tiltak med henblikk på å øke kvinneandelen i styrer og ledende stillinger i finansnæringen.

Arbeidsmiljø
Sykefraværet i Vital Forsikring i 2003 var 5,9 prosent (5,7), og antallet totale sykefraværsdager 7 127 (7 153). Det har ikke vært registrert alvorlige skader eller ulykker i 2003.

Vital Forsikring har høy aktivitet på helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS). HMS rapporteres nå parallelt med den øvrige internkontroll.

Arbeidsmiljøutvalget har fokus på sykefraværet og jobber aktivt med tiltak som kan redusere dette. Et tiltak har vært HMS-prosjektet "Vitalt Arbeidsmiljø", hvor evalueringen viser at tiltaket har hatt god effekt på arbeidsmiljøet og viser nedgang i sykefraværet i de enhetene tiltaket har vært gjennomført.

Det har vært gitt opplæring til alle ledere og verneombud i rutinen for "Oppfølging av sykmeldte medarbeidere" og Vitals reviderte HMS-system. Fra 1. desember 2003 ble Vital en Inkluderende Arbeidsliv-bedrift.

Vitals attføringsutvalg har jobbet direkte mot ansatte som har vært sykmeldt over lengre tid. Ved å følge opp disse sakene direkte, er flere medarbeidere nå tilbake i jobb med tilpassete arbeidsforhold.

Ledelsen har jevnlig møter med tillitsvalgte for medarbeidere organisert i Finansforbundet.

Selskapets virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Representert over hele landet
Vital Forsikring er representert over hele landet med egne salgskontorer, gjennom Den norske Banks og Postens distribusjonsnett og gjennom frittstående agenter.

Inkludert datterselskaper hadde Vital Forsikring 582 fast ansatte medarbeidere (622) per 31. desember 2003. Antall årsverk utgjorde 562 (602). Kjønnsfordelingen blant de ansatte var 49,3 prosent kvinner (48,8) og 50,7 prosent menn (51,2). Gjennomsnittsalderen blant medarbeiderne var 43,4 år (42,7) og gjennomsnittlig tjenestetid var 13,8 år (12,7).

For øvrig vises det til organisasjonskart side 15.

Styre og ledelse
Nestleder i styret i Vital Forsikring, Herman Friele, gikk ut av styret ved slutten av 2003 og Olav Hytta gikk inn i styret som ny nestleder. Kåre Svendsen, som har vært styremedlem for de ansatte, gikk ut av styret våren 2003 og Bjørg Wiers kom inn som ny styremedlem for de ansatte. Styret takker Friele og Svendsen for godt arbeid i styret.

Bjørn Østbø gikk av som administrerende direktør i Vital Forsikring og konserndirektør i livsforsikringsområdet i DnB NOR i desember 2003, etter å ha ledet selskapet i to år. Østbø overtok stillingen som administrerende direktør for Vital Eiendom fra 1. januar 2004. Styret takker Østbø for god ledelse av selskapet i disse årene.

Bård Benum ble ansatt som administrerende direktør i Vital Forsikring og konserndirektør for Liv og pensjon i DnB NOR 12. desember 2003. Ledelsen for Vital/Liv og pensjon ble utpekt i oktober 2003 og består for øvrig av Kjerstin Fyllingen, Gunnar Gullaksen, Frode J. Hansen, Bjørn Atle Haugen, Atle Johannessen, Ivar K. Linde, Geir Nysetvold, Tom Rathke, Kjell Sivertsen, Anders Skjævestad, Thomas Skålnes og Torbjørg Vanvik.

Fremtidsutsikter
Liv og pensjon ser interessante vekstmuligheter i årene som kommer, blant både bedrifter og personkunder og innen offentlig sektor. Området forventer økt vekst i markedet for innskuddspensjon. Ved å utnytte styrken i DnB NOR-konsernets samlede distribusjonsapparat har området et godt grunnlag for fortsatt markedsmessig fremgang.

Livsforsikringsvirksomheten har 31 prosent av forvaltningskapitalen i rentepapirer klassifisert som anleggsobligasjoner ved utgangen av 2003. Denne porteføljen vil i de neste tre år gi en årlig avkastning på over 6 prosent. Oppbygging av bufferkapital gjør det mulig å øke eksponeringen på områder med høyere avkastning. Disse forhold, i tillegg til at virksomheten er en del av DnB NOR-konsernet, gjør at livsforsikringsvirksomheten vil ha tilstrekkelig evne til å stå imot et lavt rentenivå samt svingninger i finans-markedene fremover.

I forbindelse med fusjonen DnB NOR skal Liv og pensjon ta ut synergier på 150 millioner kroner i 2004 til 2006. Arbeidet med dette er allerede kommet godt i gang gjennom etableringen av Vitals nye organisasjon. Alle formelle sider ved etablering av det nye livsforsikringsselskapet vil være på plass i begynnelsen av mars i år, og fusjonen planlegges registrert 9. mars 2004.

Det er ventet at lovforslaget om nye virksomhetsregler for kollektiv livsforsikring, etter forslag i Banklovkommisjonens delutredning nr 7, vil foreligge i 2004. Det er ventet at det nye regelverket blant annet vil innføre forhåndsfastsatte pristariffer uten etterutlikning for alle tjenester fra livselskapene. Vital Forsikring har startet arbeidet med å forberede de endringer som vil bli nødvendige som følge av det nye regelverket.

Styret vil gi uttrykk for at det haster med å få en avklaring på rammebetingelsene for konkurransen i markedet for kommunale pensjonsordninger. Avklaringen kan medføre behov for vesentlige og krevende endringer i produkter og IT-systemer.

Pensjonskomisjonens innstilling, som ble fremlagt 13. januar 2004, foreslår betydelige endringer i pensjonssystemet i Norge. Med forestående politisk behandling av saken og mulig iverksettelse fra 2010, vil det være knyttet usikkerhet til pensjonssystemet i lang tid fremover. For Vital Forsikring vil det være viktig å kommunisere til markedet at uansett hvordan pensjonssystemet blir, vil det være fornuftig å spare til egen pensjon, både privat og via arbeidsgiver.

Selskapets situasjon vurderes som god og medarbeidernes innsats er en vesentlig årsak til dette. Styret vil benytte anledningen til å takke for god innsats i 2003.

Utbytte og disponeringer

Styret i Vital Forsikring ASA foreslår et utbytte på 1 416 millioner kroner. Vital Forsikring ASA mottar 968 millioner i konsernbidrag etter skatt og avgir dette samt årets resultat på 448 millioner til utbytte. Etter disponeringene utgjør selskapets totale egenkapital 3 014 millioner (3 014) per 31. desember 2003, hvorav opptjent egenkapital utgjør 2 340 millioner (2 340).

Bergen 20. februar 2004
Styret i Vital Forsikring ASA

Svein Aaser
(formann)

Olav Hytta
(nestformann)

Gunnar Reitan

Rolf Rønning

Siri Pettersen Strandenes

Anne Carine Tanum

Anbjørg Leite

Bjørg Wiers

Bård Benum
Administrerende direktør

Resultatregnskap

		Vital Forsikring ASA Konsernet	
(Beløp i millioner kroner)	**Noter**	**2003**	**2002**
Forfalte premier, brutto	1	6 281	5 782
Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	1,5	1 055	1 849
– Avgitte gjenforsikringspremier		26	(265)
Sum premieinntekter for egen regning	11	**7 362**	**7 366**
Inntekter fra finansielle eiendeler	2,11	**12 900**	**10 265**
Andre forsikringsrelaterte inntekter		**122**	**60**
Utbetalte erstatninger	3	(3 544)	(3 230)
Endring i avsetninger til erstatninger		4	(52)
Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreserve til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	3,5	(1 858)	(866)
Sum erstatninger for egen regning	3,11	**(5 398)**	**(4 148)**
Endringer i premiereserve i forsikringsfondet		(4 218)	(4 885)
Garanterte renter til premiefond og pensjonsreguleringsfond		(76)	(99)
Endring i tilleggsavsetninger i forsikringsfondet		(802)	42
Andre forsikringsmessige avsetninger		(285)	(43)
Sum endring i forsikringsmessige avsetninger mv.	11	**(5 381)**	**(4 985)**
Forsikringsrelaterte driftskostnader	6,7,8	**(689)**	**(662)**
Kostnader knyttet til finansielle eiendeler	2	**(5 728)**	**(9 523)**
Andre forsikringsrelaterte kostnader		**(124)**	**(77)**
Til(fra) kursreguleringsfond		**(1 191)**	**53**
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP FØR SÆRLIGE AVSETNINGER	11	**1 873**	**(1 651)**
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteunderskudd		0	1 650
Midler tilført forsikringskunder	4,12	(1 235)	(1)
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP FOR LIVSFORSIKIRNG		**638**	**(2)**
Andre kostnader		(45)	(66)
RESULTAT AV ORDINÆR VIRKSOMHET	11	**593**	**(68)**
Skattekostnad	10	(145)	88
ÅRSRESULTAT	11,12	**448**	**20**
Overføringer og disponeringer			
Overføringer			
Mottatt konsernbidrag		968	0
Sum overføringer		**968**	**0**
Disponeringer			
Utbytte		(1 416)	0
Overført til annen egenkapital	23	0	(20)
Sum disponeringer		**(1 416)**	**(20)**

Bergen/Oslo

Svein Aaser (formann) | Olav Hytta (nestformann) | Gunnar Reitan | Rolf Rønning | Siri Pettersen Strandenes

Balanse

		Vital Forsikring ASA Konsernet	
EIENENDELER	**Noter**	**2003**	**2002**
Immaterielle eiendeler	10,21	**77**	**158**
Bygninger og andre faste eiendommer	13,21,22	9 048	7 735
Aksjer og andeler i foretak i samme konsern	14	18	23
Finansielle anleggsmidler utenom foretak i samme konsern	16	25 350	17 096
Finansielle omløpsmidler	15,17,18	38 105	39 216
Sum finansielle eiendeler	19	**72 521**	**64 070**
Fordringer	20	**1 295**	**2 655**
Andre eiendeler	9,21,22	**2 020**	**1 315**
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter	30	**1 524**	**1 245**
SUM EIENDELER		**77 437**	**69 443**
EGENKAPITAL OG GJELD			
Innskutt egenkapital	23,24	**674**	**674**
Opptjent egenkapital	23,24	**2 340**	**2 340**
Ansvarlig lånekapital	24,25	**937**	**1 349**
Kursreguleringsfond		**1 191**	**0**
Premiereserve		64 533	59 546
Tilleggsavsetninger		1 506	727
Premiefond og pensjonsreguleringsfond		2 962	3 408
Erstatningsavsetninger		121	125
Andre tekniske avsetninger		501	229
Sikkerhetsfondsavsetninger		118	105
Sum forsikringsmessige avsetninger	26	**69 741**	**64 140**
Avsetning for forpliktelser	10	**499**	**0**
Gjeld	27	**1 562**	**806**
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		**493**	**134**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**77 437**	**69 443**
Betingede forpliktelser mv.	28,29		

31. desember 2003
20. februar 2004
Styret i Vital Forsikring ASA

Anne Carine Tanum | Anbjørg Leite | Bjørg Wiers | Bård Benum
Admininstrerende direktør

Regnskapsprinsipper

Generelt
Regnskapet for Vital er avlagt i samsvar med norsk regnskapslovgivning, Kredittilsynets regnskapsforskrifter og god regnskapsskikk.

Konsolidering
Vital Forsikring ASA (Vital) er morselskap i Vital Forsikring ASA-konsernet, som omfatter selskaper hvor morselskapets eierandel direkte eller indirekte er over 50 prosent, og eierforholdet er av varig karakter og gir bestemmende innflytelse over selskapets drift. Datterselskapene er vurdert etter egenkapitalmetoden med unntak av eiendommer organisert som AS og ANS. Disse klassifiseres og resultatføres som direkte eide eiendommer.

Oversikt over selskapene fremgår av note 13 og 14.

Det fremlagte regnskapet representerer både selskapsregnskap for Vital Forsikring ASA og konsernregnskap. Dette med bakgrunn i at datterselskapene i Vital Forsikring ASA's regnskap innarbeides etter egenkapitalmetoden. På grunn av datterselskapenes størrelse og aktivitet vil konsernregnskapet ikke avvike vesentlig fra selskapsregnskapet.

Klassifisering og verdivurdering

Immaterielle eiendeler
Kjøpt og egenutviklet programvare er klassifisert som immaterielle eiendeler i balansen. Egenutviklet programvare aktiveres dersom kriteriene for balanseføring er oppfylt. Balanseførte verdier avskrives lineært over antatt økonomisk levetid, og nedskrives dersom verdien av forventede økonomiske fordeler er lavere enn balanseført verdi.

Bygninger og andre faste eiendommer
Bygninger og andre faste eiendommer er vurdert til virkelig verdi. Årets verdiendring og realisert tap/gevinst ved salg av eiendom er ført som ordinær finansinntekt/-kostnad.
Ut fra forskrift om årsregnskap for forsikringsselskaper foretas det ikke ordinære avskrivninger.

Selskapet foretar ved hjelp av egen ekspertise individuell verdivurdering av eiendommene i samsvar med ovennevnte forskrifts bestemmelser.

Finansielle omløpsmidler
Finansielle omløpsmidler definert som aksjer, obligasjoner, sertifikater og finansielle derivater vurderes samlet til markedsverdi. Markedsverdi fastsettes på balansedagen. For utenlandske verdipapirer og utenlandske finansielle derivater er markedsverdien omregnet til norske kroner etter balansedagens valutakurs.

Obligasjoner som holdes til forfall
Obligasjoner med hensikt å bli holdt til forfall er klassifisert som finansielle anleggsmidler. Obligasjonene er bokført til anskaffelseskost og over-/underkurs i forhold til pari på anskaffelsestidspunktet resultatføres over gjenstående løpetid. Obligasjoner i utenlandsk valuta som holdes til forfall er valutasikret ved terminkontrakter. Ved rullering av terminkontraktene balanseføres gevinst-/tap frem til tilhørende obligasjons innfrielsestidspunkt hvor det resultatføres sammen med gevinst/tap på den sikrede obligasjonen.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler til eget bruk er klassifisert som andre eiendeler i balansen. Driftsmidlene avskrives lineært ut fra antatt økonomisk levetid.

Ansvarlig lånekapital
Den ansvarlige lånekapitalen i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter balansedagens valutakurs. Agio/disagio resultatføres som finansinntekter/-kostnader. Rentekostnader for de ansvarlige lånene resultatføres som andre kostnader i det ikke-tekniske regnskapet.

Kursreguleringfondet
Kursreguleringsfondet består av netto urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler vurdert etter porteføljeprinsippet. Dersom porteføljen av finansielle omløpsmidler viser et netto urealisert tap settes kursreguleringsfondet til 0.

Forsikringsmessige avsetninger
De forsikringsmessige avsetninger består av forsikringsfond og sikkerhetsfond, definert i forsikringsvirksomhetslovens §8-2 og §8-4.

Forsikringsfondet omfatter premiereserve, tilleggsavsetninger, premie- og pensjonsreguleringsfond, erstatningsavsetninger og andre tekniske avsetninger.

Premiereserve:
Premiereserve er nødvendig avsetning for å sikre fremtidige forsikringsmessige forpliktelser overfor forsikringstakerne og forsikrede. Administrasjonsreserve (administrasjonsfond) er en andel av premiereserven som går til dekning av fremtidige kostnader for fullt betalte forsikringer innen rente- og pensjonsforsikring.

Tilleggsavsetninger:
Tilleggsavsetningene er en betinget kundetildelt avsetning hvor årets endring føres i resultatregnskapet som pliktig avsetning og dermed påvirker årets resultat. I utfyllende forskrift av 25 september 2000 nr 979 om tilleggsavsetninger i livsforsikring er det i § 3-3 gitt bestemmelser om maksimal tilleggsavsetning per kontrakt.

Frigjøring ved overskridelse av maksimale tilleggsavsetninger etter denne bestemmelse balanseføres i tråd med Kredittilsynets rundskriv 31/2001.

Premie- og pensjonsreguleringsfond:
Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier fra forsikringstakerne i individuell og kollektiv pensjonsforsikring.

Pensjonsreguleringsfondet består av innbetalinger fra forsikringstakere i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal benyttes til utbetaling av fremtidige reguleringstillegg for pensjonister. Innbetaling/uttak av premie-/pensjonsreguleringsfond, balanseføres.

Erstatningsavsetning:
Erstatningsavsetning er avsetning for ikke utbetalte eller ikke ferdigbehandlede forsikringsoppgjør.

Sikkerhetsfondet
Sikkerhetsfondet er en lovbestemt avsetning for å kunne møte upåregnelige tap ved forsikringsvirksomheten. Avsetningen føres som pliktig avsetning i regnskapet.

Tidsavgrensing

Kostnads- og inntektsføringsprinsipper
Forsikringspremier og erstatninger inntekts-/kostnadsføres med de beløp som forfaller i året. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet. Inntekts-/kostnadsføring ved flytting av forsikringskontrakter skjer på det tidspunktet forsikringsrisikoen overføres. Flytting pr. årsskiftet resultatføres 1.1. i nytt år. Mottatte tilleggsavsetninger føres under posten endring i forsikringsmessige avsetninger.

Realiserte tap/gevinster ved salg av verdipapirer beregnes med utgangspunkt i FIFO-prinsippet ("First in, First out") for angjeldende verdipapir. Aksjeutbytte inntektsføres når generalforsamling har besluttet utdeling av utbytte.

Skatt

Årets resultatførte skattekostnad består av betalbar skatt og årets endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Vurderingen baseres på balanse- og skatteposisjoner på balansedagen. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Netto utsatt skattefordel balanseføres dersom fremtidig skattepliktig inntekt og/eller konsernbidrag sannsynliggjør en utnyttelse. Oversikt fremgår av note 10.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Regnskapsmessig behandling av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser overfor egne ansatte, følger NRS´ standard om Pensjonskostnader.

Pensjonskostnadene inngår i forsikringsrelaterte driftskostnader. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter fratrukket avkastning på midler avsatt til dekning av pensjoner.

Beregningen av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser bygger bl.a. på aktuarmessige forutsetninger om levealder, lønnsvekst, andre endringer i bestanden av pensjonsberettigende og økonomiske forutsetninger. Det må påregnes at forutsetningene over tid kan endres. Ved endring av pensjonsplan periodiseres dette over gjenværende opptjeningstid. Andre endringer eller avvik vurderes samlet mot størrelsen av høyeste verdi av de samlede pensjonsforpliktelser og samlede pensjonsmidler ved begynnelsen av regnskapsåret. Dersom samlede endringer og avvik ved utløpet av regnskapsåret utgjør mer enn 10 prosent av dette grunnlaget blir det overskytende periodisert i resultatregnskapet over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Noter til regnskapet

Note 1 - Nytegnet premie

Nytegnet premie pr. bransje Beløp i millioner kroner	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente- og pensjons-forsikring	Gruppelivs-forsikring	Kollektiv pensjons-forsikring	Kollektiv forenings-forsikring	Andre bransjer (skade)	Totalt 2003	Totalt 2002
Engangspremier	1	219		828			1 048	1 004
Årlige premier	11	889	8	287	1	20	1 216	273
Overføring av premiereserver etc.		155		887	13		1 055	1 849
Sum nytegnet premie 2003	12	1 263	8	2 002	14	20	3 319	
Sum nytegnet premie 2002	11	977	8	2 038	12	80		3 126

Note 2 - Inntekter og kostnader finansielle eiendeler

Beløp i millioner kroner	Aksjer	Obligasjoner	Eiendom	Annet	2003	2002
Inntekter fra bygninger og faste eiendommer			788		788	694
Inntekter fra andre finansielle eiendeler	222	3 375		32	3 629	3 753
Sum	222	3 375	788	32	4 417	4 447
Verdiregulering av bygninger og andre faste eiendommer			109		109	173
Reversering, nedskrivning finansielle eiendeler	1 272				1 272	0
Urealiserte gevinster	742	538	0	(89)	1 191	0
Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler *)	1 193	1 376	31	3 310	5 910	5 645
Sum inntekter fra finansielle eiendeler	3 429	5 289	928	3 254	12 900	10 265
Administrasjonskostnader i tilknytning til bygninger og faste eiendommer			(210)		(210)	(126)
Administrasjonskostnader knyttet til andre finansielle eiendeler	(16)			(49)	(65)	(92)
Rentekostnader knyttet til finansielle eiendeler		(71)			(71)	(25)
Sum	(16)	(71)	(210)	(49)	(346)	(243)
Urealiserte tap, og reversering av urealiserte gev., på fin. omløpsmidler	0	0			0	(1 327)
Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler	(1 342)	(381)		(3 659)	(5 382)	(7 953)
Sum kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	(1 358)	(452)	(210)	(3 707)	(5 727)	(9 523)
Netto finansinntekter	2 071	4 836	718	(453)	7 172	742

*) Inkluderer realisert gevinst/tap knyttet til selskapets valutaterminkontrakter. For kvantifisering av disse kontraktene se note 18.

Note 3 - Erstatninger

Beløp i millioner kroner	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente- og pensjons-forsikring	Gruppelivs-forsikring	Kollektiv pensjons-forsikring	Kollektiv forenings-forsikring	Andre bransjer (skade)	Totalt 2003	Totalt 2002
Erstatninger	173	1 008	218	1 853	10	48	3 310	3 086
Gjenkjøp/uttak	96	76		43			215	261
Gjenforsikringsandel			(38)	72		(16)	18	(117)
Sum utbetalte erstatninger	269	1 084	180	1 968	10	32	3 543	3 230
Endring i avsetninger til erstatninger		1	(10)	5			(4)	52
Overføring av premiereserver etc.	0	690		1 146	23		1 859	866
Sum erstatninger 2003	269	1 775	170	3 119	33	32	5 398	
Sum erstatninger 2002	305	1 560	201	2 056	9	17		4 148

Note 4 - Midler tilført forsikringskunder

Beløp i millioner kroner	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente- og pensjons-forsikring	Gruppelivs-forsikring	Kollektiv pensjons-forsikring	Kollektiv forenings-forsikring	Totalt 2003	Totalt 2002
Premiereserver	20	352	42	490	18	922	1
Premiefond/pensjonsreguleringsfond		7		306		313	0
Sum midler tilført forsikringskunder 2003	20	359	42	796	18	1 235	
Sum midler tilført forsikringskunder 2002	0	0	0	1	0		1

Note 5 – Overføring av forsikringsmikler

Beløp i millioner kroner	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente- og pensjons-forsikring *)	Gruppelivs-forsikring	Kollektiv pensjons-forsikring	Kollektiv forenings-forsikring	Totalt 2003	Totalt 2002
Resultatført							
Mottatte premiereserver		155		886	14	1 055	1 849
Avgitte premiereserver		(680)		(1 110)	(22)	(1 812)	(833)
Avgitte tilleggsavsetninger		(6)		(22)		(28)	(33)
Avgitte kursreserver		(4)		(14)	(1)	(19)	0
Sum avgitte midler		(690)		(1 146)	(23)	(1 859)	(866)
Netto resultatført 2003	0	(535)	0	(260)	(9)	(804)	
Netto resultatført 2002	0	(465)	0	1 439	9		983
Balanseført							
Mottatte tilleggsavsetninger		1		18		19	67
Mottatte premiefond etc.				238		238	201
Avgitte premiefond etc.		(23)		(124)		(147)	(163)
Netto balanseført 2003	0	(22)	0	132	0	110	
Netto balanseført 2002	0	(15)	0	120	0		105
Tilgang/avgang							
Årlig premievolum, tilgang		4	36	79	0	119	139
Årlig premievolum, avgang		16	6	77	0	99	62
Antall kunder/kontrakter, tilgang		294	183	109	42	628	259
Antall kunder/kontrakter, avgang	19	3 447	86	84	67	3 703	3 115

*) I tallene inngår avgitte midler til Vital Link med 545 millioner kroner i 2003 og 331 millioner i 2002. Dette vedrører 1 499 kunder/kontrakter i 2003 mot 1 150 i 2002.

Note 6 – Forsikringsrelaterte driftskostnader

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Salgskostnader *)	299	305
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	390	381
Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler	0	(24)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	689	662
*) Salgskostnader		
Lønn	160	148
Provisjoner	85	82
Andre salgskostnader	54	75
Sum salgskostnader	299	305

Note 7 - Antall ansatte / årsverk

	2003	2002
Antall ansatte pr. 31. desember	582	622
Antall årsverk pr. 31. desember	562	602
Gjennomsnittlig antall ansatte	602	617
Gjennomsnittlig antall årsverk	582	598

Note 8 - Godtgjørelser

Godtgjørelse til administrerende direktør og tillitsvalgte

Beløp i tusen kroner	2003	2002
Godtgjørelse til administrerende direktør		
Samlet godtgjørelse	2 145	1 828
Pensjonskostnader	750	300
Godtgjørelse til styret	1 000	859
Godtgjørelse til representantskapet	355	369
Godtgjørelse til kontrollkomiteen	282	278

Bård Benum overtok som administrerende direktør for Vital Forsikring ASA 12 desember 2003. Oppgitt lønn for 2003 gjelder tidligere administrerende direktør.

Utbetalt godtgjørelse i 2003 inneholder engangsgodtgjørelse på 375 tusen kroner. Utbetalt godtgjørelse til administrerende direktør for 2002 inneholder 245 tusen vedr. tilleggslønn opptjent i 2001. Økte pensjonskostnader i 2003 skyldes endrede økonomiske forutsetninger ved beregning av pensjonskostnader.

Ny administrerende direktør har avtale om pensjonsalder på 62 år. Pensjonen nedtrappes fra 100% (62 år) til 70 % (67 år) av lønnen på fratredelsestidspunktet.

Godtgjørelse til revisor

Beløp i tusen kroner	2003	2002
Revisjonshonorar finansiell revisjon	600	590
Herav til ekstern revisor	250	250

Revisjonshonorar til ekstern revisor er inklusive merverdiavgift.

Note 9 - Pensjonsforpliktelser

Vital har foretakspensjonsordning med skattefordel i eget selskap. Full alderspensjon utgjør tilnærmet 70% av pensjonsgrunnlaget avhengig av antall opptjeningsår. Pensjonsforsikringen omfatter 564 personer pr. 01.01.03. I tillegg har selskapet pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere og arbeidstakergrupper som faller utenfor den ordinære foretakspensjonsordningen. Dette gjelder grupper av ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og styrepensjoner. Samlet omfatter disse forpliktelsene 34 personer.

Selskapet har styringsrett til å foreta endringer i foretakspensjonsordningen.

Alle pensjonsordningene er behandlet etter Norsk regnskapsstandard for Pensjonskostnader. Både forsikret og uforsikret ordning er i henhold til standarden behandlet som en ytelsesplan.

Beregningene er basert på følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger:	**2003**	**2002**
Diskonteringsrente	6,00 %	7,00 %
Avkastning pensjonsmidler	7,00 %	8,00 %
Årlig lønnsvekst	3,50 %	3,30 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,50 %	2,50 %
Pensjonsregulering	2,50 %	2,50 %
Aktuarielle forutsetninger:		
Turnover	2,00 %	2,00 %
Lineær opptjening		
Bransjens tariffgrunnlag utarbeidet av Norges Forsikringsforbund		

Netto pensjonskostnad

Beløp i millioner kroner	**Forsikret ordning**	**Udekket ordning**	**31.12.03 Sum**	**31.12.02 Sum**
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	25	2	27	23
Rentekostnader av pensjonsforpliktelsene	35	2	37	38
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	(45)	0	(45)	(51)
Netto amortiseringer	6	1	7	0
Netto pensjonskostnad	**21**	**5**	**26**	**10**

Pensjonsordningenes finansielle status, bokførte eiendeler og forpliktelser

Beløp i millioner kroner	**Forsikret ordning**	**Udekket ordning**	**31.12.03 Sum**	**31.12.02 Sum**
Påløpte pensjonsforpliktelser	(567)	(37)	(604)	(527)
Beregnet effekt av fremtidige lønnsreguleringer	(65)	(1)	(65)	(58)
Beregnede pensjonsforpliktelser	(631)	(38)	(669)	(585)
Pensjonsmidler til markedsverdi	667	0	667	616
Pensjonsmidler større enn pensjonsforpliktelser	36	(38)	(3)	31
Avvik mellom faktisk og forventet markedsverdi på pensjonsmidler	144	2	146	147
Ikke resultatført netto aktuarmessig tap/(gevinst)	46	(2)	44	(24)
Netto pensjonsmidler/forpliktelse	**225**	**(38)**	**187**	**154**

Note 10 - Skatt

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Beregning av betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	593	(68)
Permanente forskjeller	(116)	(60)
Mottatt konsernbidrag	1 345	0
Anvendt kreditfradrag	(41)	(66)
Endring i midlertidige forskjeller	(1 643)	1 148
Anvendt godtgjørelsesfradrag	(130)	(116)
Skattepliktig inntekt	8	838
Skatt (28%)	2	235
Betalbar skatt	2	235
Beregning av utsatt skatt		
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Eiendom	1 232	1 171
Døtre vurdert etter Egenkapital metoden.	238	25
Pensjonsmidler	213	155
Annet	193	20
Skatteøkende midlertidige forskjeller	1 876	1 371
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Agio terminforretninger (1)	22	311
Verdipapirer	0	1 274
Driftsmidler	54	25
Annet	17	11
Skattereduserende midlertidige forskjeller	93	1 621
Grunnlag for utsatt skatt/(skattefordel)	(1 783)	250
Utsatt skatt/skattefordel (28%)	(499)	70
Årets skattekostnad	**2003**	**2002**
Betalbar skatt	(2)	(235)
Endring utsatt skatt	(569)	321
Andel skatt mottatt konsernbidrag	377	0
Estimat avvik tidligere år	50	1
Årets resultatførte skatte(kostnad)/inntekt	(145)	88
Resultatført skatt på ordinært resultat	(145)	88
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats		
Resultat før skattekostnad	593	(68)
Forventet inntektsskatt etter nominell sats (28 %)	(166)	19
Skatteeffekt permanente forskjeller og estimat avvik tidligere år	21	69
Skatte(kostnad)/Inntekt	(145)	88

Note 11 – Resultat og kapitalavkastning

Resultatregnskap pr. bransje

Beløp i millioner kroner	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente- og pensjons-forsikring	Gruppelivs-forsikring	Kollektiv pensjons-forsikring	Kollektiv forenings-forsikring	Annen virksom-het (uten overskudds-deling)	Totalt 2003	Totalt 2002
Resultatregnskap								
Engangspremier		83		1 668			1 751	1 903
Årlige premier	228	1 388	320	2 352	16	226	4 530	3 879
Overføring av premiereserver etc.		155		886	14		1 055	1 849
Gjenforsikringsandel			(34)	67		(7)	26	(265)
Premieinntekter 2003	228	1 626	286	4 973	30	219	7 362	
Premieinntekter 2002	155	1 271	242	5 547	27	124		7 366
Inntekter fra finansielle eiendeler	260	2 842	97	9 517	116	68	12 900	10 265
Andre forsikringsrelaterte inntekter		3		38		81	122	60
Erstatninger	(270)	(1 775)	(169)	(3 119)	(33)	(32)	(5 398)	(4 148)
Endring i forsikringsmessige avsetninger	19	(434)	(45)	(4 634)	(15)	(272)	(5 381)	(4 984)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(59)	(163)	(51)	(339)	(7)	(70)	(689)	(662)
Kostnader knyttet til finansielle eiendeler	(117)	(1 269)	(44)	(4 215)	(52)	(31)	(5 728)	(9 523)
Andre forsikringsrelaterte kostnader	(5)	(5)		(85)		(29)	(124)	(78)
Til/fra kursreguleringsfond	(24)	(263)	(9)	(879)	(10)	(6)	(1 191)	53
Fra tilleggsavsetninger til dekning av renteunderskudd							0	1 650
Midler tilført forsikringskunder	(20)	(359)	(42)	(796)	(18)		(1 235)	(1)
Resultat av teknisk regnskap for livsforsikring	12	203	23	461	11	(72)	638	(2)
Andre kostnader	(1)	(10)		(33)	(1)		(45)	(66)
Resultat av ordinær virksomhet 2003	11	193	23	428	10	(72)	593	
Resultat av ordinær virksomhet 2002	(13)	(55)	38	3	(2)	(39)		(68)
Skattekostnad							(145)	88
Årsresultat 2003							448	
Årsresultat 2002								20

Resultatanalyse pr. bransje

Beløp i millioner kroner	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente- og pensjons-forsikring	Gruppe-livs forsikring	Kollektiv pensjons-forsikring	Kollektiv forenings-forsikring	Totalt liv-bransjer	Annen virksomhet (uten over-skuddsdeling)	Totalt 2003	Totalt 2002
Administrasjonsresultat	(22)	(37)	(4)	(38)	(4)	(105)		(105)	(138)
Renteresultat *)	47	576	41	1 838	23	2 525		2 525	5
Risikoresultat	6	43	42	5	9	75		75	40
Andre avsetninger **)		(30)	(14)	(581)		(595)		(595)	65
Annen virksomhet							(72)	(72)	(39)
Resultat til fordeling 2003 ***)	31	552	65	1 224	28	1 900	(72)	1 828	
Resultat til fordeling 2002	(13)	(55)	38	4	(2)	(28)	(39)		(67)

*) Renteresultatet fremkommer etter avsetning av 802 millioner kroner til tilleggsavsetningene.

**) Utgjør avsetning til sikkerhetsfond med 13 millioner kroner og styrket uføreavsetning med 582 millioner innen kollektiv pensjonsforsikring.

***) Resultat til fordeling er summen av resultat av ordinær virksomhet og midler tilført forsikringskunder.

Kapitalavkastning

I %	2003	2002	2001	2000	1999
Kapitalavkastningsrenten	8,61	1,24	5,56	8,39	9,14
Gjennomsnittsrenten	8,36	1,30	5,82	8,11	8,55

Avkastningstallene i tabellen ovenfor er beregnet i henhold til Kredittilsynets forskrift om mål for livsforsikringsselskapenes kapitalavkastning. Frigjøring fra sikkerhetsfondet inngår i beregning av gjennomsnittsrenten.

Note 12 – Overskuddsdeling

Beløp i millioner kroner	2003	Prosentvis fordeling	2002	Prosentvis fordeling
Resultat til fordeling	1 828		(67)	
Herav til kundene	1 235	68 %	1*	
Herav til egenkapital og skatt	593	32 %	(68)	

*Vedrører kunder som flyttet midler fra selskapet i 2002.

Note 13 - Bygninger og faste eiendommer

Type bygg	By/sted	Bokført verdi i mill.	Årlig leienivå pr kvm	Brutto leieareal m²	Anvendt m² av Vital Forsikring	Gj.sn. leietid i antall år
Næringsbygg	Øst	3 446	1 310	221 583	6 277	4,6
Næringsbygg	Vest	906	852	103 061	16 885	4,2
Kjøpesentre	Oslo / Bergen	1 749	2 251	71 573		3,8
Hoteller	Bergen/annet	1 482	1 392	83 059		12,3
Utland	London/Stockholm	1 418	2 342	50 522		5,5
Annet		47	584	9 147		
Sum direkte eide eiendommer, ANS og AS pr. 31.12.03		9 048	1 441	538 945	23 162	5,8
Sum direkte eide eiendommer, ANS og AS pr. 31.12.02		7 735	1 297	512 531	23 214	5,8
Endring i 2003		1 313	144	26 414	(52)	(0,0)

Endringen i eiendomsporteføljen relaterer seg til kjøp av eiendommer i Stockholm, (Kortbyråen 17 og Pennfektaren 10) for SEK 1.578 mill, salg av Lars Hillesgt. 22 i Bergen og Beddingen 8 i Oslo som samlet ga en bokført gevinst på kr 40,4 mill, samt påkostninger på eksisterende eiendommer. Ihht. forskrift for årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper er samtlige eiendommer pr.31.12.03 oppskrevet/nedskrevet til markedsverdi. Summen av opp-/nedskrivninger minus aktiveringer er resultatført med 100 mill. i år 2003.

Av den totale eiendomsmassen disponerer Vital Forsikring med datterselskaper 23.162 kvm. til kontorformål, som utgjør 4,3% av totalt areal. Leieinntektene for disse eiendommene er på markedsmessige vilkår.

Eiendommenes markedsverdi er beregnet pr 31.12.03 ihht. forskrift for årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper § 3.14. Den tar utgangspunkt i driftsavkastningen definert som faktiske (kontraktsfestede) leieinntekter og markedsleier, minus administrasjons-, drifts- og vedlikeholdskostnader. Kostnadene er basert på budsjetterte adm.- og driftskostnader samt et anslag for normale vedlikeholdskostander pr år over tid.

Verdijustert avkastning for året var 9,4%. Denne fordelte seg med direkte avkastning på 7,8% og salgsgevinst/endring merverdi på 1,6%.

Note 14 - Aksjer i datterselskaper

(Aksjeselskaper der Vital Forsikring direkte eller indirekte eier mer enn 50%)

Beløp i tusen kroner	Forretnings-kontor	Eier-andel	Stemme andel	Anskaf-felses kost	Verdi i balansen 31.12.02	Andel av resultat *	Verdi i balansen 31.12.03
Vital Pekon AS	Oslo	100 %	100 %	1 400	1 531	61	1 592
Vital Eiendom AS	Oslo	100 %	100 %	300	4 728	191	4 919
Vital Eiendomsforvaltning AS	Oslo	100 %	100 %	10 000	12 218	967	13 185
Zodiaco SA	Madrid	100 %	100 %	13 500	5 000	-	5 000
Sum aksjer i datterselskaper				**25 200**	**23 477**	**1 219**	**24 696**

*Andel av resultat består av årets resultat samt andre endringer i løpet av året.

Note 15 - Aksjer, andeler og grunnfondsbevis

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
NORGE			
Finansinstitusjoner og forsikring			
Bolig- og Næringsbanken	90 200	12 716	21 017
Four Seasons IV AS	42 386	36 028	36 028
Romsdals Fellesbank	356 571,00	4 888	40 649
Storebrand	4 060 000	171 219	175 798
Vps Holding Asa	101 600	7 112	12 192
Sum Finansinstitusjoner og forsikring	4 650 757	231 963	285 684
Øvrige aksjer Norge			
Aker Kværner	450 185	42 209	51 209
Amersham	1 487 655	103 465	136 864
Bergens Tidende AS	122 994	22 315	38 128
EDB Business Partner	2 041 300	39 888	84 918
Ekornes	551 150	46 808	67 791
Ementor	5 523 300	23 327	31 041
Gresvig	976 500	22 098	24 315
Kongsberg Gruppen	245 957	21 904	26 071
Nextgentel Holding	1 273 042	25 399	28 643
Norsk Hydro	2 343 501	825 309	962 007
Norske Skogindustrier	2 254 157	243 288	286 278
Olav Thon Eiendomsselskap	99 300	21 945	29 294
Orkla	3 396 651	364 361	506 101
ProSafe	602 765	78 558	80 771
Rieber og Søn	764 657	38 777	38 233
Royal Caribbean Cruises	1 127 000	215 422	263 718
SAS	823 235	41 935	52 275
Schibsted	853 650	86 025	97 743
Statoil	6 529 900	415 400	488 110
Stolt-Nielsen	743 400	75 886	47 578
Tandberg	2 534 230	89 406	124 177
Tandberg Television	1 818 300	26 468	53 094
Telenor	9 328 650	299 283	405 796
TGS Nopec Geophysical Company	643 100	49 284	58 522
Tomra Systems	3 593 240	270 553	144 089
Veidekke	344 112	16 942	20 131
Visma	729 075	42 457	48 848
Whitecliff AS	500 000	41 495	38 905
Wilh. Wilhelmsen A	241 517	21 135	53 375
Wilh. Wilhelmsen B	152 300	12 130	31 983
Andre Norske aksjer		426 002	341 005
Sum øvrige aksjer Norge		4 049 474	4 661 014
Sum Norge		4 281 437	4 946 698

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
UTLAND			
Finansinstitusjoner og forsikring			
ABN Ambro Holding	43 767	6 583	6 813
AMP	49 900	1 222	1 253
ANZ Banking Group	39 509	3 410	3 501
AXA France	47 907	5 558	6 822
Acom	2 170	666	655
Aegon	26 392	2 430	2 598
Aflac	24 700	5 632	5 945
Aiful	950	400	462
Alleanza	36 344	2 561	2 647
Allianz Holdings	6 763	5 266	5 680
American International Group	33 000	14 023	14 551
Assicurazioni Generali	17 100	2 872	3 013
Aviva	130 918	13 770	7 644
BNP Paribas	28 511	11 552	11 943
BOC Hong Kong Holdings	103 500	1 290	1 295
Banca Popolare Di Mila	7 362	295	321
Banche Popolari Unite Scrl	6 023	697	726
Banco Bilbao Vizcaya - Argentar	61 722	4 571	5 671
Banco Popolare Di Verona	7 111	798	801
Banco Popular Espanol	10 360	3 727	4 112
Bank of America	10 500	5 975	5 618
Bank of Ireland	40 603	3 534	3 687
Bank of Nova Scotia	13 600	4 567	4 607
Bank of Yokohama	27 000	815	835
Barclays Bank	99 467	5 399	5 902
Canadian Imperial bank	11 300	3 636	3 723
Citigroup	103 700	32 815	33 488
Commerzbank	8 734	1 033	1 140
Commonwealth Bank	26 909	3 806	3 972
Compass Bancshares	39 800	10 700	10 409
Credit Saison Co Ltd.	4 500	632	676
Credit Suisse Group	24 688	5 404	6 009
Daiwa Securities Group	30 000	1 234	1 358
Danske Bank	10 237	1 435	1 598
Development Bank of Singapore	31 400	1 455	1 808
Fannie Mae	14 300	6 765	7 141
Fleetboston Financial	24 100	6 851	6 999
Fortis	26 911	3 418	3 600
H.S.B.C. Holdings	225 052	25 537	23 533
HBOS	54 073	4 443	4 659
Hang Seng Bank	21 600	1 662	1 888
ING Groep	52 203	7 301	8 100
J.P. Morgan Chase	87 400	21 554	21 357
Jefferson-Pilot	35 900	12 034	12 097
Land Securities	17 569	1 985	2 076
Lloyds TSB Group	181 394	9 330	9 678
MBNA	47 200	8 225	7 803

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
Macquarie Bank	7 659	1 305	1 365
Manuelife Financial Corp	15 200	3 318	3 275
Merrill Lynch	28 600	11 820	11 159
Metlife	41 900	9 229	9 386
Millea Holdings	31	2 523	2 694
Mitsubishi Tokyo Financial	80	4 106	4 152
Mitsui Sumitomo Insurance	29 000	1 451	1 584
Mizuho Financial Group	100	1 798	2 018
Münchener Rück	3 189	2 639	2 572
National Australian Bank	31 344	4 538	4 706
National City	56 000	12 920	12 645
Nikko Securities	33 000	1 086	1 223
Nomura Holdings	35 000	3 119	3 965
Orix	1 900	999	1 045
Overseas Chinese Banking	26 000	1 201	1 232
Promise	2 500	725	725
Prudential Financial	26 100	7 069	7 253
Resona Holdings	122 000	935	1 022
Royal Bank of Canada	21 600	6 883	6 872
Royal Bank of Scotland Group	77 858	15 801	15 263
Sanpaolo IMI	42 173	3 602	3 659
Shizuoka Bank	17 000	831	836
Societe Generale A	4 213	2 212	2 475
Sompo Japan Insurance	19 000	982	1 039
Sovereign Bancorp	29 700	4 440	4 693
Sumitomo Mitsui Financial Group	74	2 338	2 623
Sumitomo Trust & Banking	25 000	899	978
Sun Life Financial	15 900	2 821	2 644
Svenska Handelsbanken A	33 010	4 309	4 487
Swiss Re-Insurance	6 983	3 094	3 137
Synovus Financial	27 700	5 430	5 329
Takefuji	1 800	565	560
Trowe Price Group	41 200	12 016	12 995
UBS	38 544	17 534	17 562
UFJ Holdings	70	2 113	2 238
US Bancorp	93 400	18 023	18 504
USA education	19 300	5 304	4 838
Unicredito Italiano	187 898	6 379	6 748
United Overseas Bank	30 800	1 634	1 593
Wachovia	34 000	10 961	10 538
Wells Fargo	36 900	14 570	14 457
Westpac Banking	40 220	2 988	3 224
XL Capital	12 900	6 380	6 655
Zions Bancorporation	27 100	11 737	11 057
Sum Finansinstitusjoner og forsikring		513 496	517 236
Øvrige aksjer Utland			
3M Company	37 400	21 339	21 157
A. P. Møller - Mærsk	155	8 582	7 442
ACS Actividades	36 828	10 734	11 960
Adecco	18 350	6 481	7 847
Adidas Salomon	17 074	12 590	12 938
Affiliated Computer	93 800	33 639	33 985
Agere Systems B	407 500	8 857	7 862
Albertsons	64 000	9 167	9 644
Alcan	28 800	8 220	8 981
Alcoa	30 200	5 863	7 635
Altria Group	116 200	42 428	42 070
Amazon	19 700	7 599	6 899
Amdocs	103 500	15 297	15 479
Ameren	23 700	7 456	7 253
American Standard Companies	16 600	11 173	11 121
Amgen	27 200	10 097	11 183
Anheuser-Busch	18 700	6 530	6 554
Anthem	23 300	10 964	11 626
Apache	15 100	6 828	8 147
Arcelor	59 685	5 700	6 922
Archer Daniels Midland	90 100	9 051	9 123
AstraZeneca	37 927	12 434	12 105
AT & T Wireless Services	299 200	14 919	15 904
Aventis	73 816	30 977	32 458
Barrick Gold	78 000	10 619	11 770
BASF	66 654	21 898	24 935
Bayer	35 000	6 377	6 820
BEA Systems	141 700	11 873	11 595
Becton Dickinson	67 100	18 142	18 365
Bellsouth	50 100	9 264	9 433
Best Buy Company	29 100	11 973	10 113
BG Group	202 874	5 572	6 928
BHP Billiton	232 717	11 923	14 220
BJ Services	55 400	12 694	13 231
Black and Decker	33 900	11 323	11 123
BMW	21 516	5 218	6 635
BOC Group	73 942	6 836	7 516
Boeing	45 300	12 277	12 700
Boston Scientific	133 200	31 076	32 575
BP	1 229 305	65 933	66 321
Bristol-Myers Squibb	93 000	16 243	17 695
British Sky Broadcasting Group	197 585	14 940	16 543
Burlington Northern Santa Fe	31 800	6 503	6 844
Burlington Resources	24 800	8 463	9 137
Cadence Design Systems	216 800	25 961	25 933
Canadian National Railway	18 600	7 903	7 852
Canon	118 000	35 426	36 552
Carnival	44 100	10 129	11 656
Casino Guichard Perrachon	15 615	9 812	10 103
Celestica	211 300	21 287	21 278
Cendant	44 200	6 403	6 549
Centrica	676 237	16 827	16 993
ChevronTexaco	60 500	31 603	34 771
Cigna	27 200	9 753	10 405
Cisco Systems	399 300	64 201	64 525

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
Clear Channel	60 400	18 784	18 818
Coca Cola	125 300	42 036	42 305
Comcast	76 590	16 444	16 749
Comcast A Special	73 020	13 555	15 195
Compass Group	312 203	12 769	14 129
Computer Associates	63 200	10 603	11 495
Computer Science	43 500	11 147	12 800
Constellation Energy Group	28 000	7 184	7 295
CRH	116 341	15 125	15 894
CVS	62 600	15 597	15 043
Daimler Chrysler	45 090	13 610	14 000
Dell	30 500	6 984	6 891
Deutsche Telecom	204 425	23 794	24 891
Diageo	186 609	15 600	16 335
Dominon Resources	24 700	10 695	10 489
Dow Chemicals	48 600	12 953	13 441
Dow Jones	22 500	8 252	7 462
Duke Energy	68 200	8 560	9 279
Dupont E.L. Denemeours	28 400	8 844	8 670
E.ON	51 826	21 382	22 502
East Japan Railway	219	7 145	6 865
EBay	20 200	7 911	8 680
Emerson Electric	37 600	15 103	16 197
Encana	76 500	18 650	20 086
Endesa	147 118	16 844	18 827
Eni	152 957	19 241	19 202
EOG Resources	36 800	10 838	11 303
Ericsson B	1 518 400	16 928	18 111
Exelon	40 600	16 789	17 924
Exxon Mobil	349 400	92 337	95 304
Fedex	17 400	9 224	7 814
First Data	78 000	19 874	21 322
Ford Motor	75 400	6 527	8 026
France Telecom	99 480	17 390	18 916
GAP	75 400	10 267	11 643
General Electric	526 100	109 108	108 431
General Growth Properties	36 000	6 540	6 646
General Mills	23 000	7 287	6 932
General Motors	49 400	14 941	17 550
Genzyme	41 300	12 387	13 557
Georgia Pacific	36 900	6 935	7 529
Gillette	42 400	9 574	10 361
GlaxoSmithKline	159 108	22 464	24 255
Granada	590 952	8 589	8 586
HCA - The Healthcare Company	84 400	21 787	24 122
Heinz (H.J.) Corporation	65 300	16 243	15 826
Hennes & Mauritz B	93 977	14 884	14 858
Hewlett Packard	246 600	36 627	37 684
Hilton Group	498 529	11 788	13 344
Home Depot	121 000	28 187	28 569
Honda Motor	47 400	13 625	14 006
Honeywell International Inc.	32 300	6 964	7 184
Hutchinson Whampoa	178 000	8 510	8 732
IBM	69 700	43 629	42 976
Inco	34 300	8 168	9 121
Intel	356 700	74 569	76 412
Interbrew	61 539	10 273	10 927
International Paper	46 000	12 700	13 193
Intuit	56 200	19 477	19 782
Ivax	137 600	19 662	21 860
Johnson & Johnson	233 500	91 240	80 250
Kimberly Clark	32 900	12 298	12 933
Kinder Morgan	24 500	9 244	9 633
Kingfisher	196 282	6 639	6 510
KPN	191 763	10 043	9 848
Liberty Media Corp A	126 600	8 489	10 014
Limited brands	66 600	8 240	7 989
L'Oreal	13 141	6 831	7 168
Lowes's Companies	29 600	12 254	10 908
Marathon Oil Corp	58 600	12 127	12 900
Marks and Spencer	221 604	7 438	7 627
Masco Corporation	77 900	15 063	14 205
Matsushita Electric	131 000	10 430	12 052
May Department Stores	45 400	8 985	8 780
McDonald's	83 000	12 977	13 711
McKesson	127 400	25 851	27 258
Merck	78 300	27 865	24 066
Microsoft	643 100	129 831	117 828
Murata Manufacturing	115 100	38 142	41 370
National Grid Transco	181 804	8 274	8 666
Nestle	34 322	56 044	57 050
New York Times	24 800	8 273	7 885
Newmont Mining	26 600	8 237	8 602
News	183 056	9 001	11 002
Nextel	115 600	20 012	21 580
Nike	28 000	12 605	12 753
Nisource Inc.	65 100	9 468	9 502
Nissan Motor	148 100	11 446	11 253
Nokia A	392 900	44 717	45 202
Northrop Grumman	13 000	8 191	8 268
Novartis	203 566	59 814	61 486
NTT Docomo	2 121	31 541	31 995
Oracle	453 600	40 037	39 834
Pepsico	83 100	28 226	25 774
Peugeot	26 639	8 388	9 031
Pfizer	522 510	120 617	122 813
Phelps Dodge	16 000	6 968	8 099
Philips Electronic	109 156	20 836	21 205
Pitney Bowes	51 600	14 918	13 944
Polycom	127 280	16 540	16 529
Portugal Telecom	143 780	8 146	9 628
PPG Industries	19 200	7 161	8 178

Beløp i tusen kroner	Antall aksjer	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
Praxair	44 000	10 815	11 182
Procter & Gamble	74 380	47 853	49 424
Progress Energy	38 500	11 684	11 593
Raytheon Company	36 500	6 812	7 295
Repsol	103 650	11 650	13 447
Republic Services	40 600	6 700	6 923
RF Micro Devices	295 900	23 417	19 804
Rio Tinto	64 230	10 861	11 803
Roche Holding	50 083	33 053	33 609
Rockwell International	37 200	8 151	8 810
Rohm and Haas	51 800	14 204	14 719
Royal Dutch Petroleum	128 532	43 849	45 085
Sara Lee	56 700	7 917	8 189
SBC Communications	141 200	24 241	24 490
Schering	54 798	17 646	18 462
Schering Plough	334 100	41 258	38 653
Schlumberger	35 200	10 405	12 814
Schneider Electric	46 652	20 145	20 318
Scottish Power	198 485	8 456	8 799
Sears Roebuck	34 100	10 295	10 320
Sharp	65 000	6 680	6 823
Shell	416 128	18 327	20 592
Sherwin-Williams	35 400	8 347	8 182
Siemens	60 803	31 965	32 400
Silicon Laboratories	24 000	8 557	6 910
SKF B	115 500	28 738	29 688
Sony	54 700	12 544	12 598
Sprint Corporation	252 500	10 371	9 441
SPX	18 300	6 264	7 160
Starbucks	30 100	6 717	6 620
Steris	43 800	6 940	6 585
STMicroelectronics	170 207	30 236	30 708
Suez	100 349	12 314	13 414
Suncor Energy	40 100	6 044	6 709
Syngenta	32 731	14 062	14 667
Sysco	29 580	6 535	7 326
Takeda Chemical Industries	60 000	16 947	15 830
Target	26 100	7 292	6 668
Telefonica	334 249	32 287	32 648
Television Francaise 1	28 704	6 535	6 667
Tesco	861 882	25 353	26 457
Texas Instruments	70 800	13 893	13 839
Time Warner	284 170	34 138	34 011
Tokyo Electric Power	57 900	8 054	8 447
Toshiba	635 000	14 759	16 004
Total	35 262	42 608	43 616
Toyota Motor	153 600	30 853	34 517
TPG	67 024	9 205	10 444
Transcanada	50 400	7 302	7 234
Tribune	29 900	9 982	10 264
Tyco International	128 900	22 178	22 725
Unilever Cert	96 319	39 750	41 908
Union Pacific	36 100	15 936	16 687
United Health Group	39 900	14 238	15 444
United Technologies	32 000	20 264	20 176
UPM-Kymmene	144 100	16 039	18 283
Verizon Communications	139 800	37 069	32 627
Viacom	117 100	40 717	34 574
VNU	52 315	10 762	10 997
Vodafone Group	4 165 608	67 795	68 710
Walgreen	52 400	12 010	12 682
Wal-Mart Stores	143 080	58 252	50 497
Walt Disney	82 700	11 518	12 836
WPP Group	167 552	9 627	10 945
Wyeth	88 500	27 955	24 993
Yamanouchi Pharmaceutical	70 000	14 863	14 470
YUM! Brands	34 400	8 257	7 873
Andre akjser Utland		537 691	536 668
Sum Øvrige aksjer utland		4 263 217	4 337 716
Totalt aksjer utland		5 314 404	5 391 621

Aksjer fordelt på regioner

Beløp i tusen kroner	Prosentvis andel	Virkelig Verdi
Norge	48,0 %	4 946 698
Europa	15,0 %	1 551 782
Nord-Amerika	30,8 %	3 184 389
Asia	6,3 %	655 449
Sum	100 %	10 338 318

Av den totale aksjeporteføljen består 97,4 prosent av børsnoterte aksjer i Norge og utlandet. Markedsverdien av børsnoterte aksjer utgjorde 10.060 millioner kroner pr 31. desember 2003

Note 16 - Obligasjoner som holdes til forfall

Beløp i millioner kroner	Pålydende verdi *	Virkelig verdi	Bokført verdi
Stat-/statsgarantert	6 253	6 789	6 404
Statsforetak	2 968	3 279	2 975
Kommune-/fylke	4 937	5 236	4 931
Finansinstitusjoner	9 987	10 733	10 071
Andre utstedere	974	1 049	984
Sum obligasjoner og sertifikater	25 119	27 086	25 364
Herav børsnoterte papirer			77 %

Durasjon

Obligasjoner Norge	3,83
Obligasjoner Utland	6,49
Gjennomsnittlig effektiv rente	5,77 %

* Pålydende er oppgitt til historisk valutakurs

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets bokførte verdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total bokført verdi som vekter.

Obligasjoner spesifisert etter valutasort

Beløp i millioner kroner	Pålydende verdi *	Virkelig verdi	Bokført verdi
NOK	18 709	20 110	18 704
EUR	5 922	6 514	6 173
USD	488	463	487
Totalt	25 119	27 086	25 364

Obligasjoner gruppert etter forfallstidspunkt:

Beløp i millioner kroner	Opp til 1 år	1 til 5 år	6 til 10 år	Over 10 år	Totalt
EUR	233	1 232	3 462	1 245	6 173
NOK	1 359	12 890	4 379	76	18 704
USD	0	0	487	0	487
Sum	1 592	14 122	8 329	1 321	25 364

Beholdningsendringer gjennom regnskapsåret

Beløp i millioner kroner	
Inngående balanse pr. 01.01.2003	17 398
Tilgang og avgang	7 961
Årets periodiserte over-/underkurs	4
Utgående balanse pr. 31.12.2003	25 364

Terminkontrakter tilknyttet obligasjoner holdt til forfall

Beløp i millioner kroner	Antall
EUR	14
USD	1

Netto realisert/urealisert gevinst og tap på sikringskontrakter

Resultatført gevinst	22
Urealisert tap ikke resultatført	(309)
Netto tap	(287)

Beholdning av utenlandske obligasjoner holdt til forfall er valutasikret i sin helhet med terminkontrakter i samme valuta. Terminkontraktene har løpetid på 1 til 4 år og rulleres fortløpende slik at sikringen er effektiv i hele obligasjonenes løpetid Porteføljen av terminkontrakter til sikring av obligasjoner som holdes til forfall styres separat fra den øvrige porteføljen av valuta-terminkontrakter slik at urealisert gevinst/tap ikke blir resultatført. Realisert gevinst/tap aktiveres og blir resultatført i takt med forfall for underliggende obligasjoner.

Note 17 - Obligasjoner og sertifikater klassifisert som omløpsmidler

Beløp i millioner kroner	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
Stat-/statsgarantert	15 544	16 049	16 371
Statsforetak	373	387	407
Kommune-/fylke	1 443	1 450	1 485
Finansinstitusjoner	3 478	3 598	3 619
Andre utstedere	5 755	5 813	5 957
Sum obligasjoner og sertifikater	26 593	27 298	27 839
Herav børsnoterte papirer			90 %

Durasjon	
Obligasjoner Norge	3,82
Obligasjoner Utland	4,96
Pengemarked	0,51
Gjennomsnittlig effektiv rente	3,33 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markeds-kurs.

For rentepapirer uten markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rente-bindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko.

Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total renteføl-somhet som vekter.

Obligasjoner spesifisert etter valutasort

Beløp i millioner kroner	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
CAD	129	121	135
EUR	7 787	7 665	8 120
GBP	553	630	617
NOK	14 619	14 828	15 234
SEK	93	92	97
USD	3 412	3 961	3 636
Totalt	26 593	27 298	27 839

Ansvarlige lån i obligasjonsporteføljen:

Beløp i millioner kroner	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
I finansinstitusjoner	173,0	233,6	173,1
I øvrige foretak	7,3	7,3	6,5
Sum	180,3	240,9	179,5

Note 18 - Kvantifisering av finansielle derivater

Rentefutures

Beløp i millioner kroner **Valuta**	**Antall kontrakter**	**Underliggende verdi pr. 31.12.03**	**Renterisiko**	**Utløp**	**Underliggende verdi Gjennomsnitt 2003**
EUR	1 864	1 723,45	(32,32)	Mars 04	1 789,00
CAD	166	93,39	(6,32)	Mars 04	14,41
JPY	0				50,68
USD	1 250	1 037,42	(12,05)	Mars 04	1 505,65
Sum		2 854,27	(50,69)		3 359,74

Renteswapper

Beløp i millioner kroner **Valuta**	**Nominelt beløp valuta**	**Nominelt beløp NOK**	**Renterisiko Nominelt beløp**	**Nominelt beløp Gjennomsnitt 2003**
USD	30	199,58	(2,66)	211,165
EUR	20	167,83	(2,32)	159,656
NOK	1780	1 780,00	(49,21)	1300,769
Sum		2 147,41	(54,20)	1671,590

FRA'er

Beløp i millioner kroner **Valuta**	**Nominelt beløp NOK**	**Renterisiko i NOK**	**Nominelt beløp Gjennomsnitt 2003**
NOK	27 375,00	(2,53)	26 157,69
SUM	27 375,00	(2,53)	26 157,69

Rente- og valutaswapper

Beløp i millioner kroner **Valuta**	**Nominelt beløp NOK**	**Renterisiko i NOK**	**Nominelt beløp Gjennomsnitt 2003**
JPY	75,00	(3,02)	75,00
EUR	198,00	(2,65)	198,00
SEK *			808,03
Sum	273,00	(5,67)	1 081,03

* Sikringsforretning knyttet til vedtatt kjøp av eiendom i Sverige i desember 2002

Aksjeindeksfutures

Beløp i millioner kroner **Valuta**	**Type**	**Antall kontrakter**	**Kontant-ekvivalent verdi**	**Utløp**	**Kontantekvivalent verdi Gjennomsnitt 2003**
JPY	Short	0			(43,08)
EUR	Short	0			(101,81)
GBP	Short	0			(66,95)
USD	Short	0			(196,41)
Sum			0,00		(408,25)

Aksjeindeksopsjoner

Beløp i millioner kroner **Type**	**Type**	**Nominelt volum**	**Kontantekvivalent verdi**	**Markedsverdi 31.12.03**	**Nominelt volum Gjennomsnitt 2003**
Kjøpsopsjoner	Indekskurv, kvanteopsjon	0			906,70
Solgte Kjøpsopsjoner	Indekskurv, kvanteopsjon	0			(930,47)
Sum		0	0	0	(23,77)

Fx-kontrakter, markedsverdi fordelt etter valuta og løpetid.
Omløpsportefølje

Beløp i millioner kroner **Valuta**	**under 1 år**	**1-3 år**	**over 3 år**	**Totalt pr valuta**
AUD	(75,16)	0,00	0,00	(75,16)
CAD	(244,42)	0,00	0,00	(244,42)
CHF	(188,27)	0,00	0,00	(188,27)
EUR	(8 593,30)	0,00	0,00	(8 593,30)
GBP	(1 047,29)	0,00	0,00	(1 047,29)
JPY	(527,66)	0,00	0,00	(527,66)
SEK	(152,48)	0,00	0,00	(152,48)
USD	(6 251,09)	0,00	0,00	(6 251,09)
Sum	(17 079,66)	0,00	0,00	(17 079,66)

Anleggsportefølje

Beløp i millioner kroner				
EUR	(1 675,72)	(3 193,96)	(1 383,52)	(6 253,20)
USD	0,00	(442,50)	0,00	(442,50)
Sum	(1 675,72)	(3 636,46)	(1 383,52)	(6 695,70)

Note 19 - Finansiell risiko

Aksjeeksponering i 2003
Ved inngangen til året 2003 var Vitals aksjeeksponering på 10 prosent, inkludert derivater, av den samlede balansen. I løpet av året er aksjeeksponeringen øket noe, og er ved inngangen til 2004 på 13 prosent, inkludert derivater. Vitals aksjeeksponering er fordelt mellom norske og internasjonale aksjer. Den norske porteføljen investerer i hovedsak i aksjer notert på Oslo Børs, med en samlet risiko tilsvarende Oslo Børs hovedindeks. Den internasjonale aksjeporteføljen er i hovedsak fordelt mellom de ulike regionene tilsvarende Morgan Stanley Developed World Index, med om lag 59 prosent i Nord-Amerika, 29 prosent i Europa og 12 prosent i Asia.

Valutarisiko
Omløpsportefølje
Beløp i millioner kroner

Valuta	Eiendelsposter	Terminer	Nettobeløp i valuta	Netto i NOK
EUR	9 191,95	(8 593,30)	71,34	598,65
GBP	1 150,70	(1 047,29)	8,68	103,42
JPY	551,53	(527,66)	384,51	23,87
USD	7 086,37	(6 251,09)	125,55	835,28
AUD	82,51	(75,16)	1,47	7,36
CAD	269,55	(244,42)	4,88	25,14
CHF	201,02	(188,27)	2,37	12,75
DKK	10,15	0,00	9,01	10,15
HKD	25,38	0,00	29,62	25,38
MYR	0,74	0,00	0,42	0,74
SEK	168,89	(152,48)	17,76	16,42
SGD	9,53	0,00	2,43	9,53
THB	0,00	0,00	0,00	0,00
ZAR	0,01	0,00	0,01	0,01
SUM	18 748,34	(17 079,66)		1 668,68

Valutarisiko oppstår naturlig som følge av at Vital investerer deler av sin verdipapirportefølje i det internasjonale verdipapirmarkedet, samt at deler av det ansvarlige låneopptaket er gjort i valuta. Inneværende valutasikringsstrategi for Vital innebærer at samlet valutarisiko reduseres til et minimum. Samlet åpen posisjon i valuta framkommer ved å sammenholde nettobeløpene for omløps- og anleggsportefølje med ansvarlig lån i valuta, se note 25.

Likviditetsrisiko Omløpsobligasjoner og sertifikater
Avtalt restløpetid
Beløp i millioner kroner

Valuta	opptil 1 år	1 til 5 år	over 5 år	Sum
CAD	0	0	135	135
EUR	1 001	3 619	3 647	8 266
GBP	62	119	443	623
JPY	0	0	0	0
NOK	6 650	5 562	3 319	15 530
SEK	0	46	55	100
USD	519	1 593	1 580	3 692
SUM	8 232	10 938	9 179	28 348

I beløpene er opptjent ikke forfalt rente inkludert. Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om likviditetsrisikoen for omløpsobligasjoner og sertfikater. Storparten av investeringene er lett omsettelig og kan avhendes raskt og til små kostnader i annenhåndsmarkedet.

Renterisiko i omløpsobligasjons- og pengemarkedsporteføljе
Avtalt restløpetid
Beløp i millioner kroner

Valuta	opptil 1 år	1 til 5 år	over 5 år	Sum
CAD	0,00	0,00	(9,14)	(9,14)
EUR	(3,76)	(91,18)	(286,68)	(381,62)
GBP	(0,25)	(3,57)	(42,05)	(45,87)
JPY	0,00	0,00	0,00	0,00
NOK	(28,97)	(152,16)	(168,06)	(349,19)
SEK	0,00	(0,46)	(3,72)	(4,18)
USD	(2,59)	(39,48)	(132,00)	(174,07)
SUM	(35,57)	(286,86)	(641,64)	(964,07)

Renterisiko er her definert som den verdiendring en vil få i de rentebærende verdipapirene som følge av 1 prosentpoeng renteøkning for alle løpetider.

Note 20 - Fordringer

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	792	871
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	21	3
Andre fordringer	418	1 770
Fordringer på konsernselskaper	64	11
Sum fordringer	**1 295**	**2 655**

Note 21 - Andre eiendeler /Immaterielle eiendeler

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Varige driftsmidler unntatt bygninger og faste eiendommer *)	119	140
Kasse, bank	1764	1087
Andre eiendeler	214	177
Sum	**2 097**	**1 404**

Varige driftsmidler og eiendommer

Beløp i millioner kroner	Drifts-midler ***)	Faste eiendommer
Anskaffelseskost pr. 1.1.	681	6 760
+ Tilgang i året	43	1 334
- Avgang i året (anskaffelseskost)		(129)
Anskaffelseskost pr. 31.12.	724	7 965
Akkumulerte avskrivninger pr.1.1	520	0
Akkumulerte avskrivninger solgte driftsmidler	0	0
Årets ordinære avskrivninger	64	0
Akkumulerte avskrivninger pr. 31.12	584	0
Akkumulerte verdireguleringer pr. 1.1	(21)	975
Verdireguleringer solgte eiendommer	0	(14)
Reversering av tidligere verdireguleringer **)	0	0
Årets verdireguleringer	0	122
Akkumulerte verdireguleringer pr. 31.12	(21)	1 083
Bokført verdi 31.12.	119	9 048

*) I beløpet inngår aktiverte IT utviklingskostnader klassifisert som immaterielle eiendeler med NOK 76 millioner kroner og NOK 88 millioner for h.h.v. 2003 og 2002.

**) Reverseringer av tidligere års verdireguleringer knyttet til faste eiendommer er gjort i.h.h.t. forskrift for årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper.

***) Av bokført verdi pr. 31.12.03 av selskapets driftsmidler refererer 66 millioner kroner seg til aktiverte utviklingskostnader for nye teknologiløsninger.

Note 22 - Investeringer og salg av varige driftsmidler/immaterielle eiendeler 1999-2003

Beløp i millioner kroner	2003	2002	2001	2000	1999
Maskiner, inventar og transportmidler					
- Investert	43	57	80	77	44
- Solgt (salgsverdi)	0	0	0	0	0
Faste eiendommer					
- Investert	1 334	322	1 639	112	335
- Solgt (salgsverdi)	172	8	86	40	6

Note 23 - Egenkapital

Beløp i millioner kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Balanse pr.01.01.2003	674	2 340	3 014
Disponeringer 2003			0
Balanse pr.31.12.2003	674	2 340	3 014

Innskutt egenkapital i Vital Forsikring ASA består av 26.936.964 aksjer med pålydende 25 kroner pr. aksje.

Note 24 - Kapitaldekning og solvensmarginkrav

Kapitaldekningsreglene regulerer forholdet mellom selskapets ansvarlige kapital og investeringsrisikoen på balansens aktivaside. Solvensmarginkapitalen måles mot solvensmarginkravet, hvor kravet er knyttet opp til selskapets forsikringsmessige forpliktelser på passivasiden av balansen. Krav til livsforsikringsselskapenes solvensmarginkapital er regulert i forskrift om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital, fastsatt av Finansdepartementet 19.05.95 med senere endringer.

Kapitaldekning

Beløp i millioner kroner	31.12.03	31.12.02
Aksjekapital	673	673
Annen egenkapital	2 340	2 341
Egenkapital	3 013	3 014
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	(213)	(176)
Immaterielle eiendeler	(77)	(70)
Kjernekapital	2 724	2 767
Evigvarende ansvarlig lånekapital	465	485
Ordinær ansvarlig lånekapital	472	864
Fradrag for ikke tellende del av ansvarlig lånekapital	0	(118)
Netto tilleggskapital	937	1 231
Fradrag	(103)	(71)
Sum tellende ansvarlig kapital	3 558	3 927
Risikovektet volum	30 555	26 615
Kapitaldekning i prosent	11,6 %	14,8 %
Kjernekapitaldekning i prosent	8,9 %	10,4 %

Eiendeler fordelt på risikokategorier

Beløp i millioner kroner

Vekt	Bokført 31.12.2003	Risikovektet 31.12.2003	Risikovektet 31.12.2002
0 %	22 829	0	0
10 %	3 382	338	376
20 %	24 126	4 825	4 224
50 %	1 929	965	1 485
100 %	25 171	25 171	20 466
Total balanse	77 437	31 299	26 550
Poster utenom balansen		142	136
Fradrag		(886)	(71)
Sum risikovektet volum		30 555	26 615

Solvensmarginkapital og solvensmarginkrav

Beløp i millioner kroner	31.12.03	31.12.02
Netto ansvarlig kapital	3 558	3 927
Tilleggsavsetninger (50%)	753	363
Sikkerhetsfond utover 55% av nedre grense	53	47
Solvensmarginkapital	4 364	4 338
Solvensmarginkrav	2 963	2 795

Note 25 - Ansvarlig lånekapital

Beløp i millioner kroner **Låneopptak**		**Lånebeløp valuta**	**Lånebeløp NOK**	**Rente 2003 NOK**	**Rente i %**	**Forfall**
Desember 1998	EUR	13	107	3	Flytende	Januar 2009
Januar 1999	NOK	64	64	4	6,54 %	Januar 2009
Oktober 2001	USD	70	466	16	Flytende	Evigvarende
Desember 2003	NOK	300	300	0	Flytende	Desember 2013
Andre*)				22		
Sum			937	45		

*) Rentekostnader innfridde lån i 2003.

De ansvarlige lånene i valuta inngår i selskapets valutastrategi og bidrar til sikring av finansinvesteringer i utenlandsk valuta. Det er for 2003 bokført en urealisert valutagevinst for de ansvarlige lånene i utenlandsk valuta på 21 millioner kroner, mot en urealisert valutagevinst på 302 millioner kroner året før.

Vital har i løpet av året benyttet adgangen til førtidig innfrielse av to ansvarlige lån på hhv. NOK 104 mill. og USD 70 mill. I tillegg ble ansvarlig lån på NOK 118 mill. innløst som følge av ordinært låneforfall. Som delvis erstatning for disse lånene, ble nytt ansvarlig lån på NOK 300 mill tatt opp i desember 2003.

For lånene på NOK 64 mill. og EUR 13 mill., har Vital valgt å benytte låneavtalenes mulighet for førtidig innfrielse. Lånene vil således bli innfridd i sin helhet i hhv. januar og mars 2004. For det sist opptatte lånet med fastsatt løpetid ligger det tilsvarende klausuler om mulighet for innfrielse etter at lånet har løpt i fem år. Det evigvarende lånet kan på låntakers initiativ innfris etter 10 år regnet fra låneopptak.

Innfrielse av ansvarlige lån før ordinært forfall krever samtykke fra Kredittilsynet.

Note 26 - Forsikringsmessige avsetninger

Beløp i millioner kroner	**Individuell kapital-forsikring**	**Individuell rente- og pensjons-forsikring**	**Gruppelivs-forsikring**	**Kollektiv pensjons-forsikring**	**Kollektiv forenings-forsikring**	**Andre bransjer (skade)**	**Totalt 2003**	**Totalt 2002**
Premiereserver	1 332	14 897	348	47 362	594	501	65 034	59 774
Tilleggsavsetninger	27	388		1 081	10		1 506	727
Premie- og pensjonsreguleringsfond		292		2 650	20		2 962	3 408
Erstatningsavsetning	12	7	67	35			121	125
Sikkerhetsfond	3	7	44	63	1		118	106
Sum forsikringsmessige avsetninger 2003	1 374	15 591	459	51 191	625	501	69 741	
Sum forsikringsmessige avsetninger 2002	1 376	14 897	382	46 664	592	229		64 140

Note 27 - Gjeld

Beløp i millioner kroner	**2003**	**2002**
Gjeld i forbindelse med direkte forsikring	1 044	165
Gjeld i forbindelse med gjenforsikring	0	31
Annen gjeld	518	610
Gjeld til konsernselskaper	0	0
Sum gjeld	1 562	806

Note 28 - Nærstående parter

DnB NOR ASA eier 100 prosent av aksjene i Vital Forsikring ASA.
Den norske Bank ASA er søsterselskap av Vital Forsikring ASA og har avtale om tegning av forsikringer for Vital Forsikring. For individualforsikringer inklusiv Unit Linked utgjorde nysalget gjennom Den norske Bank 51 prosent av samlet nysalg mot 44 prosent i 2002. Avgitt provisjon fra Vital Forsikring til Den norske Bank ASA var 55 millioner kroner mot 35 millioner i 2002. Vital Forsikring har fordringer på andre selskaper i konsernet på i alt 22 millioner kroner, mot 11 millioner pr. 31. desember 2002 og er skyldig andre selskaper i konsernet 0 millioner kroner mot 0 millioner pr. 31. desember 2002.
Vital Forsikring har en avtale om tegning av forsikringer for søsterselskapet Fondsforsikringselskapet Vital Link AS. Samlet ble det mottatt provisjon fra selskapet på 37 millioner kroner.
Selskapet har avtale om kapitalforvaltning med søsterselskapet DnB Asset Management ASA. Samlet honorar for 2003 var 43 millioner kroner.
Den norske Bank ASA er långiver for 766 millioner kroner av selskapets samlede ansvarlige lån.
DnB NOR ASA har pensjonsordninger i Vital Forsikring, og estimerte midler pr. 31.12.03 utgjør 3 685 millioner kroner mot 3 408 millioner ved utløpet av 2002.

Note 29 - Annet ansvar og forpliktelser

Vital er part i enkelte rettssaker knyttet til forsikringsoppgjør. Selskapets pågående rettsaker representerer ikke vesentlige beløp i forhold til selskapets finansielle stilling.

Vital har ingen vesentlige leie-eller leasingforpliktelser, og har ikke påtatt seg garantiansvar eller pantstillelser.

Note 30 - Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Opptjent, ikke forfalt rente obligasjoner	1 372	1 176
Annen opptjent, ikke forfalt rente	82	50
Annet	70	19
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter	1 524	1 245

Kontantstrømanalyse

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalt til premier/premiefond	5 566	3 709
Netto inn / utbetalt ved flytting	(719)	1 159
Finansinntekter	10 088	10 059
Andre forsikringsrelaterte inntekter	70	60
Utbetalte erstatninger	(2 632)	(3 213)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(606)	(595)
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	(5 748)	(8 498)
Andre forsikringsrelaterte kostnader	(77)	(48)
Andre kostnader	(44)	(67)
Betalte skatter	(155)	(30)
A=Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**5 743**	**2 536**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto investert i aksjer og andeler	(945)	7 154
Netto investert i obligasjoner	(3 686)	(9 349)
Netto investert i utlån	3	(9)
Netto investert i eiendommer	(1 197)	(320)
Netto investert i andre finansielle eiendeler	0	0
Netto investert i driftsmidler	(52)	(54)
Netto investert i immatrielle eiendeler	11	
B=Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**(5 866)**	**(2 578)**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Ansvarlig lån	(391)	0
Utbytte/konsernbidrag	0	98
Endring i annen finansiering	1 014	(512)
C=Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviter	**623**	**(414)**
Netto likviditetsendring (A+B+C)	500	(456)
Likviditetsbeholdning pr. 01.01 (kasse/bank)	1 275	1 731
Likviditetsbeholdning pr. 31.12 (kasse/bank)	**1 775**	**1 275**

Av likviditetsbeholdningen utgjorde bundne konti for skattetrekk 102 millioner kroner pr. 31.12.2003, mot 98 millioner kroner pr. 31.12.2002.

Revisjonsberetning for 2003

Vi har revidert årsregnskapet for Vital Forsikring ASA for regnskapsåret 2003, som viser et overskudd på 448 millioner kroner. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og norsk god revisjonsskikk. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vudering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskap- og internkontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse. Vi mener at,

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for selskapets økonomiske stilling 31. desember 2003 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk.
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentsjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god regnskapsskikk.
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo 20. februar 2004
PricewaterhouseCoopers DA

Magne Sem (sign.)
Statsautorisert Revisor

Geir Julsvoll (sign.)
Statsautorisert Revisor

Ansvarshavende aktuars beretning

Som ansvarshavende aktuar skal jeg sørge for at selskapets virksomhet til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk forsvarlig måte. I henhold til dette har jeg vurdert den forsikringstekniske situasjon for Vital gjennom regnskapsåret og pr. 31.12.2003.

Rimeligheten i fordelingen i henhold til §7-5 (fordeling av kostnader, tap, inntekter og fond m.v.) og §8-1 (overskudd i livsforsikring) i lov om forsikringsvirksomheten, er vurdert. Likeledes er selskapets premietariffer vurdert ut fra lovens §7-6 (premier). Avsetningene, som er beskrevet i §8-2 (forsikringsfond), §8-3 (endring i reservegrunnlag i livsforsikring) og §8-4 (sikkerhetsfond i livsforsikring), er kontrollert. Etter min vurdering er disse forhold i samsvar med lov og forskrifter.

Premiereserve for kollektiv uførepensjon er styrket med 367 millioner kroner i år 2003 som følge av tariffendringen for kollektiv uførepensjon høsten 2001. Opptrappingsplanen for disse avsetningene er pr. 31.12.2003 fullført i henhold til Kredittilsynets overgangsregler. Det er i tillegg avsatt 245 millioner kroner som en følge av ny avsetningsmodell for individuelle og kollektiv uførepensjon under utbetaling. Det forventes at ny avsetningsmodell vil medføre ytterligere avsetninger i år 2004 og 2005 på totalt 240 millioner kroner.

Bergen 13. februar 2004

Egil Heilund
Ansvarshavende aktuar

Kontrollkomitéens uttalelse

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med Vital Forsikring ASA og Gjensidige NOR Spareforsikring ASA i henhold til lov og instruks fastsatt av Representantskapet.
Kontrollkomiteen har i forbindelse med årsavslutningen for regnskapsåret 2003 gjennomgått årsberetningen, årsregnskapet, ansvarshavende aktuars erklæring og revisors beretninge for Gjensidige NOR Spareforsikring ASA, Vital Forsikring ASA og konsernet. Komiteen finner at styrets vurdering av selskapet økonomiske stilling er dekkende og tilrår at årsberetningene og årsregnskapene for regnskapsåret 2003 godkjennes.

Oslo 18. mars 2004

Helge B. Andersen

Kristin Normann Aarum

Geir Dege

Frode Hassel

Thorstein Øverland

Forsikringstekniske forhold

Innledning

Premiereserver og premier bestemmes med utgangspunkt i et beregningsgrunnlag, som inneholder forutsetninger om fremtidig forrentning, omkostninger og risikoelementer.
I denne artikkelen er Vitals ulike beregningsgrunnlag omtalt, og det gis også en oversikt over prinsippene som ligger til grunn for fordeling av overskudd til den enkelte forsikringskontrakt.

Forsikringsfondet

Forsikringsfondet (avsetninger til forsikringsfond for egen regning) er definert i forsikringsvirksomhetslovens § 8-2 og omfatter premiereserve inkludert administrasjonsreserve, tilleggsavsetninger, premie- og pensjonsreguleringsfond, erstatningsavsetning og andre tekniske avsetninger.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets totale forsikringsforpliktelser inklusive kostnader, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføreforutsetninger, rentegrunnlag og kostnadssatser.

"Andre tekniske avsetninger" gjelder forsikringsdekninger som etter forskrift er definert å tilhøre skadeforsikringsbransjer. Disse avsetningene er beregnet på basis av avsetningsregler for skadeforsikringsselskaper gitt av Kredittilsynet.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til fremtidige administrasjonskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser er kontantverdien av fremtidige administrasjonskostnader avsatt i premiereserven. For kollektiv pensjonsforsikring, som er den dominerende bransjen, er det pr. 31.12.2003 avsatt i alt 2 591 millioner kroner til dekning av fremtidige administrasjonskostnader.

Beregningsgrunnlag

Innenfor kollektiv rente- og pensjonsforsikring blir all forretning tegnet på dødelighetsgrunnlag K63. Det ble i 2001 innført ny tariff for kollektiv uførepensjon i Vital. Premiereserven for kollektiv uførepensjon er styrket med 367 millioner kroner i år 2003 som følge av tariffendringen. Opptrappingsplanen for disse avsetningene er pr. 31.12.2003 fullført i henhold til Kredittilsynets overgangsregler. Det er i tillegg avsatt 245 millioner kroner som en følge av ny avsetningsmodell for individuell og kollektiv uførepensjon under utbetaling.

For porteføljen av individuell rente- og pensjonsforsikring er dødelighetsgrunnlag R63 det dominerende. Nytegning har siden 1992 blitt tegnet på et beregningsgrunnlag med høyere forventet levealder både for menn og kvinner (beregningsgrunnlag R63 med 2 års alderssenkning). I overkant av 40 % av premiereserven innen individuell rente- og pensjonsforsikring er beregnet etter dette dødelighetsgrunnlaget.
Innenfor individuell kapitalforsikring er hoveddelen av forsikringer tegnet på beregningsgrunnlaget N63. Nytegning har siden 1988 blitt foretatt på et beregningsgrunnlag som gir høyere forventet levealder. Andel av grunnlagsreserve som er tegnet på nytt beregningsgrunnlag er i underkant av 40 %.

Grunnlagsrente

Garantert rente på premiereserve er gjennomsnittlig 3,9 % pr. 31.12.2003, og fordeler seg slik på de ulike regnskapsmessige bransjene:

Kollektiv pensjonsforsikring	4,0 %
Kollektiv foreningsforsikring	4,0 %
Individuell rente- og pensjonsforsikring	3,7 %
Individuell kapitalforsikring	3,6 %
Gruppeliv	1,0 %
Totalt	3,9 %

De oppgitte tallene er et øyeblikksbilde pr. 31.12.2003. Målt mot selskapets totale forvaltningskapital pr. 31.12.2003 er samlet renteforpliktelse 3,6 %.
Nye kontrakter tilbys med tre prosent garantert rente.

Overskuddsdeling

Selskapet kunder er tilført 1 235 millioner i overskudd for 2003, i tillegg er tilleggsavsetningene styrket med 831 millioner kroner i 2003. Det er overført 593 millioner kroner til egenkapital og skatt for 2003.

For individuell kapitalforsikring akkumuleres overskuddet på den enkelte kontrakt og utbetales sammen med forsikringssummen. For kontoproduktet Vitalkonto godskrives overskuddet kontoen direkte hvert år. I gruppelivsforsikring akkumuleres årets overskudd i et overskuddsfond på bransjenivå, eventuelt på kontraktsnivå for egne regnskapsførende enheter. Fondet benyttes til justering av etterfølgende års premier.

Individuelle rente- og pensjonsforsikringer får tilført sin andel av overskuddet ved årlig forhøyelse av de sikrede ytelser, slik at ytelsene oppskrives ved kjøp av tilleggsdekning. Individuelle forsikringer utgått fra kollektiv rente- og pensjonsforsikring (fripoliser) samt forsikringer under kollektiv pensjonsforsikring for foreningsmedlemmer behandles på tilsvarende måte. For kontoproduktet Forsikringskonto godskrives overskuddet kontoen direkte hvert år.

For kollektive pensjonsordninger innenfor lov om foretakspensjon fordeles overskuddet mellom premiefond og pensjonistenes overskuddsfond etter regelverket fastsatt i lov om foretakspensjon. For kollektive livrenteforsikringer benyttes årets overskudd til reduksjon av neste års premie.

Overskudd på premiefondet (dvs. avkastning utover garantert rente) tilføres premiefondet både for individuell og kollektiv pensjonsforsikring.

Innhold:
Årsrapport, regnskap og noter Gjensidige NOR Spareforsikring ASA

Styrets årsberetning ____ 55
Resultatregnskap ____ 60
Balanse ____ 62
Regnskapsprinsipper ____ 64
Note 1 Aksjer i datterselskaper og tilknytete selskaper ____ 69
Note 2 Mellomværende innen konsernet ____ 69
Note 3 Forsikringsteknisk resultat og avsetninger/premier og fonds ____ 70
Note 3B Flytting til og fra livsforsikring ____ 71
Note 3C Overskuddstildeling ____ 72
Note 3D Kapitalavkastning ____ 72
Note 4 Driftskostnader ____ 72
Note 5 Aksjer og andeler til varig eie eller bruk ____ 72
Note 6 Aksjer og andeler – Norske ____ 73
Aksjer og andeler – Utenlandske ____ 74
Note 7 Anleggsobligasjoner ____ 80
Note 8 Obligasjoner og sertifikater ____ 81
Note 9 Finansielle derivater ____ 82
Note 10 Kursreguleringsfond ____ 83
Note 11 Tap og avsetninger for tap på utlån ____ 84
Note 12 Utlån og garantier ____ 84
Note 13 Driftsmidler, aktiverte system-kostnader og eiendom ____ 85
Note 14 Investeringer i og salg av anleggsmidler ____ 85
Note 15 Bygninger og eiendommer ____ 85
Note 16 Pensjoner ____ 86
Note 17 Skatter ____ 87
Note 18 Egenkapitalendring ____ 87
Note 19 Kapitaldekning ____ 88
Note 20 Solvensmargin ____ 88
Note 21 Lønn og andre administra-sjonskostnader ____ 88
Note 22 Eiendeler og gjeld i valuta ____ 89
Note 23 Bundne midler ____ 89
Note 24 Ansvarlig lånekapital/ fondsobligasjoner ____ 89
Kontantstrømoppstilling ____ 90

Gjensidige NOR Spareforsikring ASA
Styrets årsberetning for 2003

Som følge av fusjonen mellom Gjensidige NOR og Den norske Bank, er Gjensidige NOR Spareforsikring besluttet fusjonert med Vital Forsikring. Dette skjer i første kvartal 2004. Årsregnskapet og styrets årsberetning gjelder således virksomheten før fusjonen.

Virksomheten

Sammen med Gjensidige NOR Fondsforsikring og Gjensidige NOR Pensjonstjenester har Gjensidige NOR Spareforsikring utgjort liv- og pensjonsvirksomheten i Gjensidige NOR. Samlet tilbyr disse selskapene et bredt spekter av livs- og pensjonsprodukter til person- og bedriftsmarkedet og til offentlig sektor. Virksomheten i Gjensidige NOR Spareforsikring omfatter utvikling, salg og forvaltning av tradisjonelle produkter med garantert avkastning, og utgjør 97 % av forretningsområdet målt i forvaltet kapital. Kundenes midler og selskapets egenkapital forvaltes som en portefølje og plasseres i hovedsak i norske og internasjonale rentepapirer og aksjer samt fast eiendom i Norge.

2003 i hovedtrekk

Etter tre vanskelige år i finansmarkedene ble 2003 preget av positiv utvikling og god avkastning for de fleste aktivaklassene, selv om starten på året var krevende i relasjon til kapitalforvaltningen. Spesielt ble avkastningen god for norske aksjer og norske obligasjoner. God finansavkastning ga grunnlag for styrking av selskapets soliditet og risikobærende evne. Det ble oppnådd gode salgsresultater både innenfor person- og bedriftsmarkedet.

2003 ble for øvrig preget av at Gjensidige NOR ASA og Den norske Bank ASA i mai besluttet å fusjonere til ett konsern. Myndighetenes godkjennelse forelå ultimo november og de to holdingselskapene fusjonerte pr 4. desember. Liv- og pensjonsforsikringsvirksomheten i de to konsernene vil bli integrert, hvilket innebærer at Gjensidige NOR Spareforsikring fusjonerer med Vital Forsikring pr 9. mars 2004. Regnskapsmessig virkningstidspunkt for fusjonen vil være 1. januar 2004.

Årsregnskapet for 2003

Det udisponerte resultatet for 2003 ble 1 660 mill. kroner mot minus 1 414 mill. kroner i 2002. Hovedårsaken til den betydelige resultatfremgangen var at 2003 ga en finansavkastning over det som kan forventes å være et langsiktig nivå, mens 2002 ga en usedvanlig svak avkastning. Netto finansinntekter økte fra 1 109 mill. kroner til 4 552 mill. kroner. Kundenes andel av det udisponerte resultatet ble 1 113 mill. kroner hvorav 94 mill. kroner i form av økte tilleggsavsetninger. Årsresultatet etter skatt som tilføres eieren utgjorde 456 mill. kroner. Det ga en egenkapitalavkastning på 16,0 %.

Årsregnskapet for 2003 er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift.

Premieinntekter

Forfalt premie økte med nær 16 % sammenlignet med året før til 5 482 mill. kroner. Inklusive overførte reserver ble totale premieinntekter 6 685 mill. kroner. Det representerte en nedgang på 1.933 mill. kroner fra året før. Hovedårsaken er at tilflyttingen av Gjensidige NOR Sparebanks pensjonskasse inngikk i tallene for 2002 med 1 600 mill. kroner. I tillegg mottok selskapet ca 1,1 mrd i tilflyttede midler for offentlig virksomhet i 2002.

Erstatninger og fraflytting av premiereserver

Samlede erstatninger utgjorde 5 478 mill. kroner i 2003 mot 4 124 mill. kroner året før. Økningen må ses i sammenheng med økningen i antall forsikrede samt økt fraflytting med 1 083 mill. kroner. Utbetalinger til forsikrede utgjorde 3.598 mill. kroner.

Noen kunder valgte å forlate selskapet etter tilførselen av kontanter og aksjer i forbindelse med omdanningen til aksjeselskap i 2002. Omfanget av fraflyttingen i kjølvannet av omdanningen har imidlertid vært mindre enn forventet. Netto flyttebalanse ble negativ med 526 mill. kroner, hvorav 267 mill kroner er flyttet til Gjensidige NOR Fondsforsikring. Bokført flyttebalanse på næringslivsproduktene utgjør – 103 mill. kroner. Flyttebalansen for privatproduktene er – 423 mill. kroner.

Ordinært risikoresultat på næringslivsproduktene ble positivt med 81 mill. kroner. Dette er en forbedring på 42 mill kroner i forhold til 2002. I tillegg er det foretatt ekstraordinære styrkinger av premiereserven. Blant annet har Kredittilsynet pålagt livselskapene å styrke uføreavsetningene over en treårsperiode som følge av økt uførhet og derav behov for styrking av premietariffene. For Gjensidige NOR Spareforsikring utgjorde dette ca 330 mill. kroner hvorav 169 mill. kroner er kostnadsført i 2003. I tillegg er det avsatt 30 mill. kroner til å dekke løpende uføretilfeller innenfor kommunebestanden. Uføreavsetningene innenfor kommunebestanden vil bli økt med ytterligere ca 100 mill. kroner fordelt over de kommende 3 år.

På privatproduktene er risikoresultatet negativt med 183 mill. kroner. Dette er 150 mill kroner svakere enn i 2002. Svekkelsen skyldes i hovedsak engangsavsetninger som tar høyde for økt uførehyppighet. Risikoresultatet på privatproduktene forventes å bli vesentlig bedre i 2004.

Driftskostnader

Driftskostnadene inklusive kostnader til finansforvaltningen var uendret fra året før med 571 mill. kroner. Som følge av økt forretningsvolum bidro dette til at kostnadene i prosent av forsikringsfondene sank fra 0,97 % i 2002 til 0,90 % i 2003. Økte inntektsbidrag fra produktene medførte at administrasjonsresultatet ble forbedret fra – 104 mill. kroner til – 85 mill. kroner. Negativt administrasjonsresultat fordeler seg med 42 mill. kroner på næringslivsproduktene og 43 mill. kroner på privatproduktene. Kostnadsnivået er imidlertid fortsatt for høyt. Selskapet har som målsetning å forbedre administrasjonsresultatet ytterligere kommende år. Dette vil skje gjennom kostnadseffektiviserende tiltak, økt forretningsvolum og endring av kostnadstariffer på enkelte produktgrupper. Integrasjon med Vital Forsikring vil også bidra til å styrke administrasjonsresultatet.

Finansinntekter og kapitalforvaltning

Bokført og verdijustert avkastning (eksklusive endringer i merverdier i anleggsobligasjonsporteføljen) ble 7,1 % og 9,0 % mot 1,9 % for begge avkastningsstørrelsene i 2002. Inkludert endringer i merverdier i anleggsobligasjonsporteføljen ble avkastningen 10,5 % mot 2,3 % i 2002.

Norske aksjer var den aktivaklassen som ga høyest avkastning med 48,2 %. Også norske obligasjoner ga god avkastning med 13,1 %. Internasjonale aksjer og obligasjoner ga en avkastning på henholdsvis 20,9 % og 7,9 %. Selskapets eiendomsportefølje har gjennom mange år gitt en stabil og god avkastning. Den løpende avkastningen for 2003 utgjorde 6,6 %. Ledigheten i kontorporteføljen har økt svakt gjennom 2003, samtidig vurderes ledigheten og det lave leienivået å bli mer av langvarig karakter enn tidligere antatt. Det lave leienivået vil også påvirke deler av porteføljen i forbindelse med reforhandlinger. På denne bakgrunn er det foretatt en samlet nedskriving av eiendomsporteføljen med 250 mill. kroner. Nedskrivningen utgjør ca 2,7 %-poeng av den samlede avkastningen på eiendomsporteføljen slik at netto avkastning ble 3,9 %.

Verdijustert avkastning eksklusiv nedskrivning på eiendom er 9,4 % i 2003.

Gjensidige NOR Spareforsikring har gjennom 2003 foretatt en forsiktig økning i aksjeeksponeringen. Andelen av balansen plassert i aksjer (inklusive hedgefond) steg fra 6,8 % ved inngangen til året til 12,6 % ved utgangen av året.

Balanseforhold og soliditet

Selskapets forvaltningskapital økte med 9,9 % til 72 731 mill. kroner i løpet av 2003. Merverdier knyttet til porteføljen av anleggsobligasjoner inngår ikke i forvaltningskapitalen. Ved utgangen av året utgjorde merverdiene 1 411 mill. kroner. Forvaltningskapitalen fordelte seg med 12,6 % på aksjer, 19,1 % på pengemarkedsplasseringer, 23,4 % på omløpsobligasjoner, 29,4 % på anleggsobligasjoner, 11,8 % på eiendom og 3,6 % på annet. Selskapets portefølje av pantelån ble solgt til Gjensidige NOR Sparebank med virkning pr 31.12.2003.

Soliditetskapitalen, som beskytter kundenes premiereserver, kan bestå av delårsresultat, kursreguleringsfond, merverdier i anleggsobligasjoner, tilleggsavsetninger, egenkapital, ansvarlig lån og sikkerhetsfond. Med unntak av deler av sikkerhetsfondet, kan soliditetskapitalen benyttes for å oppfylle avkastningsgarantien overfor kundene. De ulike elementene i soliditetskapitalen har imidlertid forskjellige forutsetninger og tidshorisont for anvendelse. Sammensetningen av soliditetskapitalen er derfor viktig i vurderingen av selskapets risikosituasjon.

Soliditetskapitalen i Gjensidige NOR Spareforsikring utgjorde ved utgangen av 2003 7 858 mill. kroner. Samlet var det en økning på 2 336 mill. kroner fra året før som følge av den positive utviklingen i finansmarkedene i 2003.

Soliditetskapitalens sammensetning og utvikling gjennom 2003 var som følger: Reetableringen av et kursreguleringsfond på 1 257 mill. kroner er den vesentligste endringen fra 2002. Tilleggsavsetningene er styrket med 94 mill. kroner til 544 mill. kroner mens merverdiene i anleggsobligasjoner er økt med 993 mill. kroner. Et tidsbegrenset ansvarlig lån på USD 115 mill. samt et tidsbegrenset lån på 31 mill. kroner ble i løpet av året refinansiert med et nytt, tidsbegrenset ansvarlig lån på 850 mill. kroner.

Beløp i mill. kroner	**31.12.03**	**31.12.02**
Kursreguleringsfond	1 257	0
Merverdier anleggsobligasjoner	1 411	418
Tilleggsavsetninger	544	484
Egenkapital	2 842	2 842
Ansvarlig lån (inkl fondsobligasjoner)	1 725	1 703
Sikkerhetsfond	79	75
Sum soliditetskapital	7 858	5 522

Kapitaldekningen er uttrykk for selskapets ansvarlige kapital i forhold til den risikovektede balansen. For Gjensidige NOR Spareforsikring var kapitaldekningen ved utgangen av året 16,3 % mot 15,9 % året før. Minstekravet er 8 %.

Solvensmarginkapitalen består av ansvarlig kapital med tillegg av 50 % av tilleggsavsetningene og 45 % av sikkerhetsfondets minstekrav. Selskapets solvensmarginkapital pr 31.12.03 var 4 474 mill. kroner mens kravet var 2 864 mill. kroner. Solvensmarginen var derved 156 % som er uendret fra 2002.

Risikokapitalen, det vil si egenkapital ut over minstekravet til kapitaldekning/-solvensmargin, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond utgjorde 3 014 mill. kroner ved utgangen av 2003. Det tilsvarer 4,7 % av forsikringsfondene mot 3,2 % ett år tidligere.

Den finansielle risikoen i investeringsporteføljen vil i hovedsak være avhengig av aktivasammensetningen, som igjen er et uttrykk for selskapets ambisjon når det gjelder avkastning. Selskapets investeringsstrategi er basert på en målsetting om høy langsiktig avkastning på kundenes midler og på egenkapitalen. Høyere risiko i porteføljen innebærer høyere forventet avkastning, hvilket underbygger behovet for å ha tilstrekkelig bufferkapital til å bære svingningene i finansmarkedene. Styret fastsetter årlig rammer for allokeringen mellom ulike aktivaklasser og for ulike typer finansiell risiko, herunder rente-/kursrisiko, kredittrisiko og valutarisiko. Risikorammene fastsettes med utgangspunkt i den bæreevne selskapet har i forhold til investeringsrisiko, renteforpliktelsene overfor kundene og myndighetenes krav til soliditet.
Administrasjonen og styret gjennomgår årlig det samlede risikobildet for selskapet i overensstemmelse med forskrift om intern kontroll. Aktivaallokering, avkastning og risikoforhold overvåkes fortløpende og rapporteres jevnlig til styret.

Disponering av årets resultat

Selskapets udisponerte resultat fordeles mellom kunder, skatt og egenkapital som følger (tall i mill kroner):

		I % av udisp.res
Udisponert resultat	1 660	100,0 %
Avsetning til tilleggsavsetninger	- 94	- 5,7 %
Grunnlag for ubetinget kundetildeling	1 566	94,3 %
Kundetildeling	- 1 019	- 61,4 %
Resultat før skattekostnad	547	32,9 %
Skattekostnad	- 91	- 5,5 %
Årsresultat	456	27,4 %

Avsetning til tilleggsavsetninger og ubetinget kundetildeling utgjør 67,0 % av udisponert resultat. Selskapets resultatfordelingsmodell mellom kunder og eiere er i 2003 harmonisert med Vital Forsikring. Dette medfører at kundene i de 2 fusjonerende livselskapene relativt sett er behandlet likt ved disponeringen av resultatene for 2003.

Ved inngangen til året hadde selskapet betydelig skattemessig underskudd til fremføring og ubenyttet godtgjørelsesfradrag på utbytte fra norske aksjeselskap. DnB NOR konsernet har utnyttet skattekreditten ved å tilføre Gjensidige NOR Spareforsikring et konsernbidrag på 1 400 mill. kroner. Konsernbidraget med fradrag for kostnadsføring av utsatt skattefordel tilbakeføres til DnB NOR ASA i form av utbytte. I tillegg er årsresultatet for 2003 i sin helhet foreslått avgitt som ordinært utbytte. Med bakgrunn i dette foreslår styret følgende disponering av årets resultat:

Mottatt konsernbidrag etter skattekostnad (1 400 – 392)	1 008
Avsatt utbytte til DnB NOR ASA	- 456
Avsatt utbytte som følge av konsernbidrag	- 1 008
Sum overføringer og disponeringer	- 456

Salgs- og markedsforhold

Pensjonsmarkedet

Forventede endringer i livselskapenes rammebetingelser og ikke minst pensjonskommisjonens innstilling til blant annet endringer i Folketrygden har skapt debatt og engasjement i et langt bredere lag av befolkningen enn hva som tidligere har vært tilfellet. Uten at det foreligger konklusjoner med hensyn til utfallet av behandlingen av pensjonskommisjonens innstilling, må det påregnes reduserte ytelser fra Folketrygden og derved økt behov for private pensjonsordninger.

Personmarkedet

Det ble spesielt i løpet av 2.halvår registrert en tiltakende interesse for livselskapenes tradisjonelle produkter i personmarkedet. Lavt rentenivå og tilsvarende avkastning på sparing i bank i kombinasjon med generell fokus på pensjon og langsiktig sparing i samfunnsdebatten, antas å være viktige forklaringer på at livselskapenes bredt sammensatte porteføljer med garantert avkastning fremstod som mer attraktive. For Gjensidige NOR Spareforsikring tok salget seg markert opp i 2. halvår. Samlet nysalg utgjorde 1 523 mill. kroner som er det høyeste volumet i selskapets historie. I tillegg til markedsmessige forhold, vurderes dette også å være et resultat av et systematisk arbeid både i selskapet og hos distributøren Gjensidige NOR Sparebank. Selskapet har opprettholdt posisjonen som markedsleder i personmarkedet med en markedsandel på 36,1 % (pr 3 kvartal).

Bedriftsmarkedet
Markedet for kollektiv pensjon har gjennom hele året vært preget av stor aktivitet og hard konkurranse om flytting av pensjonsordninger mellom livselskapene. Gjensidige NOR Spareforsikring oppnådde også i 2003 gode resultater i nysalget av kollektive pensjonsordninger. Samlet ble det inngått avtaler om nye ordninger med premiereserver på 1 429 mill. kroner. For 2002 var det tilsvarende tallet 1 385 mill. kroner. Det gode salgsresultatet må også ses i sammenheng med at det som følge av fusjonsforhandlingene med Vital Forsikring oppstod generell usikkerhet i markedet. For øvrig har det vært en generelt økende interesse for innskuddspensjon, både blant mindre bedrifter uten etablert pensjonsordning og blant større bedrifter som vurderer overgang til ny modell.

Det offentlige markedet
Markedet for kommunale pensjoner har siden høsten 2002 vært preget av flere uavklarte forhold i kjølvannet av dommen i arbeidsrettssaken mellom LO og 11 kommuner det året. Dette har ført til lavere aktivitet og at færre kommuner har flyttet fra KLP de siste to årene enn i perioden før dommen. Etter myndighetenes klarsignal til fusjonen mellom Gjensidige NOR og DnB avstod Gjensidige NOR Spareforsikring fra å delta i innspurten i konkurransen om nye kommunale kunder i 2003. 6 kommuner valgte å flytte fra KLP, hvorav 4 til Vital og 2 til Storebrand.

Ved inngangen til 2004 har Gjensidige NOR Spareforsikring 15 kommunekunder i tillegg til en rekke andre kunder fra offentlig sektor.

LO har i 2003 tatt ut stevning mot de kommunene som skiftet leverandør fra KLP til private selskaper i 2000, 2001 og 2002. 13 av disse kommunene er kunder i Gjensidige NOR Spareforsikring.

Organisasjon og miljø

I Gjensidige NOR Spareforsikring var det 379 fast ansatte årsverk ved utgangen av 2003. Motiverte medarbeidere med god og relevant kompetanse er en av de viktigste ressursene for en tjeneste- og serviceleverandør. Organisasjonsutvikling, lederutvikling, kompetanseheving og talentutvikling er derfor viktige elementer i utviklingen av selskapet. Et igangsatt program for videreutvikling av en prestasjonsorientert organisasjonskultur ble utsatt som følge av fusjonsprosessen, men vil bli videreført innenfor det nye liv- og pensjonsområdet i DnB NOR.

Av selskapets 393 ansatte er 192 kvinner (48,9 %). Styret har 7 medlemmer hvorav en er kvinne. I selskapets administrasjon er andelen kvinner på direktør/avdelingsdirektør nivå 23,5 %. Arbeidstidsordninger i selskapet følger av de ulike stillinger og er uavhengig av kjønn.

Andre halvdel av 2003 ble preget av arbeidet med å forberede fusjonen med Vital Forsikring. Medarbeidere og ledere har likevel på en god måte klart å holde fokus på den løpende drift og betjeningen av kundene gjennom en krevende prosess. Som ledd i planleggingen ble den nye ledelsen for det fremtidige liv- og pensjonsområdet utpekt i november og fra 15. desember overtok denne ansvaret for virksomheten både i Gjensidige NOR Spareforsikring og i Vital Forsikring. Bård Benum er utnevnt som administrerende direktør for den fusjonerte enheten og han har inntil fusjonstidspunktet denne rollen i begge selskapene.

Antall fraværsdager som følge av sykdom var 3 825 som representerer et sykefravær på 4,4 %. I 2002 var sykefraværet 3,8 %. Økningen i sykefraværet skyldes noen flere tilfeller av langtidssykmeldte. Selskapets sykefravær er lavt i forhold til hva som anses normalt i bransjen. Det er ikke registrert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året. Det er løpende oppmerksomhet på forhold og tiltak som kan redusere sykefraværet og øke den generelle tilfredsheten blant de ansatte.

Det er styrets oppfatning at samarbeidet med de ansatte og deres organisasjoner og tillitsvalgte fungerer på en konstruktiv og god måte.

Selskapets virksomhet er ikke regulert av konsesjoner eller pålegg av miljømessig karakter. Det er styrets vurdering at virksomheten som også omfatter reiseaktivitet, eiendomsforvaltning og kontordrift, ikke i vesentlig grad forurenser det ytre miljø.

Fremtidsutsikter

DnB NOR ser interessante vekstmuligheter innenfor Liv og pensjonsområdet i årene som kommer, både når det gjelder bedrifter og personkunder og innen offentlig sektor. Vi forventer økt vekst i markedet for innskuddspensjon. Ved å utnytte styrken i DnB NOR-konsernets samlede distribusjonsapparat har livsforsikringsområdet et godt grunnlag for fortsatt markedsmessig fremgang.
Det fusjonerte livselskapet vil søke å bygge opp et nivå på bufferkapitalen som gjør det mulig å øke eksponeringen i områder med høyere avkastning. Gjennom egen styrke og med DnB NOR-konsernet i ryggen vil området ha tilstrekkelig evne til å stå imot svininger i finansmarkedene fremover. Dagens lave rentenivå både i Norge og internasjonalt gjør det ekstra utfordrende for

livselskapene å levere produkter med rentegaranti.

I forbindelse med fusjonen DnB NOR skal Liv- og pensjonsområdet ta ut årlige synergier på 150 mill. kroner i perioden 2004 – 2006. Arbeidet med dette er allerede kommet godt i gang gjennom etableringen av Vitals nye organisasjon. Alle formelle sider ved etablering av det nye livsforsikringsselskapet vil være på plass i begynnelsen av mars i år, og ekstern lansering av selskapet planlegges fra 10. mars 2004.

Det er ventet at lovforslaget med nye virksomhetsregler for kollektiv livsforsikring, etter forslag i Banklovkommisjonens del utredning nr 7, vil foreligge i 2004. Det forventes at det nye regelverket blant annet vil innføre forhåndsfastsatte pristariffer uten etterutlikning for alle tjenester fra livselskapene. Vital Forsikring har startet arbeidet med å forberede de endringer som vil bli nødvendige som følge av det nye regelverket.

Styret vil gi uttrykk for at det haster med å få en avklaring på rammebetingelsene for konkurransen i markedet for kommunale pensjonsordninger. Avklaringen kan medføre behov for vesentlige og krevende endringer i produkter og IT-systemer.

Pensjonskommisjonens innstilling, som ble fremlagt 13. januar 2004, foreslår betydelige endringer i pensjonssystemet i Norge. Med forestående politisk behandling av saken og mulig iverksettelse fra 2010, vil det være usikkerhet knyttet til pensjonssystemet i lang tid fremover. For selskapet vil det være viktig å kommunisere til markedet at uansett hvordan pensjonssystemet blir, vil det være fornuftig å spare til egen pensjon, både privat og via arbeidsgiver.

Selskapets situasjon vurderes som god og medarbeidernes innsats er en vesentlig årsak til dette. Styret vil benytte anledningen til å takke for god innsats i 2003.

Bergen 20. februar 2004
Styret i Gjensidige NOR Spareforsikring ASA

Olav Hytta (leder)	Svein Aaser (nestleder)	Bjørg Ven
Kjell Bjarne Helland	Torstein Rønningen	Rein Øsebak
	Tor Brattebø	Bård Benum Administrerende direktør

Gjensidige NOR Spareforsikring ASA

Resultatregnskap

Beløp i millioner kroner	Note	2003	2002
Premieinntekter			
Forfalte premier brutto		5 484,0	4 740,6
Overføringer av premiereserver		1 202,6	3 878,3
- gjenforsikringsandel		(2,0)	(1,3)
Sum premieinntekter	3	**6 684,5**	**8 617,6**
Inntekter fra finansielle eiendeler			
Inntekter fra konsernselskaper	1	1,3	(1,9)
Inntekter fra bygninger og faste eiendommer		673,5	633,5
Inntekter fra andre finansielle eiendeler		2 902,3	3 856,7
Urealiserte gevinster, og reversering av urealiserte tap		1 779,8	0,0
Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler		4 607,3	14 043,2
Sum inntekter fra finansielle eiendeler		**9 964,2**	**18 531,6**
Andre forsikringsrelaterte inntekter		0,0	0,0
Erstatninger			
Utbetalte erstatninger			
Brutto		(3 598,5)	(3 403,5)
- gjenforsikringsandel		(35,5)	(15,9)
Endring i avsetning til erstatninger		(112,3)	(56,1)
Overføring av premiereserver/tilleggsavsetninger og kursreserve til andre forsikringsselskap		(1 731,5)	(648,7)
Sum erstatninger	3	**(5 477,9)**	**(4 124,2)**
Endring i forsikringsmessige avsetninger			
Endringer i premiereserve i forsikringsfondet			
Til/fra premiereserve i forsikringsfondet(brutto)		(3 469,4)	(6 365,5)
Garanterte renter til premiefond og pensjonsreguleringsfond		(88,9)	(94,4)
Årets tilleggsavsetninger		(94,0)	0,0
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreserve			
fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser		3,1	23,2
Til / fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet		31,3	42,3
Til / fra sikkerhetsfondet		(4,1)	(12,5)
Sum endring i forsikringsmessige avsetninger		**(3 621,9)**	**(6 407,0)**
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader		(177,7)	(196,2)
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		(348,2)	(319,1)
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	4	**(525,9)**	**(515,3)**

	Note	2003	2002
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler			
Adm.kostnader i tilknytning til bygn/fast eiendom	4	(8,6)	(13,9)
Adm.kostn. knyttet til andre finansielle eiendeler	4	(36,4)	(40,4)
Rentekostnader knyttet til finansielle eiendeler		(96,8)	(1 181,3)
Andre kostnader knyttet til finanansielle eiendeler		(221,0)	(213,7)
Verdireg. av bygninger og andre faste eiendommer		(250,0)	0,0
Urealisert tap og reversering av urealiserte gevinster		0,0	(469,0)
Nedskrivning av andre finansielle eiendeler		(21,0)	0,0
Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler		(3 422,3)	(15 488,1)
Sum kostn. i tilknytning til finansielle eiendeler		**(4 056,2)**	**(17 406,4)**
Andre forsikringsrelaterte kostnader		**(41,0)**	**(5,0)**
Til / fra kursreguleringsfond		**(1 256,7)**	**0,0**
Forsikringsteknisk resultat		**1 669,3**	**(1 308,7)**
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteunderskudd		0,0	1 146,4
Midler tilført forsikringskunder			
Overføring til premiereserve i forsikringsfondet		(661,1)	(30,0)
Overføring til premiefond og pensjonsreguleringsfond i forsikringsfondet		(358,2)	0,0
Sum midler tilført til forsikringskunder	3	**(1 019,2)**	**(30,0)**
Resultat av teknisk regnskap for livsforsikring		**650,0**	**(192,3)**
Andre inntekter		**0,0**	**0,0**
Andre kostnader		**(103,0)**	**(105,6)**
Resultat av ordinær virksomhet		**547,0**	**(297,9)**
Ekstraordinære inntekter		**0,0**	**0,0**
Ekstraordinære kostnader		**0,0**	**0,0**
Skattekostnad	17	**(90,9)**	**141,2**
Årsresultat		**456,1**	**(156,8)**
Overføringer og disponeringer			
Overføringer			
Mottatt konsernbidrag		1 008,0	1 206,3
Sum overføringer		**1 008,0**	**1 206,3**
Disponeringer			
Utbytte		(1 464,1)	(874,3)
Overført til annen egenkapital		0,0	(175,3)
Sum disponeringer		**(1 464,1)**	**(1 049,5)**
Sum overføringer og disponeringer		**(456,1)**	**156,8**

Balanse

Eiendeler			
Beløp i millioner kroner	**Note**	**31.12.03**	**31.12.02**
Immaterielle eiendeler			
Goodwill	1	116,8	139,1
Utsatt skattefordel	17	0,0	256,1
Andre immaterielle eiendeler	13 ,14	177,5	175,3
Sum immaterielle eiendeler		**294,3**	**570,5**
Finansielle eiendeler			
Bygninger og faste eiendommer	13,14,15	8 584,5	8 323,7
Aksjer og andeler i konsernselskap	1	134,9	131,9
Aksjer og andeler i tilknyttede selskaper	1	13,7	0,1
Finansielle anleggsmidler utenom foretak i samme konsern og tilknyttede selskaper			
Aksjer og andeler	5	0,8	181,6
Obligasjoner som holdes til forfall	7	21 381,8	14 610,5
Pantelån	11	331,7	3 167,0
Andre utlån		12,3	13,3
Finansielle omløpsmidler			
Aksjer og andeler	6	9 022,4	4 193,9
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8	24 978,0	28 650,9
Plasseringer hos kredittinstitusjoner		3 261,9	3 306,6
Sum finansielle eiendeler		**67 722,0**	**62 579,5**
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger			
Forsikringstakere		271,1	457,9
Andre fordringer	2	608,5	912,6
Sum fordringer		**879,5**	**1 370,5**
Andre eiendeler			
Varige driftsmidler unntatt bygninger/faste eiendommer	13 , 14	39,3	14,0
Kasse, bank, postgiro	23	2 705,0	530,8
Pensjonsmidler	16	148,2	132,1
Sum andre eiendeler		**2 892,5**	**676,9**
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter			
Opptjente ikke mottatte leieinntekter og renter		942,6	965,9
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter		**942,6**	**965,9**
Sum eiendeler		**72 731,0**	**66 163,2**

Olav Hytta (leder) | Svein Aaser (nestleder) | Bjørg Ven | Torstein Rønningen

Egenkapital og gjeld

	Note	31.12.03	31.12.2002
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital		1 670,0	1 670,0
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		1 172,5	1 172,5
Sum egenkapital	18	**2 842,5**	**2 842,5**
Fondsobligasjon	24	**225,0**	**225,0**
Ansvarlig lånekapital	24	**1 500,0**	**1 477,7**
Kursreguleringsfond	10	1 256,7	0,0
Forsikringsmessige avsetninger			
Premiereserve		61 659,2	57 533,4
Tilleggsavsetninger		544,3	483,7
Premiefond og pensjonsreguleringsfond		2 716,5	2 706,4
Erstatningsavsetning		395,0	282,7
Avsetninger til forsikringsfond for egen regning		**65 315,0**	**61 006,3**
Sikkerhetsfondsavsetninger		79,2	75,1
Sum forsikringsmessige avsetninger for egen regning	3	**65 394,2**	**61 081,4**
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	16	36,1	35,0
Utsatt skatt		221,1	0,0
Sum avsetninger for forpliktelser		**257,2**	**35,0**
Gjeld			
Gjeld i forbindelse med direkte forsikring		925,1	304,7
Annen gjeld		305,1	169,5
Sum gjeld		**1 230,2**	**474,2**
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter			
Mottatte, ikke opptjente leieinntekter og renter		25,3	27,5
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		0,0	0,0
Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter		**25,3**	**27,5**
Sum egenkapital og gjeld		**72 731,0**	**66 163,2**

Bergen, 20. februar 2004
Styret i Gjensidige NOR Spareforsikring ASA

Rein Øsebak	Kjell Bjarne Helland	Tor Brattebø	Bård Benum (adm. direktør)

Regnskapsprinsipper

Generelt
Regnskapet til Gjensidige NOR Spareforsikring ASA er utarbeidet i overensstemmelse med forskrift fastsatt av Kredittilsynet og god regnskapsskikk. For datterselskapene til Gjensidige NOR Spareforsikring er regnskapene utarbeidet etter regnskapslovgivningen og god regnskapsskikk.

Konsernregnskap
Gjensidige NOR Spareforsikring konsern omfatter morselskapet og de selskaper som fremgår av note 1. Det er beskjeden virksomhet i de gjenværende datterselskaper og tilknyttede selskaper. Ut fra et vesentlighetsprinsipp er det derfor ikke utarbeidet konsernregnskap for 2003. Resultatandel fra datterselskaper er tatt inn i morselskapets resultatregnskap etter egenkapitalmetoden.

Utsatt skatt, skattekostnad
Beregninger av utsatt skatt i resultat og balanse er foretatt på grunnlag av foreløpig Norsk Regnskapsstandard om resultatskatt.

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt (utsatt skattefordel). Betalbar skatt beregnes av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt (utsatt skattefordel) beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring.

Valuta
Beholdningen av utenlandske verdipapirer, finansielle instrumenter og likvide midler er bokført til valutakursen på balansedagen.

Finansielle eiendeler
Bygninger og andre faste eiendommer
Bygninger og andre faste eiendommer er vurdert til virkelig verdi. Årets verdiendring og realisert tap/gevinst ved salg av eiendom er ført opp som ordinær finansinntekt/-kostnad.

Ut fra forskrift om årsregnskap for forsikringsselskaper foretas det ikke ordinære avskrivninger.

Selskapet foretar ved hjelp av egen ekspertise individuell verdivurdering av eiendommene i samsvar med ovennevnte forskrifts bestemmelser.

Verdipapirer
Aksjer og andeler i konsernselskaper
Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes å være til varig eie. Eierandelene er bokført etter egenkapitalmetoden.

Aksjer og andeler til varig eie eller bruk
Investeringer i samarbeidende selskaper samt strategiske investeringer vurderes til varig eie. Eierandelene er bokført til anskaffelseskost. Nedskrivning foretas på individuell basis dersom den virkelige verdi er lavere enn bokført verdi, og dette ikke skyldes årsaker som antas å være av forbigående art.

Obligasjoner som holdes til forfall
Obligasjoner som holdes til forfall er ment for varig eie og vurderes til anskaffelseskost. Eventuell overkurs/underkurs ved anskaffelse fordeles over resterende løpetid frem til forfall, eller eventuelt til første rentereguleringstidspunkt. Overkurs/underkurs resultatføres som en justering av obligasjonens løpende renteinntekt.

Øvrige aksjer og andeler, obligasjoner, sertifikater og terminforretninger (Handelsportefølje)
Obligasjoner som ikke holdes til forfall, aksjer som ikke er til varig eie, og sertifikater vurderes til virkelig verdi. Eventuelle netto merverdier føres mot kursreguleringsfond.

Finansielle derivater
All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer, og benyttes både til handel og for å sikre andre balanseposter. Instrumentene klassifiseres som handelsforretninger. Gjensidige NOR Spareforsikring benytter finansielle derivater i styringen av selskapets aksje-, rente- og valutaeksponering.

Opsjoner
Det benyttes opsjoner på aksjer, obligasjoner, futures, fremtidige renteavtaler, renteswapper og valuta. Opsjonspremien balanseføres når avtalen inngås og resultatføres når opsjonen utløper eller blir gjort gjeldende. Det benyttes virkelig verdi ved resultatberegning og resultatføring.

Rentefutures
Rentefutures blir løpende resultatført.

Renteswap
Kontraktene verdiberegnes på balansedagen. Opptjente/påløpte renter resultatføres løpende.

FRA-Fremtidige renteavtaler
Kontraktene verdiberegnes på balansedagen og inngår i porteføljevurderingen av den samlede verdipapirporteføljе. Avregning og resultatføring skjer på oppgjørsdagen.

Utlån
Utlån er bokført til nominelle verdier i balansen, redusert med spesifiserte og uspesifiserte tapsavsetninger.

Spesifiserte tapsavsetninger gjøres etter en samlet vurdering av hvert enkelt misligholdt engasjement.

Uspesifiserte tapsavsetninger er foretatt med utgangspunkt i erfaringsmateriale, konjunktur-beregninger, bransjeanalyser og andre forhold av betydning ved vurdering av risikoen for tap på engasjementer.

Inntektsføring av renter og provisjoner stoppes når engasjementet har vært misligholdt i 60 dager. Inntektsførte renter og gebyrer på misligholdte engasjementer i inneværende regnskapsår, som ikke er betalt, er tilbakeført. Inntektsførte renter og gebyrer fra tidligere regnskapsår, som ikke er betalt, er tapsført.

Pr 31.12.2003 ble utlån med hovedstol på ca 2,6 mrd kr overdratt til Gjensidige NOR Sparebank ASA. Resterende utlånsportefølje utgjør etter dette ca 0,3 mrd kr.

Varige driftsmidler eksklusiv bygninger og eiendommer

Varige driftsmidler til eget bruk er klassifisert som andre eiendeler i balansen, og oppført til anskaffelseskost etter fradrag for akkumulerte bedriftsøkonomiske avskrivninger. Bedriftsøkonomiske avskrivninger er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt lineært over antatt levetid. Gevinst/tap ved salg av egne driftsmidler blir resultatført som ordinære inntekter/kostnader.

Pensjoner

Selskapet og konsernet har behandlet pensjoner i samsvar med foreløpig Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Tjenestepensjonsordningen for ansatte er behandlet som en ytelsesplan. Pensjons-kostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser for ordninger ut over tjenestepensjonsordning er tilsvarende behandlet som ytelsesplaner, og inngår i de samlede pensjonskostnader og pensjonsmidler/–forpliktelser for egne ansatte.

Transaksjoner mellom selskaper i Gjensidige NOR konsernet

Provisjoner

Gjensidige NOR Sparebank er hoveddistributør av selskapets privatprodukter. For disse tjenestene betales det provisjoner.

Interne kjøp og salg

Interne kjøp og salg mellom selskapene er gjennomført på forretningsmessig vilkår.

Opplysninger om forsikringstekniske forhold

Forsikringsfondets innhold og metoder for beregning

Hva forsikringsfondet består av

Bestemmelser om forsikringsfondet (balanseposten Avsetninger til forsikringsfond for egen regning) er gitt i forsikringsvirksomhetslovens § 8-2 og i forskrift med hjemmel i denne. Hovedinnholdet i forsikringsfondet er premiereserve inkludert administrasjonsreserve. Dessuten omfatter forsikringsfondet tilleggsavsetninger, premie- og pensjonsreguleringsfond og erstatningsavsetninger.

I note 3A til årsregnskapet er forsikringsfondet fordelt mellom disse fire typer av avsetninger, og sammen med sikkerhetsfondet (som inngår i det som betegnes "forsikringsmessige avsetninger") er det også fordelt mellom de fire hovedbransjer selskapet har forsikringer i. De fire hovedbransjer er individuell kapitalforsikring (heretter bare "kapitalforsikring"), individuell renteforsikring, kollektiv foreningspensjonsforsikring ("foreningskollektiv") og kollektiv tjenestepensjonsforsikring ("kollektiv"). De to første betegner vi ofte som "individualbransjene"; tar vi også med foreningskollektiv bruker vi betegnelsen "privatbransjene".

Premiereserver

For forsikringer som ikke er kontobaserte, dvs. forsikringer med innbetaling av premier som er "utjevnet" over premiebetalingstiden og der det opptjenes fripoliserettigheter, blir premiereserven beregnet som kontantverdien av selskapets totale forsikringsforpliktelser inklusive kostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For kontobaserte forsikringer avsettes oppsamlet kontoverdi (saldo) i premiereserven.

Ved beregning av premiereserven for de forsikringer som ikke er kontobaserte, er det som hovedregel benyttet de forutsetninger som ligger til grunn for beregning av premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. de samme dødelighets- og uføreforutsetninger, den samme rente ("grunnlagsrente") og de samme kostnadssatser.

Unntaket fra hovedregelen gjelder løpende uføreytelser for tradisjonelle uførepensjoner, dvs. uførepensjoner med opptjening av fripoliserettigheter, og premiefritak. For slike ytelser beregner vi premiereserven basert på hvem som faktisk er uføre, mens en avsetning etter beregningsgrunnlaget for premien ville lagt grunnlagets forutsetninger om bestandens utvikling til grunn. Ved å basere seg på den faktiske utvikling i bestanden får man dermed en premiereserve som bedre tilsvarer de faktiske forpliktelser.

For individuell uførepensjon av den type selskapet selger nå, som er med såkalt naturlig premie og der det derfor ikke opptjenes fripoliserettigheter, er den premiereserve som avsettes for de løpende uføreytelser lik kontantverdien av de forventede fremtidige utbetalinger for den enkelte forsikrede. For den tidligere form for uførepensjon er avsetningen for de løpende ytelser et beløp på fra 4 til 8 ganger den enkelte bestand av slike pensjoner. Disse faktorer er anslått ut fra bestandens alder og sammensetning og skal samlet gi en premiereserve som svarer til kapitalverdien av forventede fremtidige utbetalinger til de uføre. Faktorene ble senest revidert i 2003.

For kollektiv er avsetningen basert direkte på kapitalverdien fram til pensjonsalder (uførepensjon) og premieopphørsalder (premiefritak). For offentlige ordninger er det en opptrapping til denne kapitalverdi i løpet av de fire første år av uføreperioden.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger er avsetninger som i utgangspunktet har vært overskudd og som er knyttet til den enkelte kontrakt, men som ikke er tildelt med endelig virkning. Bakgrunnen for dette er at man på den måten har laget en buffer som kan trekkes på i de år hvor selskapet oppnår en avkastning som er lavere enn den som ligger i den garanterte renteforpliktelse.

Kredittilsynet har fastsatt regler for hvordan tilleggsavsetninger skal tildeles og anvendes i forskjellige situasjoner. Det er også fastsatt en øvre grense for tilleggsavsetning pr. kontrakt.

Tilleggsavsetningene pr. 31.12.2003 er beregnet som de tilleggsavsetninger som var registrert før årsoppgjøret ble gjennomført, tillagt den delen av årets overskudd som er avsatt som tilleggsavsetning.

Premie- og pensjons-reguleringsfond
Premiefond er fond som forsikringstakerne etter nærmere regler (skatteloven) kan foreta innbetalinger til, som forskudd på fremtidige premier for individuelle pensjonsavtaler (IPA) eller kollektiv. I kollektiv blir dessuten overskudd på premiereserve tilført premiefondet.

Pensjonsreguleringsfond finnes bare i kollektiv. Det består av innbetalinger fra forsikringstakere til utbetaling av fremtidige reguleringstillegg for pensjonister.

Det er saldo på premie- og pensjonsreguleringsfond som inngår i forsikringsfondet.

Erstatningsavsetninger
Erstatningsavsetninger skal tjene to formål: Det ene er å dekke forventet utbetaling av meldte, men ikke oppgjorte erstatningskrav (RBNS-avsetning). Det andre er å dekke forventet utbetaling av erstatningskrav knyttet til forsikringstilfelle som er inntruffet innen regnskapsårets utgang, men som ikke er meldt (IBNR-avsetning).

For den individuelle uførepensjon selskapet selger, har vi nå utviklet en god metode for beregning av erstatningsavsetninger. For de øvrige produkter er det ikke ferdig utviklet gode metoder for slike beregninger, men for privatbransjene er det gjort en del anslag. Opptrapping av avsetningene til et anslått tilstrekkelig nivå ble avsluttet i 2003.

Forutsetningene for beregningene

Grunnlagsrente/renteforpliktelse
Generelt
Alle nye avtaler inngås med grunnlagsrente 3 % på spareelement. Ved tilflytting, som i hovedbransjen kollektiv er den dominerende årsak til ny forretning, kan grunnlagsrenten settes til det den var i avgivende selskap, maksimalt 4 %. Kommunale pensjonsordninger representerer et unntak fra dette, her vil nye avtaler i praksis få en grunnlagsrente på 3,4 %.

For erstatningsavsetningene er det ikke en definert grunnlagsrente som på ordinære premiereserver. Renteforpliktelsen på erstatningsavsetningen i den enkelte delbransje er satt til gjennomsnittet av grunnlagsrentene for premiereserven i delbransjen.

På tilleggsavsetningene ligger ingen renteforpliktelse. Det er også et par små poster i premiereserven for rene risikoytelser som ikke har noen renteforpliktelse.

Det finnes kostnadselementer i form av rentemarginer som øker selskapets renteforpliktelser noe. Bortsett fra rentemarginen på Verdikonto uten rett til andel av overskudd, er disse ikke inkludert. For denne Verdikonto fastsettes renteforpliktelsen for ett år av gangen, og det er forpliktelsen i 2004, som samlet er 5,0 %, som er brukt. Premie- og pensjonsreguleringsfond inngår derfor med 3 % og tilleggsavsetningene med 0 % i renteforpliktelse.

Total gjennomsnittlig renteforpliktelse for hele selskapet, regnet som gjennomsnitt på avsetningene pr. 31.12.2003, var 3,74 %. Ved utløpet av 2002 var denne renteforpliktelse 3,79 %.

Kapitalforsikring
Pr. 31.12.2003 fordelte avsetningene i forsikringsfondet seg slik på ulike satser for renteforpliktelse:

0,0 %	1,9 %
3,0 %	18,3 %
4,0 %	73,7 %
5,0 %	6,1 %

Gjennomsnittlig renteforpliktelse for kapitalforsikring pr. 31.12.2003 blir med dette 3,80 %.

Individuell renteforsikring
Pr. 31.12.2003 fordelte avsetningene i forsikringsfondet seg slik på ulike satser for renteforpliktelse:

0,0 %	1,5 %
3,0 %	33,1 %
4,0 %	60,6 %
5,4 %	4,8 %

Satsen på 5,4 % er et gjennomsnitt av satser fra 4,3 % til 6,0 % for en delbestand av forsikringer som opprinnelig var tegnet med premierabatt basert på 10 % grunnlagsrente i inntil 10 år og 4 % deretter, men som for noen år siden ble konvertert til faste renter over hele forsikringstiden.

Gjennomsnittlig renteforpliktelse for individuell renteforsikring pr. 31.12.2003 blir med dette 3,67 %.

Foreningskollektiv
I foreningskollektiv tegnes ikke nye forsikringer.

I mange år ble det tegnet forsikringer med premierabatt som tilsvarte 10 % rente i inntil 10 år. Denne delbestand ble for noen år siden konvertert til faste renter over hele forsikringstiden, maksimalt 5 %. Den gjennomsnittlige renteforpliktelse pr. 31.12.2003 er 4,16 %.

	Menn, alder			Kvinner, alder		
	30	45	60	30	45	60
Dødsrisiko, kapitalforsikring	0,121	0,324	1,415	0,061	0,162	0,710
Dødsrisiko, individuell alderspensjon	0,047	0,200	0,849	0,035	0,149	0,636
Førerisiko, individuell uførepensjon	0,113	0,447	4,198	0,206	0,859	6,165
Dødsrisiko, kollektiv etterlattepensjon	0,182	0,484	1,759	0,057	0,242	1,029
Dødsrisiko, kollektiv alderspensjon	0,182	0,484	1,759	0,043	0,181	0,771
Førerisiko, kollektiv kommune (nyinnmeldt)	0,204	0,249	0,387	0,273	0,375	0,452
Førerisiko, kollektiv kommune (etter 10 år)	1,038	1,257	2,181	1,395	1,971	2,672

Kollektiv
Pr. 31.12.2003 fordelte avsetningene i forsikringsfondet seg slik på ulike satser for renteforpliktelse:

0,0 %	0,3 %
3,0 %	20,4 %
3,4 %	9,0 %
4,0 %	70,3 %

Gjennomsnittlig renteforpliktelse for kollektiv pr. 31.12.2003 blir med dette 3,74 %.

Dødelighet og uførhet

Beregningsgrunnlagene
I nedenstående tabell er oppgitt noen sannsynligheter knyttet til de vanligste dekningene, beregnet ut fra gjeldende tariffer. Tallene er sannsynligheter oppgitt i prosent for at en person i oppgitt alder og (for individualbransjene) med helse som ikke betinger tilleggspremie, i løpet av ett år enten vil dø eller bli ervervsufør med rett til full uførepensjon etter 3 måneders ventetid (karens).

Når det gjelder uførerisiko i kollektiv, må det tilføyes at sannsynlighetene ikke følger direkte av de beregningsgrunnlagene selskapet bruker i denne hovedbransje. De oppgitte sannsynligheter for kollektiv er derfor tilnærmede størrelser. De er basert på en teknikk for omregning fra slike beregningsgrunnlag som Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) har utarbeidet i forbindelse med pågående statistiske undersøkelser av de siste års erfaringer med uføreforsikring.

De beregningsgrunnlag selskapet bruker for uførhet i kollektiv, er såkalte selekte grunnlag. Det betyr at de er basert på at risikoen for å bli berettiget til uføreerstatning (uførepensjon og/eller premiefritak) øker ikke bare med alderen, men også med den tid som er gått fra innmelding i ordningen. I de grunnlag vi bruker er seleksjonsperioden 10 år. I tabellen ovenfor kommer betydningen av seleksjonen tydelig fram: Etter 10 år i bestanden vil sannsynligheten være mellom 5 og 6 ganger så stor som for en nyinnmeldt i samme alder.

De sannsynligheter for uførerisikoen i kollektiv som er oppgitt i tabellen, gjelder for øvrig den tariff som brukes for kommuner. For den tariff som brukes for bedrifter er det ikke foretatt en slik omregning. Uføretariffen for kommuner ligger for menn i de oppgitte aldre i gjennomsnitt mellom ca. 80 % og ca. 40 % over uføretariffen for bedriftene, med størst avvik i den laveste alder. For kvinner er de tilsvarende avvik mellom 40 % og 20 %.

Marginer
De risikoresultater som fremgår av note 3 A til regnskapet er resultatene i hver av de fire hovedbransjer. Der det innenfor en hovedbransje er flere beregningsgrunnlag vil disse, naturlig nok, vise varierende resultater. Særlig innenfor individualbransjene er det store forskjeller, fordi det for inngåtte avtaler normalt ikke er anledning til å foreta omregning til nyere grunnlag.

Når det gjelder de grunnlag som brukes for nye forsikringer i individualbransjene, viser dødsrisiko i kapitalforsikring overskudd. Den dødelighet som brukes for alderspensjon i individuell renteforsikring ser derimot ut til å være noe høyere enn den vi observerer i bestanden, dvs. at den såkalte opplevelsesrisiko i grunnlaget er for lav. Som en følge av de endringer som er gjort med virkning fra 01.01.2004 i regleverket om flytting av forsikringer, er der svært sannsynlig at trenden i retning av høyere opplevelsesrisiko i individuell renteforsikring vil betydelig forsterket i årene fremover.

For den individuelle uførepensjon som selskapet tegner som en ytelse innenfor Gjensidige NOR Forsikrings konsept Personforsikring, har implementering av gode metoder for å beregne erstatningsavsetninger vist at det var behov for en ytterligere økning av risikopremien. Med virkning fra 01.02.2004 er derfor risikopremien økt med gjennomsnittlig 30 %. Økningen er litt større for kvinner en for menn og betydelig større i høyere aldre enn i lavere.

I kollektiv er resultatene sterkt varierende. Dødsrisiko viser overskudd for etterlattepensjon, men underskudd for alderspensjon. Spesielt for selvstendig alderspensjon vurderes derfor et nytt grunnlag med lavere dødelighet. For uførerisiko er det naturlig å avvente de pågående undersøkelser i regi av FNH, for å få et så pålitelig datagrunnlag som mulig å foreta eventuelle justeringer etter. Selskapets egne analyser tyder ikke på at det er behov for store endringer.

Kostnader
Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til dekning av fremtidige kostnader (administrasjonsreserve). Premiereserven er da det som betegnes som bruttoreserve. For fullt betalte forsikringer er da kontantverdien av fremtidige kostnader avsatt i premiereserven. For forsikringer med fremtidig premieinnbetaling er det i denne kontantverdien gjort fradrag for den delen av de fremtidige kostnader som forutsettes finansiert av fremtidig premieinnbetaling.

For kontobaserte forsikringer blir kostnader trukket ut av saldo i henhold til de fastsatte satser. Man kan derfor si at saldoen er en bruttoreserve.

For de aller fleste forsikringer i bestanden, med unntak for kollektiv, er rammebetingelsene slik at grunnlagselementene ikke kan endres etter kontraktsinngåelsen. Det negative administrasjonsresultat som disse forsikringer nå viser, kan derfor i hovedsak bare påvirkes gjennom en betydelig reduksjon av de faktiske kostnader. Dette er problematisk når øvrige rammebetingelser også skal oppfylles, men de tiltak som selskapet har satt i gang har redusert underskuddet på administrasjonsresultatet fra 2002 til 2003.

Lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon har gjort at hovedbransjen er blitt mer kostnadskrevende de siste år, men et betydelig omstillingsarbeid som følge av lovendringene er avsluttet og kostnadsveksten vil som følge av det avta. Fortsatt er det imidlertid usikkerhet knyttet til vesentlig sider av de rammebetingelser som angår kostnadsdekningen, noe som skaper tilsvarende usikkerhet om den administrasjonsreserve selskapet har i kollektiv er tilstrekkelig. Det er sannsynlig at den må styrkes noe.

Når det gjelder utviklingen av administrasjonsresultatene fremover, vil fusjonen med Vital i begynnelsen av 2004 spille en avgjørende rolle. De synergieffekter av denne fusjonen som skal tas ut over de første tre år, vil bidra til å gjøre disse resultatene bedre.

Overskuddsdeling

For forsikringer med rett til andel av årets overskudd tilføres overskuddet innen de enkelte hovedbransjer (etter eventuell overføring til ny tilleggsavsetning) etter følgende prinsipper: Ved tradisjonelle kapitalforsikringer, tradisjonelle individuelle renteforsikringer, individuelle kontopensjoner under utbetaling, foreningskollektiv og forsikringer for fratrådte medlemmer i kollektiv, benyttes overskuddet til kjøp av tilleggsforsikring. ("Tilleggsforsikring" betyr i denne sammenheng forhøyelse av forsikringsbeløpene eller pensjonene.) Overskuddet blir derved omgjort til en del av premiereserven for den enkelte forsikring. Unntaket fra dette er at overskudd på premiefond blir satt rett inn på fondet.

Ved kontoforsikringer innen kapitalforsikring og individuell renteforsikring blir overskuddet tilført forsikringenes konto. For renteforsikringer under utbetaling fører det til økning i utbetalingene.

Ved kollektiv overføres overskudd på premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling til pensjonistenes overskuddsfond, øvrig overskudd i sin helhet til kontraktens premiefond. Minimum 65% av udisponert resultat skal tildeles selskapets kunder. I de tilfeller hvor det er mulig å fravike minimumsregelen med 65% kundetildeling, har selskapets policy for betjening av egenkapitalen vært som følger:

- Bokført egenkapital og sikkerhetsfond forrentes med samme avkastning som selskapets eiendeler (bokført avkastning).
- I tillegg tilføres egenkapitalen en margin fra kundefondene begrenset til 40 basispunkter.

Som følge av fusjonen med Vital Forsikring ASA i 1. kvartal 2004, er betjeningsmodellene for de to selskapene harmonisert også for 2003.

Sikkerhetsfond

Sikkerhetsfondet skal være en buffer mot uventede tap på risikoelementene. Reglene for sikkerhetsfondets størrelse er fastsatt av Kredittilsynet, med en minimumsverdi og med adgang til å ha inntil 50 % mer i fondet. Som ett av tiltakene fra myndighetenes side for å sikre livsforsikringsselskapenes evne til å bære risiko, ble kravet til minimumsavsetning redusert med 80 % i september 2001.

Selskapets avsetning pr. 31.12 2003 ligger på minimumskravet.

Note 1 – Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Beløp i millioner kroner **Selskap**	**Forretnings-kontor**	**Inntektsført-resultat**	**Selskaps-kapital**	**Eierandel**	**Bokført verdi**
Gjensidige NOR Pensjonstjenester AS	Oslo	0,2	8,6	100,0%	11,9
Gjensidige NOR Næringseiendom AS	Oslo	(0,5)	10,0	100,0%	9,7
Gjensidige NOR Sparing AS	Trondheim	0,6	4,1	100,0%	3,0
Gjensidige NOR Fondsforvaltning AS	Oslo	(2,0)	38,4	100,0%	56,3
Lysaker Brygge AS	Oslo	0,1	12,3	100,0%	40,7
Senterselskapet AS	Oslo	0,2	6,1	100,0%	5,7
Sørlandssenteret Drift AS	Kr.sand S	(0,1)	1,2	100,0%	1,0
Øvrige selskap		0,0			1,0
Sum datterselskaper		**(1,5)**			**129,3**
Ferd.Storjohanns Sønner AS	Oslo	2,7	6,4	32,0%	13,6
Øvrige selskap		0,1			0,1
Sum tilknyttede selskaper		**2,8**			**13,7**
Sum datter/tilknyttede selskaper		**1,3**			**143,0**
Egenkapitalmetoden datter/tilknyttede selskaper					**5,6**
Sum datter/tilknyttede selskaper		**1,3**			**148,6**

Merverdi ved kjøp av NOR Forsikring a/s ble i regnskapet for 2000 omklassifisert etter pålegg fra Kredittilsynet, fra finansiell merverdi til immateriell eiendel. Denne avskrives over 10 år , med årlig avskrivning på 22,2 mill.kr. Restverdi pr.31.12.2003 er 116,8 mill.kr.

Note 2 – Mellomværende innen konsernet

Beløp i millioner kroner

Tilgodehavende/gjeld hos datterselskap/tilknyttede selskaper	**2003**	**2002**
Gjensidige NOR Pensjonstjenester AS	1,8	1,6
Gjensidige NOR Næringseiendom AS	1,4	0,2
Gjensidige NOR Spare og Inv.tjenester AS	0,0	19,5
Sum til gode/gjeld hos datterselskap/tilknyttede selskaper	**3,2**	**21,3**

Tilgodehavende/gjeld hos konsernselskaper	**2003**	**2002**
Gjensidige NOR Sparebank ASA	272,3	0,5
Gjensidige NOR Fondsforsikring AS	0,8	4,6
Gjensidige NOR Kapitalforvaltning ASA	0,0	0,7
DnBNOR ASA (2002 Gjensidige NOR ASA)	(64,1)	801,4
Avanse Forvaltning AS	(0,2)	0,2
Sum	**208,8**	**807,4**

Gjeld hos samarbeidende selskap	**2003**	**2002**
Gjensidige NOR Forsikring	8,4	3,0
Sum gjeld	**8,4**	**3,0**

Note 3 – Forsikringsteknisk resultat og avsetninger/premier og fonds

RESULTATREGNSKAP PR.BRANSJE	Individuell kapital		Individuell rente		Kollektiv		Forenings-kollektiv		Totalt	
	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002
Premieinntekter	607	422	1 567	1 248	4 435	6 868	76	80	6 685	8 618
Inntekter fra finansielle eiendeler	879	1 857	3 397	6 691	5 138	8 889	550	1 095	9 964	18 532
Erstatninger	(799)	(937)	(1 886)	(1 598)	(2 654)	(1 457)	(139)	(132)	(5 478)	(4 124)
Endring i fors.messige avsetninger	48	398	(559)	(411)	(3 053)	(6 368)	(57)	(27)	(3 622)	(6 407)
Forsikringsrelaterte driftskostnader	(77)	(111)	(175)	(149)	(257)	(237)	(17)	(18)	(526)	(515)
Kostnader i tilkn. til finansielle eiend.	(360)	(1 751)	(1 383)	(6 280)	(2 090)	(8 349)	(223)	(1 027)	(4 056)	(17 407)
Andre forsikringsrelaterte kostn.	(4)	0	(14)	(2)	(21)	(2)	(2)	0	(41)	(5)
Til /fra kursreguleringsfond	(111)	0	(428)	0	(648)	0	(69)	0	(1 257)	0
Fra tilleggsavsetninger	0	104	0	406	0	561	0	75	0	1 146
Midler tilført forsikringskunder	(110)	0	(315)	0	(521)	(30)	(73)	0	(1 019)	(30)
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	**73**	**(18)**	**204**	**(95)**	**329**	**(125)**	**46**	**46**	**650**	**(192)**
Andre kostnader	(9)	(9)	(35)	(27)	(53)	(65)	(6)	(5)	(103)	(106)
RESULTAT AV ORDINÆR VIRKSOMHET	**64**	**(27)**	**167**	**(122)**	**276**	**(190)**	**39**	**41**	**547**	**(298)**
Omfordeling mellom bransjer	0	3	0	15	0	23	0	(41)	0	0
Skattekostnad	(11)	11	(28)	51	(46)	79	(6)	0	(91)	141
ÅRSOVERSKUDD/(UNDERSKUDD)	**54**	**(13)**	**139**	**(56)**	**230**	**(88)**	**32**	**0**	**456**	**(157)**
Overføringer og disponeringer										
Mottatt konsernbidrag	119	98	308	431	509	677	72	0	1 008	1 206
Til utbytte	(173)	(71)	(448)	(312)	(739)	(491)	(104)	0	(1 464)	(874)
Til / fra egenkapital	0	(14)	0	(63)	0	(98)	0	0	0	(175)
Sum overføringer og disponeringer	(54)	13	(139)	56	(230)	88	(32)	0	(456)	157
PREMIEINNTEKT										
Løpende premie	369	416	465	388	1 772	2 190	72	74	2 678	3 068
Engangspremie	239	5	1 077	836	1 486	826	4	6	2 806	1 675
Sum	**608**	**421**	**1 542**	**1 224**	**3 258**	**3 016**	**76**	**80**	**5 484**	**4 741**
Gjenforsikring	(1)	0	0	0	(1)	(1)	0	0	(2)	(1)
Mottatte reserver	0	1	25	24	1 178	3 853	0	0	1 203	3 878
Sum premieinntekt *	**607**	**422**	**1 567**	**1 248**	**4 435**	**6 868**	**76**	**80**	**6 685**	**8 618**

* Herav fra forsikringer uten rett til andel av selskapets overskudd 85 mill.kr

Nytegning	2003	2002	2001
Individuell kapital	388	3	21
Individuell rente	1 135	747	912
Kollektiv	1 156	875	359
Foreningskollektiv	0	0	0
Samlet nytegning	**2 679**	**1 625**	**1 292**

FORSIKRINGSYTELSER	Individuell kapital		Individuell rente		Kollektiv		Forenings-kollektiv		Totalt	
	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002
Erstatning	218	466	1 193	1 246	1 121	928	136	129	2 668	2 768
Gjenkjøp/uttak	558	451	162	55	211	129	0	0	931	635
Sum	**776**	**917**	**1 355**	**1 301**	**1 332**	**1 057**	**136**	**129**	**3 599**	**3 404**
Gjenforsikring	0	0	(5)	0	40	16	0	0	35	16
Endring erstatningsavsetning	18	16	94	40	0	0	0	0	112	56
Avgitte reserver	5	4	442	257	1 282	384	3	3	1 732	648
Sum erstatninger	**799**	**937**	**1 886**	**1 598**	**2 654**	**1 457**	**139**	**132**	**5 478**	**4 124**

RESULTANALYSE PR. BRANSJE	Individuell kapital		Individuell rente		Kollektiv		Forenings-kollektiv		Totalt	
	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002
Renteresultat										
Faktiske finansinntekter	402	111	1 552	400	2 348	532	251	66	4 552	1 109
Garantert rente	(218)	(229)	(805)	(805)	(1 242)	(1 084)	(142)	(139)	(2 407)	(2 257)
Renteresultat	**184**	**(118)**	**747**	**(405)**	**1 106**	**(552)**	**109**	**(73)**	**2 145**	**(1 148)**
Administrasjonsresultat										
Beregnet adm.kostn.	76	86	152	143	237	215	21	21	486	466
Faktisk adm.kostnad	(84)	(123)	(190)	(164)	(279)	(262)	(18)	(20)	(571)	(570)
Administrasjonsresultat	**(8)**	**(37)**	**(38)**	**(21)**	**(42)**	**(47)**	**3**	**1**	**(85)**	**(104)**
Risikoresultat										
Beregnet risikokostnad	105	107	(22)	(25)	454	366	42	40	579	488
Faktisk risikokostnad	(99)	(81)	(172)	(73)	(373)	(327)	(37)	(1)	(681)	(482)
Risikoresultat	**6**	**26**	**(194)**	**(98)**	**81**	**39**	**5**	**39**	**(102)**	**6**
Andre avsetninger *	0	0	0	(1)	(298)	(127)	0	0	(298)	(128)
Ekstraordinær nedskrivning IT systemer	0	(2)	0	(3)	0	(34)	0	(1)	0	(40)
Resultat før tilleggsavsetninger	**182**	**(131)**	**515**	**(528)**	**847**	**(721)**	**117**	**(34)**	**1 660**	**(1 414)**
Til- /fra Tilleggsavsetninger	(8)	104	(32)	406	(49)	561	(5)	75	(94)	1 146
Midler tilført forsikringskunder	(110)	0	(315)	0	(521)	(30)	(73)		(1 019)	(30)
Resultat før skattekostnad	**64**	**(27)**	**167**	**(122)**	**276**	**(190)**	**39**	**41**	**547**	**(298)**

*) Herav styrking uføreavsetning kollektiv pensjon med -199 mill, avsatt til sikkerhetsfond med -4 mill og ekstra styrking av premiereserve med -95 mill.

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER										
Premiereserve	5 496	5 434	21 025	20 155	31 843	28 772	3 295	3 172	61 659	57 533
Tilleggsavsetning	61	61	322	316	53	0	109	107	544	484
Premiefond/Pensjonsreguleringsfond	0	0	611	655	1 974	1 910	131	142	2 716	2 706
Erstatningsavsetning	152	134	220	126	6	6	17	16	395	283
Sikkerhetsfond	2	2	14	13	60	57	3	3	79	75
Sum forsikringsmessige avsetninger	**5 711**	**5 631**	**22 192**	**21 265**	**33 936**	**30 745**	**3 555**	**3 440**	**65 394**	**61 081**

Note 3B - Flytting til og fra i livsforsikring

Mottatte reserver	**2003**	**2002**
Premiereserve	1 203	3 878
Tilleggsavsetninger/Kursreserve	3	23
Sum mottatte reserver ført i resultatregnskap	**1 206**	**3 901**
Premiefond/pensjonsreg.fond	**161**	**247**
Sum mottatte reserver	**1 367**	**4 148**
Avgitte reserver		
Premiereserve	1 731	643
Tilleggsavsetninger	1	6
Kursreserve	0	0
Sum avgitte reserver ført i resultatregnskap	**1 732**	**649**
Premiefond/pensjonsreg.fond	**109**	**65**
Sum avgitte reserver	**1 841**	**714**
Mottatte		
Antall	373	285
Årlig premievolum	177	277
Avgitte		
Antall	3 678	2 130
Årlig premievolum	158	83

Note 3C - Overskuddstildeling

Beløp i millioner kroner	2002		2003	
Ubetinget kundetildeling	1 019	61,4 %	30	
Betinget kundetildeling	94	5,7 %	0	
Sum kundetildeling	**1 113**	**67,0 %**	**30**	
Til skatt/egenkapital	547	33,0 %	(298)	
Resultat før disponeringer	**1 660**	**100,0 %**	**(268)**	**100 %**

Note 3D - Kapitalavkastning

					(i prosent)
Gjensidige NOR Spareforsikring	**2003**	**2002**	**2001**	**2000**	**1999**
Totalavkastning	7,12	1,89	1,81	8,97	7,96
Gjennomsnittsrente	6,60	2,42	2,48	8,81	8,11
NOR Forsikring					**1999**
Totalavkastning					6,40
Gjennomsnittsrente					7,57

Totalavkastning er netto inntekter av aktiva målt i forhold til et veid gjennomsnitt av forvaltningskapitalen. Gjennomsnittsrente viser finansavkastningen på forsikringstagernes fond. I beregningsgrunnlaget inngår netto finansinntekter med fradrag av avsetninger til sikkerhetsfond, til utbytte/egenkapital og til skatter/avgifter.

Note 4 - Driftskostnader

	2003	2002
Lønn	58	60
Provisjoner	79	89
Øvrige salgskostnader	41	47
Sum salgskostnader	178	196
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	348	319
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	526	515
Adm. kostnader vedr. finansielle eiendeler	45	54
Sum driftskostnader	571	570

Note 5 - Aksjer og andeler til varig eie eller bruk

Norske aksjer og andeler	**Antall**		**Bokført**	**Markeds-**
Selskapsnavn	**aksjer**	**Kostpris**	**verdi**	**verdi**
Det Norske Teater	130	0,1	0,1	0,1
EPI Invest AS	10	0,0	0,0	0,0
Finansnæringens Hus	242	0,2	0,2	0,2
Landbrukets Medieselskap AS	80 000	0,4	0,4	0,4
Lillehammer Turisthotell AS	28	0,0	0,0	0,0
Midnor CNI AS	400	0,0	0,0	0,0
Nidarøhallen	15	0,0	0,0	0,0
Sum aksjer og andeler til varig eie eller bruk		**0,8**	**0,8**	**0,8**

Norske anleggsaksjer	
Inngående balanse	**88,3**
Kjøp	5,3
Omklassifisering til omløpsaksjer	(79,2)
Salg	(13,7)
Utgående balanse 31.12.03	**0,8**

Utenlandske anleggsaksjer	
Inngående balanse	**93,3**
Omklassifisering til omløpsaksjer	(93,3)
Utgående balanse 31.12.03	**0,0**

Anleggsaksjer er ikke børsnotert.

Note 6 - Aksjer og andeler – Norske

Selskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Energi			
Aker Kværner	374 363	37,0	42,6
Aker Maritime	142 363	10,8	10,3
Norsk Hydro	1 197 260	361,0	491,5
Prosafe	292 160	32,0	39,1
Statoil	3 371 792	186,5	252,0
TGS Nopec Geo	298 122	18,8	27,1
Materialer			
Norske Skog A	1 083 351	107,8	137,6
Industri			
Kverneland	235 952	23,2	19,5
Odfjell B	19 400	2,7	2,8
Tomra Systems	2 003 749	83,8	80,4
Wilh Wilhelmsen B-Aksjer	98 850	9,2	20,8
Wilh Wilhelmsen A-aksjer	157 619	17,1	34,8
Forbruksvarer			
Ekornes	611 157	49,7	75,2
Schibsted	322 496	25,3	36,9
Konsumentvarer			
Lerøy Seafood Group	381 473	12,0	13,4
Orkla	1 735 815	212,7	258,6
Helsevern			
Photocure	194 800	15,4	10,5
Finansielle tjenester			
Storebrand	2 566 484	72,3	111,1
Informasjonsteknologi			
Apptix	253 963	2,9	3,1
EDB Business Partner	666 588	15,4	27,7
Eltek	43 000	2,2	2,1
Ementor	3 830 119	16,3	21,5
Fast Search and Transfer	1 562 990	9,0	22,8
Kitron	264 000	1,4	1,4
Nera	445 121	3,2	6,1
Opticom	74 235	6,0	7,6
Software Innovation	395 504	5,4	9,9
Tandberg	1 658 748	69,1	81,3
Tandberg Television	490 544	6,3	14,3
Telecomputing	553 215	7,7	7,0
Visma	226 000	14,7	15,1
Telekommunikasjon og tjenester			
Telenor ASA	5 772 830	192,4	251,1

	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Ikke børsnoterte selskaper			
Axiti	281 985	16,0	0,2
Gårdsmeieriene	14 000	2,8	0,0
CMA Asset Management	118 700	21,6	8,9
Four Seasons Venture II	10 870	1,8	0,0
Four Seasons Venture III	3 000	0,6	0,0
Hugin	76 000	9,5	1,5
Industrifinans SMB II	20 000	16,8	3,4
Industrifinans SMB III	36 432	22,2	11,9
NorChip	716 400	11,9	10,7
Nordic Capital Partners Kunnskapskontoret	500	0,5	0,0
Pacific Partners	100 000	4,7	3,0
Strukturkapital	87 248	11,1	0,1
Whitecliff	400 000	35,1	31,1
Vervet	50 000	0,1	0,1
Amfi Eiendom	606 082	61,7	103,0
Real Estate Central Europe	5 000	17,5	8,8
Dossier Solution	267 083	2,7	0,8
Lerkendal Stadion	8 544	8,5	8,7
The Mobile Media Company	921 153	21,8	0,0
Powel	896 060	17,7	14,8
Trøndelag Utvikling	1 000	1,0	0,9
Viking Management	100	0,0	0,2
Chipcon Group	133 334	20,0	18,0
V & I Partners	26 715	4,3	0,2
Byneset Golfklubb	2	0,1	0,1
Såkorninvest Midt-Norge	10 000	1,1	0,7
Trøndelag Vekst	34 606	5,4	4,6
Viking Venture	176 966	18,0	16,9
Energivekst	30 000	3,0	2,1
Reiten & Co Capital Partners V	800	8,0	6,7
Marin Vekst	50 000	5,0	4,9
Sum norske aksjer		**1 979,8**	**2 397,8**
Sum norske aksjeindekserte swapper		**-**	**(1,8)**
Sum norske aksjer og andeler		**1 979,8**	**2 396,0**

Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer utgjør 89,1%

Note 6 - Aksjer og andeler – Utenlandske

Selskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Australia			
Alumnia	64 658	1,4	2,1
BHP Billiton	116 370	5,3	7,1
Foster Group	96 486	2,0	2,2
News Corp Pfd	119 774	5,3	6,0
Rio Tinto	11 770	1,8	2,2
Santos	60 318	1,6	2,1
Wesfarmers	14 739	1,6	2,0
Woolworths	31 415	1,8	1,9
Finans			
Australia and NZ Banking Group	124 020	10,2	11,0
Commonwealth Bank of Australia	51 461	6,9	7,6
National Australia Bank	49 817	7,4	7,5
Westfield Holdings	28 417	1,9	2,0
Westpac Banking Corporation	50 088	3,7	4,0
Belgia			
Electrabel	890	1,6	1,9
Finans			
Dexia	20 950	2,0	2,4
Fortis	46 880	5,8	6,3
Bermuda			
Frontline	302 538	33,8	52,2
Golar	239 247	14,7	22,8
Ingersoll-Rand Company	4 492	1,6	2,0
Tyco International	59 101	10,5	10,4
Canada			
Alcan Inc	8 953	2,2	2,8
Barrick Gold Corporation	23 374	3,0	3,5
Canadian National Railway Company	6 133	2,2	2,6
Enbridge Inc	7 547	2,0	2,1
Encana Corp	13 515	3,4	3,5
Nortel Networks Corporation	116 945	2,7	3,3
Petro-Canada	7 198	2,0	2,4
Suncor Energy Inc	12 690	1,7	2,1
Teck Cominco cl B	18 791	1,8	2,1
Finans			
Bank of Montreal	14 300	3,3	3,9
Bank of Nova Scotia	14 501	4,5	4,9
Canadian Imperial Bank of Commerce	13 291	3,8	4,4
Manulife Financial Corporation	12 233	2,4	2,6
National Bank of Canada	9 890	1,9	2,2
Royal Bank of Canada	19 899	6,1	6,3
Sun Life Financial Services of Canada Inc	16 611	2,5	2,8
Caymanøyene			
Finans			
XL Capital Ltd	3 765	2,0	1,9
Danmark			
AP Møller - Maersk AS	48	1,9	2,3
Novo-Nordisk AS	8 116	2,1	2,2

	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Finans			
Danske Bank AS	20 999	3,0	3,3
Finland			
Nokia Oyj	191 588	22,9	22,0
Stora Enso Oyj R	21 602	1,8	1,9
UPM-Kymmene Oyj	16 199	1,8	2,1
Frankrike			
Accor SA	6 395	1,7	1,9
Alcatel SA	43 536	3,3	3,7
Aventis SA	33 616	12,8	14,8
Business Objects	8 000	1,8	1,9
Carrefour SA	16 092	5,3	5,9
Compagnie de Saint-Gobain	8 265	2,3	2,7
France Telecom SA	31 769	5,3	6,0
Groupe Danone	3 728	3,7	4,0
L air Liquide SA	2 795	3,0	3,3
Lafarge SA	4 922	2,3	2,9
Loreal SA	14 610	7,4	8,0
LVMH Moet Hennessy Louis Vuitton SA	8 212	3,2	4,0
Pernod-Ricard SA	3 660	2,4	2,7
PSA Peugeot Citroen SA	5 876	1,9	2,0
Renault	4 597	1,6	2,1
Sanofi-Synthelab SA	10 633	4,7	5,3
Schneider Electric SA	5 934	2,2	2,6
Suez SA	24 250	2,9	3,2
Total SA	25 986	28,4	32,1
UBI Soft Entertainment SA	12 000	2,0	2,3
Vivendi Universal SA	26 848	3,5	4,3
Finans			
BNP Paribas SA	23 311	8,5	9,8
Societe Generale de France	9 452	4,6	5,6
Axa	41 107	4,8	5,9
Hellas			
OTE Hellenic Telecom	28 609	2,3	2,5
Finans			
Alpha Bank AE	12 596	1,7	2,5
National Bank of Greece	13 563	1,7	2,4
Hong Kong			
CLP Holdings Limited	203 000	6,6	6,4
Huaneng Power International	530 000	5,5	6,1
Hutchinson Whampoa Limited	75 000	3,2	3,7
Petrochina co ltd	1 718 000	4,5	6,6
Finans			
Bank of East Asia Ltd	110 200	1,7	2,3
Cheung Kong (Holdings) Limited	62 000	2,8	3,3
Hang Seng Bank Ltd	23 300	1,8	2,0
Sun Hung Kai Properties Limited	49 000	2,0	2,7
Irland			
CRH Plc	19 570	2,3	2,7

Selskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Finans			
Allied Irish Bankds Plc	27 541	2,9	2,9
Bank of Ireland	102 183	9,1	9,3
Italia			
Enel SpA	57 245	2,6	2,6
Eni SpA	83 930	9,4	10,5
Telecom Italia Mobile SpA	108 365	3,7	3,9
Telecom Italia Rnc	194 211	2,4	2,6
Telecom ItaliaSpa	272 875	5,1	5,4
Finans			
Assicuazioni Generali SpA	27 429	4,6	4,8
IntesaBci SpA	121 233	2,7	3,2
Sanpaolo IMI SpA	32 203	2,3	2,8
UniCredito Italiano SpA	109 145	3,6	3,9
Japan			
Asahi Kasei	55 000	1,3	2,0
Bridgestone Corp	22 000	2,0	2,0
Canon Inc	46 000	15,2	14,2
Chubu Electric Power Company	17 000	2,3	2,4
Dai Nippon Printing Company	22 000	1,8	2,1
Denso Corporation	15 700	1,7	2,1
East Japan Railway Company	98	3,1	3,1
Fuji Photo Film Company Ltd	16 000	3,2	3,4
Fujitsu Ltd	52 000	1,4	2,0
Hitachi Ltd	91 000	2,8	3,6
Honda Motor Company Ltd	24 100	6,3	7,1
Hoya Corporation	4 000	1,9	2,4
Ito-Yokado Co	12 000	2,3	2,5
JFE Holdings Inc	15 500	1,7	2,8
Kansai Electric Power Company	22 200	2,6	2,6
Kao Corporation	17 000	2,3	2,3
Kyocera Corporation	4 800	1,9	2,1
Kyushu Electric Power Company	19 900	2,2	2,3
Matsushita Electric Industrials Company Ltd	59 000	4,2	5,4
Mitsubishi Corporation	33 000	1,7	2,3
Mitsui + Co	40 000	1,5	2,1
Mitsui OSK Lines	238 000	5,8	7,7
Murata Manufactoring Company Ltd	7 500	2,2	2,7
NEC Corporation	55 000	1,9	2,7
Nintendo	3 300	1,8	2,0
Nippon Steel Corporation	196 000	1,9	2,8
Nippon Telegraph and Telephone Corporation	149	4,2	4,8
Nissan Motor Company	73 200	4,6	5,6
NTT DoCoMo	627	9,3	9,5
Ricoh Company	20 000	2,2	2,6
Rohm Company Ltd	3 300	2,4	2,6
Secom Company	11 500	2,5	2,9
Seven-Eleven Japan Co	13 000	2,4	2,6
Sharp Corporation	33 000	2,9	3,5
Shin-Etsu Chemical Company Ltd	11 800	2,7	3,2
SMC Corp	2 300	1,4	1,9
Softbank Corporation	8 900	1,3	1,8
Sony Corporation	25 800	5,1	5,9
Takeda Chemical Industries Ltd	41 900	11,2	11,1
Tokyo Electric Power Company	32 100	4,6	4,7
Tokyo Electron Ltd	5 200	1,8	2,6
Tokyo Gas Company	79 000	1,8	1,9
Toshiba Corporation	84 000	1,9	2,1
Toyota Motor Corporation	111 800	21,4	25,1
Yamanouchi Pharmaceutical Company Ltd	10 200	1,9	2,1
Finans			
Daiwa Securities Group Inc	46 000	1,7	2,1
Millea Holdings	48	2,8	4,2
Mitsubishi Estate Company	34 000	1,7	2,1
Mitsubishi Tokyo Financial Group	116	4,0	6,0
Mitsui Sumitomo Insurance Company	40 000	1,6	2,2
Mizuho Financial Group Inc	206	2,3	4,2
Nomura Holdings Inc	52 000	4,8	5,9
ORIX Corporation	3 500	1,4	1,9
Sumitomo Mitsui Financial Group	123	2,4	4,4
UFJ Holdings Inc	133	1,8	4,3
Liberia			
Royal Caribbean Cruises Ltd	559 782	78,7	131,0
Luxemburg			
Stolt-Nielsen SA	319 229	18,1	20,4
Nederland			
Akzo Nobel NV	8 933	1,8	2,3
ASML Holding NV	25 860	3,0	3,4
Heineken NV	7 140	1,8	1,8
Koninklijke KPN NV	50 635	2,6	2,6
Koninklijke Philips Electronics NV	42 859	7,4	8,3
Royal Dutch Petroleum Company	65 628	21,1	23,0
STMicroelectronics NV	19 670	3,7	3,5
Unilever NV	16 696	6,8	7,3
Finans			
ABN AMRO Holding	48 163	6,5	7,5
Aegon NV	50 871	4,1	5,0
ING Groep NV	48 539	6,2	7,5
Nederlandske Antiller			
Schlumbergers	17 134	5,7	6,2
New Zealand			
Telecom Corp New Zealand	81 071	1,7	1,9
Panama			
Carnival Corporation	11 896	2,6	3,1
Portugal			
Portugal Telecom	41 519	2,3	2,8
Singapore			
Flextronics International Ltd	19 156	1,6	1,9
Finans			
DBS Group Holdings Limited	36 000	1,6	2,1
United Overseas Bank Ltd	40 000	1,9	2,1

Selskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Spania			
Altadis	9 757	1,7	1,8
Endesa	28 508	3,2	3,6
Fomento de Construct y contra	24 321	5,3	6,0
Iberdrola SA	28 024	3,4	3,6
Repsol YPF	30 542	3,4	4,0
Telefonica	139 073	11,3	13,6
Finans			
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria	91 692	6,8	8,4
Banco Popular Espanol SA	5 289	1,9	2,1
Banco Santander Central Hispano SA	130 085	8,1	10,3
Storbritannia			
Amersham Plc	41 145	2,7	3,8
Astrazeneca	50 040	14,8	16,0
BG Group Plc	102 941	3,2	3,5
BHP Billiton Plc	77 617	3,3	4,5
Boots Company Plc	26 845	2,0	2,2
BP Plc	692 104	33,9	37,3
British American Tobacco Plc	48 129	3,6	4,4
British Sky Broadcasting Group Plc	36 555	2,8	3,1
BT Group Plc	245 976	5,2	5,5
BAA Plc	32 511	1,8	1,9
Cadbury Schweppes Plc	58 854	2,4	2,9
Centrica Plc	142 817	3,0	3,6
Compass Group Plc	62 654	2,4	2,8
Diageo Plc	94 730	7,5	8,3
GlaxoSmithKline	192 880	28,0	29,4
Granada Plc	148 647	1,8	2,2
GUS Plc	30 344	2,3	2,8
Imperial Tobacco Group Plc	19 993	2,4	2,6
Kingfisher Plc	65 645	2,0	2,2
Marks and Spencer Group Plc	69 842	2,4	2,4
National Grid Group Plc	86 027	3,9	4,1
Reckitt Benckiser Plc	42 668	5,9	6,4
Reed Elsevier Plc	37 759	2,2	2,1
Rio Tinto Plc	37 076	5,5	6,8
Scottish and Southern Energy Plc	24 993	1,9	2,0
Scottish Power Plc	64 814	2,7	2,9
Shell Transport and Trading Company Plc	271 457	12,6	13,4
Tesco Plc	205 972	5,3	6,3
Unilever Plc	92 434	5,7	5,7
Vodafone Group Plc	2 037 959	29,7	33,6
Wolseley Plc	19 084	1,5	1,8
WPP Group Plc	35 815	2,1	2,3
Finans			
Aviva Plc	75 382	4,0	4,4
Barkleys Plc	192 982	10,0	11,5
HBOS Plc	137 185	11,6	11,8
HSBC Holdings Plc	308 843	27,2	32,3
Land Securities Group Plc	26 112	2,6	3,1
Legal and General Group Plc	185 184	1,9	2,2
Lloyds TSB Group Plc	154 662	7,6	8,3
Prudential Plc	54 706	2,5	3,1
Royal Bank of Scotland Group Plc	114 971	21,8	22,5
Sveits			
ABB Ltd	53 497	1,3	1,8
Adecco SA	7 397	2,6	3,2
Compagnie Financiere Richemont AG	15 508	2,0	2,5
Givaudan SA	564	1,6	1,9
Logitech International SA	7 907	2,0	2,3
Nestle SA	13 769	20,6	22,9
Novartis AG	75 350	21,2	22,8
Roche Holding AG	21 776	11,6	14,6
Sez Holding AG	9 000	2,0	2,1
Swatch Group AG	2 934	2,1	2,3
Finans			
Credit Suisse Group	34 461	6,9	8,4
Swiss Reinsurance	8 950	4,0	4,0
UBS AG	37 927	15,1	17,3
Zurich Financial Services AG	5 241	4,5	5,0
Sverige			
Ericsson B	569 249	5,5	6,8
Hennes og Mauritz B	14 009	2,2	2,2
Sandvik AB	7 862	1,6	1,8
SAS AB	519 540	26,8	33,0
SCA B	21 674	5,7	5,9
Volvo AB	9 843	1,6	2,0
Unoterte			
Dahl Interssenter AB A-klasse	11 382	0,3	16,7
Eldon Thule AB A-class	14 401	0,3	3,9
Eldon Thule AB C-clas	48 542	11,1	13,2
Findus A-klasse	559 536	0,5	2,9
Findus B-klasse	2 256 458	19,4	11,8
Graflund Invest	36 605	93,3	133,7
Hemocue Holding AB A-klasse	18 525	0,3	3,4
Hemocue Holding AB C-klasse	62 438	8,5	11,4
IHI Holding A-klasse	782 916	8,6	19,8
Salcomp Oy A	12 639	0,3	2,1
Salcomp Oy C	42 982	8,5	7,1
Tradex Converting AB B-klasse	136 175	5,6	5,0
Vaasan & Vassan OY A-klsse	18 186	0,3	4,7
Vaasan & Vassan OY C-klsse	54 925	8,2	14,2
Finans			
Nordea AB	63 556	2,4	3,2
Svenska Handelsbanken	16 611	2,0	2,3
Sør Afrika			
Impala Platinum Holdings Ltd	5 575	3,1	3,2
Tyskland			
BASF AG	18 701	6,0	7,0
Bayer AG	19 782	3,1	3,9
DaimlerChrysler AG	25 005	6,2	7,8
Deutsche Post AG	16 896	1,9	2,3

Selskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Deutsche Telecom AG	74 654	7,8	9,1
EON AG	22 057	8,0	9,6
Infineon Technologies AG	36 757	3,8	3,4
Metro AG	8 378	2,1	2,5
RWE AG	10 915	2,3	2,9
SAP AG	6 913	6,6	7,7
Siemens AG	25 987	11,7	13,8
Volkswagen AG	8 908	2,6	3,3
Finans			
Allianz AG	9 022	5,8	7,6
Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG	11 704	1,4	1,8
Commerzbank AG	15 080	1,6	2,0
Deutsche Bank AG	15 226	6,8	8,4
Muenchener Rueckversicherungs-Gesellschaft AG	5 411	4,1	4,4
USA			
3M Company	22 649	12,8	12,8
Abbott Laboratories	47 604	14,5	14,8
Aetna Inc	4 070	1,7	1,8
Agilent Technologies Incagilus	11 921	1,6	2,3
Air Products and Chemicals	6 292	1,9	2,2
Alcoa Inc	29 196	7,2	7,4
Altria Group Inc	62 337	22,5	22,6
Amazon.Com Inc	7 294	1,9	2,6
American Electric Power Company	10 208	1,9	2,1
Amerisourcebergen Corp	5 444	2,4	2,0
Amgen Inc	50 940	22,2	20,9
Anadarko Petroleum Corporation	7 298	2,3	2,5
Analog Devices Inc	10 232	2,6	3,1
Anheuser-Busch Companies	26 689	9,5	9,4
Anthem Inc	4 099	2,0	2,0
Apache Corporation	4 433	2,0	2,4
Applied Material Inc	63 759	9,6	9,5
AT and T Corp - EX Distribution	39 073	5,5	5,3
AT and T Wireless Services Inc	63 854	3,1	3,4
Automatic Data Processing	16 708	4,0	4,4
Avon Products Inc	8 665	3,7	3,9
Baker Hughes Inc	10 161	2,2	2,2
Baxter International Inc	17 321	3,0	3,5
Becton Dickinson and Company	7 324	1,9	2,0
Bed Bath and Beyond Inc	8 008	2,3	2,3
Bellsouth Corporation	52 942	9,7	10,0
Best Buy Company	7 745	2,3	2,7
Biogen Idec Inc.	9 035	2,3	2,2
BMC Software	16 061	1,8	2,0
Boeing Company	23 564	6,5	6,6
Boston Scientific Corp	18 169	3,6	4,4
Bristol-Myers Squibb Company	57 729	10,4	11,0
Burlington Northern Santa Fe Corporation	10 848	2,3	2,3
Burlington Resources Inc	6 143	2,2	2,3

	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Cardinal Health	13 386	5,6	5,4
Caterpillar Inc	10 056	5,7	5,6
Cendant Corporation	28 579	3,5	4,2
ChevronTexaco Corporation	33 533	18,9	19,3
Cisco Systems	228 493	36,7	36,8
Clear Channel Communications	18 285	5,3	5,7
Coca-Cola Company	86 239	28,6	29,1
Comcast Corp New	41 294	9,0	9,0
Comcast Corporation Cl A Special Common Stock	30 565	6,4	6,4
Computer Associates International	13 541	2,1	2,5
Conagra Foods Inc	16 497	2,7	2,9
Consolidated Edison	6 649	1,9	1,9
Corning Incorporated	31 976	1,8	2,2
Costco Wholesale Corporation	12 775	3,1	3,2
CVS Corporation	10 696	2,1	2,6
Danaher Corporation	3 377	1,7	2,1
Deere and Company	7 047	2,4	3,0
Dell Inc.	96 819	21,9	21,9
Devon Energy Corporation	6 319	2,2	2,4
Dominion Resources	8 852	3,7	3,8
Dow Chemical	30 580	8,5	8,5
Duke Energy Corporation	30 827	3,8	4,2
E I du Pont de Nemours and Company	37 039	11,1	11,3
eBay Inc	11 935	5,2	5,1
Electronic Arts Inc	7 563	2,1	2,4
Electronic Data Systems Corporation	12 490	1,8	2,0
Eli Lilly and Co	29 896	14,2	14,0
EMC Corporation	64 429	5,5	5,5
Emerson Electric	12 220	5,3	5,3
Entergy Corporation	6 227	2,2	2,4
Exelon Corporation	9 203	3,7	4,1
Exxon Mobil Corporation	207 394	55,5	56,6
FedEx Corporation	10 152	4,6	4,6
First Data Corporation	25 092	7,0	6,9
FirstEnergy Corporation	12 765	3,0	3,0
Ford Motor Company	49 456	5,4	5,3
Fortune Brands Inc	4 683	1,8	2,2
FPL Group	4 877	2,1	2,1
Gannett Company	8 002	4,5	4,7
Gap Inc	16 224	2,0	2,5
Genentech	6 489	4,1	4,0
General Dynamics Corporation	4 849	2,4	2,9
General Electric Company	331 796	68,7	68,4
General Mills	11 237	3,6	3,4
General Motors Corporation	13 084	4,7	4,6
Genzyme Corporation	6 406	1,9	2,1
Gilead Sciences Inc	5 825	2,1	2,3
Gillette Company	28 057	6,3	6,9
Guidant Corporation	8 379	2,6	3,4
H and R Block	5 121	1,5	1,9

elskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Halliburton	13 255	2,2	2,3
Harley-Davidson	10 337	3,3	3,3
HCA - Healthcare Company	16 519	4,2	4,7
Hewlett-Packard Company	89 761	13,7	13,7
HJ Heinz Company	11 033	2,5	2,7
Home Depot Inc	71 718	16,7	16,9
Honeywell International	23 429	5,2	5,2
IBM - International Business Machines Corporation	54 426	33,8	33,6
Illinois Tool Works	8 135	3,9	4,5
Intel Corporation	213 594	44,7	45,5
Interactive Corp	13 860	3,3	3,1
International Game Techology	10 708	1,9	2,5
International Paper Company	16 638	4,5	4,8
Intuit Inc	5 393	1,7	1,9
Johnson and Johnson	106 979	38,8	36,8
Johnson Controls	10 096	7,2	7,8
Kimberly-Clark Corporation	14 368	5,2	5,6
KLA - Tencor Corporation	4 848	1,5	1,9
Kohls Corporation	10 331	3,8	3,1
Kraft Foods Inc	25 380	5,6	5,4
Kroger Company	27 337	3,2	3,4
Lexmark International	3 802	1,9	2,0
Liberty Media Corporation	69 620	5,3	5,5
Linear Technology Corporation	8 071	2,0	2,3
Lockheed Martin Corporation	11 717	3,9	4,0
Lowes Companies	34 551	12,9	12,7
Lucent Technologies Inc	97 637	1,6	1,8
Marathon Oil Corporation	9 585	1,7	2,1
Marriott International	6 270	1,7	1,9
Masco Corporation	42 649	7,7	7,8
Mattel	19 195	2,7	2,5
Maxim Integrated Products	8 441	2,3	2,8
McDonalds Corporation	45 749	7,4	7,6
McGraw-Hill Companies	5 746	2,5	2,7
Medco Health Solutions Inc	7 999	1,6	1,8
Medtronic	37 754	12,3	12,2
Merck and Company	72 176	25,7	22,2
Microsoft Corporation	315 247	57,3	57,4
Motorola	65 454	6,0	6,1
Newmont Mining Corporation	11 777	3,7	3,8
Nextel Communications A	26 910	4,9	5,0
Nike Inc	4 368	1,7	2,0
Northrop Grumman Corp	4 946	3,0	3,1
Occidental Petroleum Corporation	11 082	2,6	3,1
Omnicom Group Inc	7 317	3,8	4,3
Oracle Corporation	130 828	11,6	11,5
Paccar Inc	3 202	1,6	1,8
Paychex	9 166	2,0	2,3
PepsiCo	52 974	16,4	16,4
Pfizer Inc	280 986	65,5	66,0
PG and E Corp	11 660	1,6	2,2
PPG Industries	4 852	1,8	2,1
Praxair	9 422	2,0	2,4
Procter and Gamble Company	46 903	30,9	31,2
Progress Energy	6 230	1,9	1,9
Public Services Enterprise Group Incorporated	6 799	1,9	2,0
Qualcomm Inc	26 634	9,5	9,6
Raytheon Company	13 448	2,8	2,7
Samsung Electronics Co	3 150	4,2	3,9
Sara Lee Corporation	22 825	3,0	3,3
SBC Communications Inc	101 909	17,1	17,7
Sears Roebuck and Co	8 449	2,0	2,6
Southern Company	19 996	4,1	4,0
St Jude Medical	4 985	2,0	2,0
Staples	14 173	2,1	2,6
Starbucks Corp	11 603	2,1	2,6
Stryker Corporation	3 598	1,8	2,0
Sun Microsystems	97 171	3,0	2,9
Sysco Corporation	18 690	4,2	4,6
Target Corporation	29 664	7,7	7,6
Texas Instruments Incorporated	53 862	10,5	10,5
Time Warner Inc	136 307	16,3	16,3
TJX Companies	15 038	2,0	2,2
Tribune Company	6 195	2,0	2,1
Union Pacific Corporation	7 344	3,1	3,4
United Parcel Service	13 811	6,2	6,8
United Technologies Corporation	13 914	8,9	8,8
UnitedHealth Group Incorporated	17 394	5,9	6,7
Unocal Corporation	8 079	1,7	2,0
Veritas Software Corporation	11 380	2,3	2,8
Verizon Communications Inc	78 651	19,6	18,4
Viacom Inc B	49 457	14,9	14,6
Walgreen	29 694	6,8	7,2
Wal-Mart Stores	89 803	33,5	31,7
Walt Disney Company	65 476	10,2	10,2
Waste Management	18 058	3,2	3,6
WellPoint Health Networks Inc	4 088	2,4	2,6
Weyerhauser Company	6 309	2,3	2,7
Wyeth	56 389	17,0	15,9
Xerox Corporation	21 748	1,6	2,0
Xilinx	9 911	2,0	2,6
Yahoo	12 938	3,9	3,9
Yum Brands	8 725	1,7	2,0
Zimmer Holdings	7 120	2,6	3,3
Finans			
ACE Limited	6 831	1,7	1,9
Aflac Inc	14 908	3,3	3,6
Allstate Corporation	24 389	6,3	7,0
American Express	32 989	10,6	10,6
American International Group Inc	68 992	30,0	30,4

elskapsnavn	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Bank of America Corporation	47 220	25,2	25,3
Bank of New York Company Inc	21 018	4,2	4,6
Bank One Corporation	33 361	10,2	10,1
Charles Schwab Corporation	26 587	1,9	2,1
Charter One Financial	11 314	2,4	2,6
Chubb Corporation	4 553	1,9	2,1
Citigroup Inc	175 144	56,3	56,6
Comerica Corporated	7 828	2,8	2,9
Countrywide Financial Corp	5 188	2,2	2,6
Equity Office Properties Trust	12 653	2,4	2,4
Fannie Mae	28 433	13,6	14,2
Fifth Third Bancorp	13 700	5,2	5,4
FleetBoston Financial Corporation	29 234	8,5	8,5
Freddie Mac	19 590	7,2	7,6
Golden West Financial Corp	3 518	2,1	2,4
Goldman Sachs Group	7 986	4,7	5,2
Hartford Financial Services Group	7 597	2,6	3,0
J P Morgan Chase and Co	58 462	14,3	14,3
John Hancock Financial Services	8 395	1,8	2,1
KeyCorp	19 646	3,7	3,8
Lehman Brothers Holdings Inc	5 212	2,5	2,7
Marsh and McLennan Companies	17 388	5,9	5,5
MBNA Corporation	31 466	4,7	5,2
Mellon Financial Corporation	11 929	2,3	2,5
Merrill Lynch and Co	23 374	9,1	9,1
MetLife	26 690	5,4	6,0
Morgan Stanley	27 965	10,8	10,8
National City Corporation	25 249	5,6	5,7
Old Republic International Corp	27 150	4,5	4,6
PNC Financial Services Group	7 477	2,5	2,7
Progressive Corporation	5 663	2,8	3,1
Prudential Financial	16 258	3,9	4,5
Simon Property Group Inc	5 952	1,6	1,8
SLM Corporation	16 183	4,6	4,1
Southtrust Corporation	9 828	2,0	2,1
State Street Corporation	8 420	2,4	2,9
SunTrust Banks	7 490	3,2	3,6
US Bancorp	54 359	10,8	10,8
Wachovia Corporation	42 282	13,1	13,1
Washington Mutual	26 719	7,5	7,1
Wells Fargo and Company	49 466	19,5	19,4
Øvrige aksjer		577,5	648,1
Sum utenlandske aksjer		**3 801,9**	**4 237,0**

	Antall aksjer	Kost-pris	Markeds-verdi
Utenlandske aksjefond			
MSCI Japan Ondex Opals	2 026	6,6	6,7
Russell 2000 Value Index Fund	4 387	4,7	4,7
S and P MidCap 400 Barra Value Index Fund	6 532	4,6	4,8
Schrøder Japanese Equity	2 401 017	92,1	108,2
Schrøder Pacific Equitty	1 574 759	46,9	58,7
SPDR Trust Series	1 297	1,0	1,0
Merrill Lynch DPEP		137,5	99,9
Warburg Pincus PE VIII		65,4	55,0
European Fund Investments II		12,0	10,0
Procuritas Capital Investors III		7,3	0,7
HarbourVest International PEP IV		55,8	41,2
Schroders PE Fund of funds I		170,5	163,6
Schroders PE Fund of funds II		41,2	42,1
Third Cinven Fund		73,3	75,3
Øvrige aksjefond		7,6	5,5
Sum utenlandske aksjefond		**726,3**	**677,5**
Hedgefond og øvrige finansfond			
DB Global Master Fund Ltd	6 883	60,8	53,8
GN Art fund of Funds Class D	131 791	994,5	966,4
GN ART Global Macro KL D	344 786	344,8	331,3
GN Investment Fund, kl E	358 924	358,9	360,5
Sum hedgefond og øvrige finansfond		**1 759,0**	**1 712,0**
Sum utenlandske aksjeopsjoner		**-0,1**	**-0,1**
Sum utenlandske aksjer og andeler		**6 287,1**	**6 626,4**
Sum norske og utenlandske aksjer og andeler		**8 266,9**	**9 022,4**

Utenlandske aksjer:
Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer utgjør 88,8%

Sum aksjer:
Andel av balanseført verdi som er børsnoterte verdipapirer utgjør 88,8%

Risikoprofil aksjer
I forvaltningen av selskapets utenlandske aksjeportefølje er et sett av MSCI World Net Dividends Index benyttet som referanse. For norske aksjer benyttes OSEBX ex GNO/DnBNOR

Restforpliktelser
Ikke innkalte restforpliktelser vedrørende Limited Partnerships utgjorde 1.243 mill. kr. pr. 31.12.2003.

Omklassifissering av aksjer
Aksjene i Amfi Eiendom, Real Estate Central Europe og Graflund Invest er omklassifisert fra anleggsaksjer til omløpsaksjer og verdsatt til virkelig verdi. Omklassifiseringen har medført en netto oppskrivning på 73 mill kroner. Reklassifiseringen med påfølgende oppskrivning er gjennomført i samsvar regnskaplovens § 5-1, 3. ledd.

Note 7 - Anleggsobligasjoner

Obligasjoner til forfall

Norske obligasjoner Beløp i millioner kroner	**Kostpris**	**Pålydende**	**Bokført verdi**	**Markeds-verdi**	**Mer/mindre verdi**
Børsnoterte papirer					
Statsgaranterte/statsforetak	5 837,4	5 653,0	5 855,1	6 275,3	420,3
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	3 647,7	3 687,5	3 657,7	3 990,0	332,3
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	1 004,3	1 010,0	1 004,1	1 100,1	96,0
Utstedt av industriforetak	526,1	525,0	526,9	556,3	29,3
Ikke børsnoterte papirer					
Statsgaranterte/statsforetak					
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	2 141,4	2 144,4	2 143,0	2 361,2	218,2
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	119,9	120,0	119,3	132,2	13,0
Utstedt av eiendomsutviklingsselskap	25,0	25,0	25,0	25,0	0,0
Sum norske obligasjoner til forfall	**13 301,7**	**13 164,9**	**13 331,0**	**14 440,0**	**1 109,0**
Utenlandske obligasjoner					
Børsnoterte papirer					
Statsgaranterte/statsforetak	499,4	500,0	499,7	530,0	30,3
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	1 499,6	1 500,0	1 500,3	1 497,2	(3,2)
Utstedt av industriforetak	250,0	250,0	250,0	249,2	(0,8)
Ikke børsnoterte papirer					
Statsgaranterte/statsforetak	1 500,0	1 500,0	1 500,0	1 499,9	(0,1)
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	1 199,9	1 200,0	1 200,7	1 303,1	102,4
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	3 100,0	3 100,0	3 100,0	3 273,5	173,5
Sum utenlandske obligasjoner til forfall	**8 048,9**	**8 050,0**	**8 050,8**	**8 352,9**	**302,1**
Sum obligasjoner til forfall	**21 350,6**	**21 214,9**	**21 381,8**	**22 792,9**	**1 411,1**
Utenlandske obligasjoner fordelt på valuta					
Sverige	999,4	1 000,0	999,7	1 058,6	58,9
Danmark	1 999,6	2 000,0	2 000,3	1 990,9	(9,4)
Canada	999,9	1 000,0	1 000,7	1 091,2	90,4
Cayman Islands	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 006,1	6,1
Nederland	300,0	300,0	300,0	316,7	16,7
Spania	250,0	250,0	250,0	253,2	3,2
Tyskland	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 636,2	136,2
	8 048,9	**8 050,0**	**8 050,8**	**8 352,9**	**302,1**

Inngående balanse	**14 610,5**
Kjøp	7 485,5
Salg	(199,4)
Uttrekk	(523,4)
Mat. Adj. (Opp/nedskriving)	8,7
Utgående balanse 31.12.03	**21 381,8**

Obligasjoner som holdes til forfall

For obligasjoner som holdes til forfall er det beregnet effektiv rente basert både på markedskurs (virkelig verdi) og papirets balanseverdi.

Ved beregning av effektiv rente benyttes samme metode som under omløpsobligasjoner

Effektiv rente norske anleggsobligasjoner, markedsverdi	4,1630
Effektiv rente norske anleggsobligasjoner, balanseverdi	6,1300
Effektiv rente utenlandske anleggsobligasjoner, markedsverdi	4,5152
Effektiv rente utenlandske anleggsobligasjoner, balanseverdi	5,3000

Note 8 - Obligasjoner og sertifikater

Norske obligasjoner	Pålydende	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre verdi
Børsnoterte				
Stats- og statsgaranterte	5 163,2	5 456,8	5 546,6	89,8
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	1 392,5	1 414,3	1 454,7	40,4
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	1 875,5	1 912,0	1 940,8	28,8
Utstedt av industriforetak	124,0	128,2	131,8	3,6
Ikke børsnoterte				
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	700,3	706,9	715,3	8,4
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	155,0	155,3	160,6	5,2
Sum norske obligasjoner 31.12.03	**9 410,5**	**9 773,5**	**9 949,8**	**176,3**
Norske sertifikater				
Børsnoterte				
Stat- og statsgaranterte	4 436,0	4 372,7	4 391,8	19,1
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	50,0	50,2	50,3	0,0
Ikke børsnoterte				
Utstedt av kommuner og fylkeskommuner	584,9	584,9	585,9	1,0
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	1 366,0	1 364,3	1 368,8	4,5
Utstedt av industriforetak	47,0	47,0	47,0	0,0
Sum norske sertifikater 31.12.03	**6 483,9**	**6 419,2**	**6 443,8**	**24,6**
Norske finansielle instrumenter		**8,6**	**40,4**	**31,7**
Utenlandske obligasjoner				
Børsnoterte				
Stats- og statsgaranterte	1 484,0	1 416,2	1 479,3	63,1
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	40,0	40,4	40,1	(0,3)
Ikke børsnoterte				
Stats- og statsgaranterte	105,0	105,4	110,2	4,8
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	350,0	350,0	353,8	3,8
Sum utenlandske obligasjoner 31.12.03	**1 979,0**	**1 911,9**	**1 983,4**	**71,5**
Utenlandske sertifikater				
Ikke børsnoterte				
Stats- og statsgaranterte	1 350,0	1 347,4	1 348,1	0,7
Utstedt av banker og finansinstitusjoner	150,0	150,0	151,2	1,2
Sum utenlandske sertifikater 31.12.03	**1 500,0**	**1 497,4**	**1 499,2**	**1,8**
Utenlandske finansielle instrumenter		**(2,5)**	**(73,0)**	**(70,5)**
Fond		**4 864,5**	**5 134,4**	**269,9**
Sum fond/utl./no. finansielle instrumenter		**4 870,7**	**5 101,8**	**231,1**
Sum obligasjoner/sertifikater/fond/fin.instr. 31.12.03	**19 373,4**	**24 472,7**	**24 978,0**	**505,3**
Sum obligasjoner/sertifikater/fond/fin.instr. 31.12.02	**25 444,6**	**28 323,3**	**28 650,9**	**327,6**

Utenlandske obligasjoner og sertifikater fordelt på valuta	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre verdi
NOK	2 098,0	2 109,1	11,1
SEK	1 311,3	1 373,5	62,2
	3 409,3	**3 482,6**	**73,3**

Beregning av effektiv rente

Ved beregning av effektiv rente er porteføljen vektet og renten er beregnet fra 31.12.03 og frem til forfall. Dollar durasjon og standard norsk rentekonvensjon er benyttet ved beregningen.

Effektiv rente for utenlandske obligasjoner	3,5
Effektiv rente for norske obligasjoner	3,8

Note 9 - Finansielle derivater

Utestående netto nominelt volum		31.12.03	Gjennom-snitt 2003	Markedsverdi 31.12.03	31.12.02
Renterelaterte kontrakter					
Løpetid under ett år	Opsjoner FRA	6 100,0	4 975,0	0,0	3 850,0
	FRA -kontrakter	2 997,0	7 959,2	(16,3)	12 921,3
	Opsjoner obligasjoner	167,7	513,4	0,1	859,1
	Opsjoner IRF	18 911,6	20 748,7	4,4	22 585,7
	SWAP	(2 285,0)	842,5	(11 163,0)	3 970,0
	Futures obligasjoner	(3 693,9)	(9 600,0)	(0,0)	(15 506,2)
	IRF	4,0	2 103,3	-	4 202,6
Løpetid over ett år	Opsjoner FRA	1 924,0	1 962,0	0,0	2 000,0
	SWAP	11 141,5	6 315,8	11 220,8	1 490,0
Valutarelaterte kontrakter					
Løpetid under ett år	Opsjon valuta	2 113,1	1 896,9	2,7	1 680,6
	Valuta termin	994,5	2 250,0	(83,2)	3 505,4
	Valuta SWAP	6 373,9	21 822,2	1,9	37 270,5
Egenkapitalrelaterte kontrakter					
Løpetid under ett år	Opsjon aksjer	(6,2)	378,9	(0,1)	764,0
	Aksjeswap	20,6	10,3	(1,8)	-
	Futures aksjer	-	(94,0)	-	(188,1)

Renterelaterte kontrakter omfatter i hovedsak:
- Rentebytteavtaler (renteswapper), som er avtale om å bytte rentebetingelser på nominelle beløp med kunder eller banker.
- FRA-kontrakter, som er avtaler som fastsetter en rentesats på et nominelt beløp for en fremtidig periode.
- Renteopsjoner, som er avtaler som sikrer kjøper en bestemt rente på et beløp for en fremtidig periode.

Valutarelaterte kontrakter omfatter i hovedsak:
- Valutaterminforretninger, som er avtaler om å kjøpe eller selge et bestemt valutabeløp på et fremtidig tidspunkt til en avtalt vekslingskurs mot en annen valuta.
- Valutabytteavtaler (valutaswapper), som er avtaler med banker om å bytte valutabeløp til en på forhånd avtalt kurs og forrente disse for en avtalt periode.
- Valutaopsjoner, som er avtaler som gir kjøper rett til å kjøpe eller selge valuta på et fremtidig tidspunkt til en på forhånd avtalt kurs.

Egenkapitalrelaterte kontrakter omfatter i hovedsak:
- Aksjeopsjoner, er avtaler (rettighet/forpliktelse) om å kjøpe eller selge aksjer til en fastsatt pris innen eller på et bestemt tidspunkt i fremtiden.
- Aksjefutures, er en avtale om å kjøpe eller selge aksjer til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Disse transaksjonene gjøres med banker. Kredittrisikoen med denne virksomheten anses som liten. Såvel rente- som valutaforretninger gjøres innenfor etablerte posisjonsrammer.

Likviditetsrisiko Beløp i millioner kroner

Spesifikasjon av balanseposter vedr. kapitalforvaltning gruppert etter forfallstidspunkt

	Under 1 år	Over 1 år	Uten forfall	Totalt
Bankinnskudd	0,4	-	2,4	2,8
Obligasjoner/sertifikater utenlandske	3,0	8,7	1,8	13,5
Obligasjoner/sertifikater norske	10,9	18,6	3,3	32,9
Ansvarlig lån	-	0,0	-	0,0
Aksjer utenlandske	-	-	4,4	4,4
Aksjer norske	-	-	2,3	2,3
Hedgefond	-	-	1,7	1,7
Rentederivater utenlandske	(0,1)	0,0	-	(0,1)
Rentederivater norske	(11,2)	11,2	-	0,0
Aksjederivater utenlandske	(0,0)	-	-	(0,0)
Aksjederivater norske	(0,0)	-	-	(0,0)
Sum	**3,1**	**38,6**	**15,9**	**57,6**

Note 9 - Finansielle derivater (forts.)

Renterisiko Rentefall 1%		**Rente-bærende**	**Derivater**	**Sum**
Renterisiko	Obl. Norge	3,93 %	0,22 %	4,15 %
i %	Obl. Utland	5,12 %	(3,65 %)	2,75 %
	Pengemarked	0,50 %	0,73 %	1,22 %
	Sum	**2,25 %**	**(0,02 %)**	**2,24 %**
Renterisiko	Obl. Norge	246	14	260
i mill. kr	Obl. Utland	265	(123)	143
	Pengemarked	71	105	176
	Sum	**583**	**(4)**	**579**

Rentestigning 1%				
Renterisiko	Obl. Norge	(3,93 %)	(0,22 %)	(4,15 %)
i %	Obl. Utland	(5,12 %)	2,37 %	(2,75 %)
	Pengemarked	(0,50 %)	(0,73 %)	(1,22 %)
	Sum	**(2,25 %)**	**0,02 %**	**(2,24 %)**
Renterisiko	Obl. Norge	(246)	(14)	(260)
i mill. kr	Obl. Utland	(265)	123	(143)
	Pengemarked	(71)	(105)	(176)
	Sum	**(583)**	**4**	**(579)**

Renterisiko fordelt på løpetid						
År	0,0 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 3,0	3,0 - 5,0	5,0 - 10,0	10,0>
I mill kr	(5,1)	(165,5)	(113,7)	(121,6)	(135,0)	(37,6))

Renterisikoen holdes innenfor gitte rammer. 1% rentefall øker verdien av porteføljene over med totalt 484 mill kroner.
Tilsvarende vil 1% renteøkning redusere porteføljeverdiene med totalt 484 mill kroner.

Note 10 – Kursreguleringsfond

Beløp i millioner kroner	**2003**	**2002**
Kursreguleringsfond 1.1	-	-
Årets endring	1 257	-
Kursreguleringsfond 31.12	**1 257**	**-**

Note 11 – Tap og avsetninger for tap på utlån

Beløp i millioner kroner

Tap på utlån	**2003**	**2002**	**2001**	**2000**	**1999**
Periodens endring i spesifiserte tapsavsetninger	0,0	(0,5)	(1,2)	(1,5)	(3,6)
Periodens endring i uspesifiserte tapsavsetninger	0,0	0	0	0	0,0
Konstaterte tap	0,4	0,1	0,5	1,3	2,8
Inngang på tidligere konstaterte tap	0,0	0,0	0,0	(0,1)	(0,7)
Tap på utlån	**0,4**	**(0,4)**	**(0,7)**	**(0,3)**	**(1,5)**
Konstaterte tap					
Som det tidligere år er avsatt spesifisert avsetninger for	0,4	0,1	0,5	1,3	2,8
Som det tidligere år ikke er avsatt for	0,0	0	0	0	0,0
Sum konstaterte tap	**0,4**	**0,1**	**0,5**	**1,3**	**2,8**
Avsetninger til dekning av tap på utlån					
Spesifiserte avsetninger 01.01	3,9	4,4	5,6	7,0	10,7
Konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt spesifiserte avsetninger	(0,4)	(0,1)	(0,5)	(1,3)	(2,8)
Økte spesifiserte tapsavsetninger i perioden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Nye spesifiserte tapsavsetninger i perioden	0,4	0,1	0,5	0,2	0,4
Tilbakeføring av spesifiserte tapsavsetninger i perioden	(3,9)	(0,5)	(1,2)	(0,3)	(1,5)
Spesifiserte avsetninger 31.12	**0,0**	**3,9**	**4,4**	**5,6**	**7,0**
Uspesifiserte avsetninger 01.01.	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Periodens avsetning	(3,0)	0,0	0,0	0,0	0,0
Uspesifiserte avsetninger 31.12	**0,0**	**3,0**	**3,0**	**3,0**	**3,0**
Lån hvor inntektsføring er stoppet					
Utlån hvor inntektsføring er stoppet	0	0	18,2	12,7	23,9
Påløpte ikke inntektsførte renter i perioden	0	0	0	0	0,6
Sum misligholdte lån, hovedstol inkl.renter o.a, før tapsavsetning	0	16,5	16,6	22,7	29,0
Sum misligholdte lån, hovedstol inkl.renter o.a, etter tapsavsetning	0	9,6	9,3	14,0	18,7
Sum hovedstol øvrig tapsutsatte lån, før tapsavsetning	0	0	0	0	0,4
Sum hovedstol øvrig tapsutsatte lån, etter tapsavsetning	0	0	0	0	0,4
Utlån uten rentebetjening	**0**	**0,1**	**0,4**	**0,7**	**1,1**

Utlån med en samlet hovedstol på 2,6 mrd. kr. ble pr. 31.12.03 overdratt til Gjensidige NOR Sparebank ASA.

Note 12 – Utlån og garantier

Beløp i millioner kroner

Lån til:	**2003**	**2002**	**2001**	**2000**	**1999**
Lån til representantskapets formann	0	0	0	0	0
Lån til styret	0	0	0	0	0,1
Lån til kontrollkomiteen	0	0	0	0	0
Lån til ansatte	0	0	0	0	52,9

Lån til ansatte og styret er i 2000 overført til Gjensidige NOR Sparebank.

Note 13 – Driftsmidler, aktiverte systemkostnader og eiendom

Beløp i millioner kroner	Fast eiendom	Egne driftsmidler	Aktiverte systemkostn.
Anskaffelseskost 01.01.	7 336,3	111,3	251,7
Tidligere oppskrevet	1 332,4	0,0	0,0
Årets verdireguleringer	(12,9)	0,0	0,0
Tilgang	861,4	31,0	44,7
Avgang til anskaffelseskost	(324,2)	0,0	0,0
Avgang tidligere oppskrevet	(30,4)	0,0	0,0
Anskaffelseskost 31.12.	**9 162,6**	**142,3**	**296,4**
Akkumulerte av og nedskrivninger 01.01	(345,0)	(97,3)	(76,4)
Årets ordinære avskrivninger	(10,4)	(5,6)	(42,6)
Årets nedskrivning	(250,0)	0,0	0,0
Avgang ordinære avskrivninger	6,9	0,0	0,0
Avgang tidligere nedskrevet	20,4	0,0	0,0
Akkumulerte av-og nedskrivninger 31.12	**(578,1)**	**(102,9)**	**(119,0)**
Bokført verdi 31.12.	**8 584,5**	**39,3**	**177,5**
Prosentsats ordinære avskrivninger	0-2%	10-25%	20-33%

For faste eiendommer foretas avskrivninger på driftsløsøre.

*) Aktiverte systemutviklingskostnader vedrører IT-fagsystemer både for privatprodukter og næringslivsprodukter. Fremtidig verdi av system-utviklingskostnadene er avhengig av hvilke systemer som videreføres i det fusjonerte livselskapet Vital Forsikring ASA, og hvilken tidshorisont som legges til grunn for konverteringer til felles IT-systemer.

Note 14 – Investeringer i og salg av anleggsmidler

Beløp i millioner kroner	2003	2002	2001	2000	1999
Driftsmidler/systemkostn.					
- Investeringer	75,7	108,8	88,9	127,3	35,3
- Salg	0,2	1,6	79,2	0,2	0,0
Faste eiendommer					
- Investeringer	861,4	613,8	908,5	660,3	939,1
- Salg	562,6	9,0	88,0	654,3	28,1

Note 15 – Bygninger og eiendommer

Type eiendom	Sted	Ant. Kvm.	31.12.03 Bokført verdi	Gj.snitt leie / m2	Løpetid kontrakter	Indeksreg. kontrakter	Egen bruk lokaler
Kjøpesenter	Øst / Syd	98 000,0	1 139,4	1100	4,0	100 %	0,0 %
	Vest	17 500,0	383,9	1830	5,0	100 %	0,0 %
Hotell	Øst	43 500,0	787,7	1530	9,0	100 %	0,0 %
	Vest	11 000,0	200,1	1560	10,0	100 %	0,0 %
Kontor	Øst	313 000,0	3 897,6	1120	4,0	90 %	12,0 %
	Vest / Trøndelag	92 000,0	1 309,5	1230	7,0	98 %	17,0 %
Annet		23 000,0	866,3	-	-	-	0,0 %
SUM		**598 000**	**8 584,5**	**1 180**	**4,5**	**90 %**	**10,0 %**

Note 16 – Pensjoner

Gjensidige NOR Spareforsikring har tjenestepensjonsforsikring etter skatteloven (TPES) med generell pensjonsalder 67 år.
Alderspensjon utgjør 70% av pensjonsgrunnlaget basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalderen. Videre inngår i ordningen ektefellepensjon, barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler.
I tillegg har Gjensidige NOR Spareforsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere utover den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12G og tilleggspensjoner.

Pensjonsforpliktelser er vurdert til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Fremtidig pensjonsytelser er beregnet med utgangspunkt i forventet lønn på pensjonstidspunktet. Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Pensjonsmidler er vurdert til markedsverdi (flytteverdi). Ved verdsettelse av pensjonsmidlene benyttes estimert verdi ved regnskapsavslutningen. Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse/-estimert verdi av pensjonsmidler ved utgangen av forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse/faktisk verdi av pensjonsmidler ved årets begynnelse amortiseres over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsen og verdien av pensjonsmidlene.
I.h.t. standarden er det tatt hensyn til arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Pensjonsmidler/forpliktelse for fondsbaserte/ikke-fondsbaserte ordninger er i balansen vist brutto under andre eiendeler og avsetninger for andre risiki og kostnader.

Antall ansatte som gjelder usikrede ordninger inkluderer AFP.

Forutsetninger som er lagt til grunn ved beregningene er som følger:

	2003	2002
Diskonteringsrente	6,00 %	6,50 %
Forventet avkastning	7,00 %	7,00 %
Lønnsregulering	3,50 %	4,00 %
Regulering i folketrygdens grunnbeløp	3,00 %	4,00 %
Pensjonsregulering	3,00 %	4,00 %
Arbeidsgiveravgift-sats	14,10 %	14,10 %
Avgang før/etter 40 år	4%/2%	4%/2%
Forventet uttak AFP	40,00 %	50,00 %

	2003			2002		
Beløp i millioner kroner	Fonds-baserte	Ikke-fonds-baserte	Sum	Fonds-baserte	Ikke-fonds-baserte	Sum
Pensjonskostnad						
Årets pensjonsopptjening	14,3	3,4	17,7	13,0	2,8	15,8
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	22,0	3,6	25,6	27,3	4,4	31,7
Estimert avkastning av pensjonsmidler	(30,9)	(0,7)	(31,6)	(32,9)	(0,3)	(33,2)
Amortisering	4,5	1,9	6,4	0,9	2,8	3,7
Netto pensjonskostnad	**9,9**	**8,2**	**18,1**	**8,3**	**9,7**	**18,0**
Periodisert arbeidsgiveravgift	**1,4**	**0,6**	**2,0**	**3,0**	**1,1**	**4,1**
Netto pensjonskostnad inkl.arb.g.avgift	**11,3**	**8,8**	**20,1**	**11,3**	**10,8**	**22,1**
Pensjonsforpliktelser / pensjonsmidler 31.12.						
Estimert pensjonsforpliktelse	391,8	66,1	457,9	447,0	72,5	519,5
Estimert verdi av pensjonsmidler	(471,5)	(12,6)	(484,1)	(494,9)	(8,5)	(503,4)
Amortisering av estimatavvik	(65,6)	(21,7)	(87,3)	(82,8)	(33,4)	(116,2)
(Netto pensjonsmidler) / pensjonsforpliktelse	**(145,3)**	**31,8**	**(113,5)**	**(130,7)**	**30,6**	**(100,1)**
Periodisert arbeidsgiveravgift	**(2,9)**	**4,3**	**1,4**	**(1,4)**	**4,3**	**2,9**
Netto pensjonsmidler /-forpliktelser pr 31.12.	**(148,2)**	**36,1**	**(112,1)**	**(132,1)**	**34,9**	**(97,2)**
Antall ansatte forpliktelsen omfatter	378	383		385	376	
Antall pensjonister forpliktelsen omfatter	294	161		385	166	

Note 17 – Skatter

Beregning av utsatt skatt i balansen	**2003**	**2002**
Skatteøkende forskjeller		
Driftsmidler	82,3	77,4
Gevinst og tapskonto	30,3	45,4
Urealisert valuta (ansvarlig lån)	0,0	85,2
Netto verdiregulering eiendom til markedsverdi	840,5	822,2
Pensjonsforpliktelse(overfinansiert)	112,1	97,1
Aksjer til varig eie eller bruk	29,6	14,9
Sum skatteøkende forskjeller	**1 094,8**	**1 142,2**
Skattereduserende forskjeller		
Kostnadsavsetning	23,4	20,0
Eiendom	0,0	9,3
Aksjer og verdipapirer	281,9	869,1
Sum skattereduserende forskjeller	305,3	898,4
Fremførbart underskudd	0,0	599,6
Grunnlag utsatt skatt/skattefordel	789,5	(355,8)
Utsatt skatt/skattefordel (skattesats 28%)	(221,1)	99,6
Ubenyttet godtgjørelsesfradrag	0,0	156,5
Sum utsatt skatt/skattefordel	**(221,1)**	**256,1**
Resultat før skattekostnad	**547,0**	**(297,9)**
+/- Permanente forskjeller	(23,0)	(246,1)
Mottatt konsernbidrag	1 400,0	1 675,4
+/- Endring i midlertidige forskjeller	(460,5)	90,7
+/- Benyttet fremførbart underskudd	(1 443,2)	(1 222,1)
Årets skattegrunnlag	**20,3**	**0,0**
Spesifikasjon av skattekostnad:		
Betalbar skatt	(5,7)	0,0
Endring utsatt skatt	(477,2)	(289,2)
Skattekostnad bokført mot egenkapital (1)	392,0	517,5
Skatt på tildeling av kundemidler ved omdanning til AS	0,0	83,9
Skattekostnad ved salg av tilknyttet selskap	0,0	(171,0)
Skattekostnad	**(90,9)**	**141,2**
(1) Skattkostnad på følgende transaksjoner er bokført direkte mot selskapets egenkapital	**2003**	**2002**
Skatt på mottatt konsernbidrag	392,0	469,1
Skatt som følge av omdanning til aksjeselskap	-	48,4
Sum	**392,0**	**517,5**

Note 18 – Egenkapitalendring

	Aksjekapital		**Annen EK**		**Sum EK**	
	2003	**2002**	**2003**	**2002**	**2003**	**2002**
Pr.1.1	1 670,0	1 500,0	1 172,5	1 073,0	2 842,5	2 573,0
EK-transaksjoner omdanning	0,0	0,0	0,0	(75,8)	0,0	(75,8)
Emisjon	0,0	170,0	0,0	0,0	0,0	170,0
Tilført fra årets resultat	0,0	0,0	0,0	175,3	**0,0**	**175,3**
Pr.31.12.	**1 670,0**	**1 670,0**	**1 172,5**	**1 172,5**	**2 842,5**	**2 842,5**

Note 19 – Kapitaldeking

Beløp i millioner kroner	Bokført	2003 Vektet/ tellende	Bokført	2002 Vektet/ tellende
Kjernekapital	3 067,5	2 666,4	3 067,5	2 401,9
Tilleggskapital	1 500,0	1 500,0	1 477,7	1 477,7
Finansfradrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto ansvarlig kapital	**4 567,5**	**4 166,4**	**4 545,2**	**3 879,6**
Forvaltningskapital	**72 731,0**	**25 596,1**	**66 163,2**	**24 401,3**
Eiendeler med risikovekt 0 %	18 977,4	0,0	16 184,6	0,0
Eiendeler med risikovekt 10 %	2 028,0	202,8	4 091,2	409,1
Eiendeler med risikovekt 20 %	30 806,1	6 161,2	24 807,1	4 961,4
Eiendeler med risikovekt 50 %	1 534,3	767,2	3 657,4	1 828,7
Eiendeler med risikovekt 100 %	19 090,9	19 090,9	16 852,4	16 852,4
Rente og valutarelaterte kontrakter	99 792,4	89,9	87 781,7	349,7
Urealiserte gevinster på omløpsmidler		(715,9)		
Kapitaldekning		**16,28 %**		**15,90 %**

Note 20 – Solvensmargin

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Tellende ansvarlig kapital	4 166,4	3 879,6
Tellende andel sikkerhetsfond	35,6	33,8
50 % andel av tilleggsavsetninger	272,1	241,9
Sum solvensmarginkapital	4 474,2	4 155,3
Samlet solvensmarginkrav *	2 864,3	2 672,0
Overdekning/underdekning	1 609,9	1 483,3
Solvensmarginkapital i % av krav	156,2	155,5

* Basert på foreløpige beregninger for 2003

Note 21 – Lønn og andre administrasjonskostnader

Beløp i millioner kroner	2003	2002
Gjennomsnittlig antall ansatte	391	373
Godtgjørelse til		
- Konsernstyre i Gjensidige Nor ASA	1,5	0,9
- Styret i GNSF	0,3	0,8
Revisors godtgjørelse		
- Revisjon	1,0	0,6
- Andre tjenester	0,3	2,5

I 2002 ble kostnader til Konsernstyret og Konsernsjef, frem til omdanningen, fordelt med 1/3 på hvert av hovedselskapene Gjensidige NOR Sparebank, Gjensidige NOR Forsikring og Gjensidige NOR Spareforsikring.

Adm. direktør Bård Benum fikk i 2003 utbetalt i alt 2,2 mill kr i lønn og annen godgjørelse. Beregnet fordel av naturalytelser kommer i tillegg med 0,1 mill kr. Han har videre en avtale om pensjonsalder på 62 år. Pensjonen nedtrappes fra 100% (62 år), til 70% (67 år) av lønnen på fratredelsestidspunktet.

Note 22 – Eiendeler og gjeld i valuta

(mill.kr)	2003	2002
Eiendeler	6 350,9	14 768,6
Gjeld	(6 272,4)	(13 668,3)
Netto valutaposisjon	**78,5**	**1 100,4**

Valutarisiko
All handel av valuta foregår innenfor strengt definerte rammer og benyttes både til handel og for å sikre finansielle eiendeler.
De finansielle eiendeler er valutasikret. Selskapet benytter sikringsbokføring.

Valutaeksponering:	
Eksponering (mill. NOK)	Netto
AUD	6
CAD	(2)
CHF	8
DKK	0
EURO	9
GBP	5
JPY	10
SEK	4
USD	30
Annet	7
SUM	**79**

Note 23 – Bundne midler

(mill.kr)	2003	2002
Bundne innskudd	58,1	52,8
Andre bundne midler	43,0	67,0
Sum bundne midler	101,1	119,8

Note 24 – Ansvarlig lånekapital / fondsobligasjoner

(mill.kr)	Lånebeløp	Låneopptak	Forfall
	i NOK	år	år
Låneopptak 1)	850,0	2003	2013
Låneopptak 2)	300,0	2001	Evig
Låneopptak 3)	350,0	2002	Evig
Sum ansvarlig lånekapital	**1 500,0**		
Fondsobligasjonslån 4)	**225,0**	2002	Evig

1) Lånet har en flytenede rentesats basert på 3 mnd nibor + 1,625 % p.a
2) Lånet er evigvarende og har en flytende rentesats basert på 3 mnd nibor + 1,80 % p.a
3) Lånet er evigvarende og har en flytende rentesats basert på 3 mnd nibor + 1,60 % p.a
4) Lånet er evigvarende og har en flytende rentesats basert på 3 mnd nibor + 3,18 % p.a

Kontantstrømoppstilling

Beløp i millioner kroner

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	**2003**	**2002**
Innbetalte premier direkte forsikring	5 409	4 664
Innbetalte premier mottatt gjenforsikring	35	0
Utbetalte gjenforsikringspremier	(2)	(17)
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	(3 610)	(3 496)
Innbetalinger ved flytting	1 364	4 114
Utbetalinger ved flytting	(1 840)	(685)
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	(167)	(201)
Utbetalinger til ansatte,pensjonsinnretninger,arbeidsg.avg.mv.	(264)	(286)
Utbetalinger av renter	(3 333)	(1 323)
Innbetalinger av renter	5 797	4 382
Innbetalinger av utbytte	140	164
Innbet.vedr. drift eiendom	404	634
Utbet. vedr. drift eiendom	(117)	(91)
Andre inn. og utbetalinger.	4	(354)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**3 820**	**7 505**
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger på lån til kunder mv	900	809
Utbetalinger av lån til kunder mv	(488)	(734)
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre selskaper	3 095	16 380
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre selskaper	(6 151)	(8 201)
Innbetalinger ved salg av obligasjoner	82 897	57 074
Utbetalinger ved kjøp av obligasjoner	(81 325)	(64 351)
Innbetalinger ved salg av sertfikater	10 775	5 318
Utbetalinger ved kjøp av sertfikater	(15 239)	(8 546)
Innbetalinger ved salg av eiendom	563	9
Utbetalinger ved kjøp av eiendom	(861)	(614)
Utbetalinger for kjøp av andre verdip.med kort løpetid	(203 843)	73 561)
Innbetalinger for salg av andre verdip.med kort løpetid	204 902	(76 636)
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler mv	(37)	(104)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**(4 812)**	**(6 035)**
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetaling av ny egenkapital , ansvarlig lån og fondsobligasjoner	20	745
Utbetalinger av utbytte	(874)	0
Innbetaling vedrørende salg av pantelån	2 300	0
Innbetaling av konsernbidrag	1 675	0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	**3 121**	**745**
Netto kontantstrøm for perioden	2 129	2 215
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	**2 129**	**2 215**
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	3 838	1 623
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	5 967	3 838

Til representantskapet og generalforsamlingen i Gjensidige NOR Spareforsikring ASA

Revisjonsberetning for 2003

Vi har revidert årsregnskapet for Gjensidige NOR Spareforsikring ASA for regnskapsåret 2003, som viser et overskudd på kr. 456,1 millioner. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og administrerede direktør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og norsk god revisjonsskikk. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjon av årsregnskapet. I den grad det følger av god regnskapsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for selskapets økonomiske stilling 31. desember 2003 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk.
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentsjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god regnskapsskikk.
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 20. Februar 2004
PricewaterhouseCoopers DA

Geir Julsvoll (sign.)
Statsautorisert Revisor

Til representantskapet og Generalforsamling i Vital Forsikring ASA.

Kontrollkomiteens uttalelse

Kontrollkomiteen har ført tilsyn med Vital Forsikring ASA og Gjensidige NOR Spareforsikring ASA i henhold til lov og instruks fastsatt av Representantskapet.

Kontrollkomiteen har i forbindelse med årsavslutningen for regnskapsåret 2003 gjennomgått årsberetningen, årsregnskapet, ansvarshavende aktuars erklæring og revisors beretning for Gjensidige NOR Spareforsikring ASA, Vital Forsikring ASA og konsernet.

Komiteen finner at styrets vurdering av selskapets økonomiske stilling er dekkende og tilrår at årsberetningene og årsregnskapene for regnskapsåret 2003 godkjennes.

Oslo 18. mars 2004

Helge B. Andresen | Kristin Normann Aarum | Geir Dege

Frode Hassel | Thorstein Øverland

Definisjoner

Det henvises også til regnskapsprinsippene.

Fra resultatregnskap og balanse

Erstatning
Det beløp selskapet skal utbetale i henhold til forsikringsavtalen når forsikringstilfellet er inntruffet.
*Erstatningsavsetning **
*Forsikringsmessige avsetninger **
Gjenforsikring (Reassuranse)
Overføring av en del av risikoen til et annet forsikringsselskap.
*Kursreguleringsfond **

Fra notene

Produkter

Gruppelivsforsikring
Dødsrisikoforsikring som en arbeidsgiver eller en forening tegner for sine arbeidstakere eller medlemmer og eventuelt deres ektefeller og barn. Forsikringssummen utbetales i sin helhet ved den forsikredes død. Kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.
Gjeldsforsikring
Gruppelivsforsikring til dekning av personlig gjeld, som långiver tegner for bestemte grupper av sine personlige låntakere.
Individuell kapitalforsikring
Individuell livsforsikring hvor selskapet ved forsikredes død eller ved oppnådd avtalt alder skal utbetale bestemte beløp. Kan også omfatte uførekapital, som er en engangsstønad ved varig uførhet.
Individuell rente- og pensjonsforsikring
Individuell forsikring hvor selskapet skal utbetale månedlige beløp så lenge en person lever, eller til personen når en bestemt alder. Omfatter vanligvis alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon.
Kollektiv pensjonsforsikring
Lovene om foretakspensjon og innskuddspensjon danner et nytt regelverk for skattefavoriserte private tjenestepensjonordninger.
Foretakspensjon kan omfatte alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon.
Innskuddspensjon omfatter bare alderspensjonskapital.
Kollektiv foreningsforsikring
Pensjonsforsikring som foreninger tegner for nærmere avtalte grupper av sine medlemmer.
Livrente
Forsikring som gir løpende utbetaling i en avtalt periode. Utbetalingen kan starte straks eller ved et avtalt tidspunkt. For livrenter gjelder spesielle skatteregler.
Unit Linked
Livsforsikringsprodukt der forsikringstaker selv bestemmer hvordan sparekapitalen skal fordeles mellom forskjellige investeringsalternativer.

Premie

Engangspremie
Det totale beløp som skal betales for forsikringen ved betaling en gang for alle.
Overførte reserver
Overførte premiereserver og tilleggsavsetninger fra/til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser.

Erstatninger

Gjenkjøp
Når forsikringstakeren avbryter forsikringsforholdet og gjenkjøpsverdien blir utbetalt.

Resultat og kapitalavkastning

Administrasjonsresultat
Resultat av at periodens driftskostnader avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.
Gjennomsnittsrente
Gjennomsnittsrenten uttrykker den gjennomsnittlige realiserte avkastningen som er oppnådd på forsikringstakernes midler i løpet av året. På grunn av måten å beregne gjennomsnittsrenten på vil den ikke være sammenlignbar med renten i andre finansinstitusjoner. Beregningsmåte er fastsatt av Kredittilsynet og kan beskrives slik Forholdet mellom:

1. Brutto finansinntekter med fradrag av rentekostnader, utbytte av aksjekapital, avsetning til egenkapital, skattekostnad, og avsetning til sikkerhetsfond.
2. Forsikringstakernes gjennomsnittlige fonds.

Renteresultat
Resultat av at periodens finansinntekter avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.
Risikoresultat
Resultat av at periodens dødelighet og uførhet avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.

Finansielle derivater
Se også note 18
Aksjeindeksfutures
Aksjeindeksfutures er en avtale om kjøp eller salg av en indeks til en bestemt pris på et bestemt tidspunkt i fremtiden. Kontraktene er standardiserte og børsnoterte. Det foretas daglig oppgjør av gevinst/tap basert på endringer i sluttkursen.
FX - kontrakter:
FX - kontraktene er valutasikringsforretninger knyttet til utenlandsinvesteringene i Vital. De kontraktene som fremkommer i regnskapets noteopplysning, er fremtidig salg av valuta for hovedstol og eventuelle avkastningselementer i forbindelse med verdipapirinvesteringer i utenlandsk valuta. Dette er gjort for å redusere valutarisiko og for å stabilisere avkastningen i porteføljen."
FRA / Rentefutures
En FRA - kontrakt (Fremtidig Rente Avtale) er en kontrakt som fastsetter en rentesats for en fremtidig renteperiode. Ved kjøp kan man fastsette en innlånsrente, og ved salg en utlånsrente. Hovedstol, beløpet som forrentes, er kun et referansebeløp i kontrakten, og utveksles ikke. Rentefutures kan enklest beskrives som standardiserte og børsnoterte FRA – kontrakter. Forskjellen ligger i at differansen mellom kontraktsrente og markedsrente gjøres opp på daglig basis.
Renteswapper
En avtale mellom to parter om å bytte rentebetingelser på et verdipapir for et på forhånd avtalt beløp over en gitt fremtidig periode.
Valutaterminforretning
Avtale om å selge/kjøpe et avtalt valutabeløp til en fastlagt kurs for levering på et fremtidig tidspunkt. Valutaterminforretninger har normalt kort løpetid, dvs tre måneder til et år. Kontraktene brukes hovedsakelig til å sikre aksjer, obligasjoner og andre beholdninger i valuta.
Aksjeindeksopsjoner
Aksjeindeksopsjoner innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av aksjer til en forhåndsavtalt pris. Opsjonene er knyttet til aksjeindekser.

Kapitaldekning og solvensmarginkapital
Kapitaldekningsregler
Forskrifter om krav til ansvarlig kapital i finansinstitusjoner. Reglene angir beregning og nivå for ansvarlig kapital målt mot risikovektet balanse. Resultatet uttrykkes som kapitaldekning.
Ansvarlig kapital
Ansvarlig kapital består av kjernekapital og tilleggskapital.
Kjernekapital
Kjernekapitalen vil for et forsikringsselskap hovedsakelig bestå av innskutt egenkapital og opptjent egenkapital.
Tilleggskapital
Består hovedsakelig av ansvarlig lånekapital.
Ansvarlig lånekapital
Lån som selskapet opptar og som etter bestemte vilkår inngår i den totale ansvarlige kapital. Opptak av ansvarlig lån krever særskilt samtykke fra myndighetene og har spesielle regler for løpetid og tilbakebetaling. Ansvarlig lånekapital er usikret og står tilbake for selskapets øvrige gjeld.
Kapitaldekning
Tellende ansvarlig kapital i prosent av risikovektet balanse.
Forskrift om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital
Forskrift for beregning av solvensmarginkapital og solvensmarginkrav, som bygger på EU-områdets tilsvarende regelverk.
Solvensmarginkapital
Den kapital som kan medregnes til dekning av solvensmarginkravet. Kapitalen består av ansvarlig kapital, 50% av tilleggsavsetninger og sikkerhetsfond utover 55% av minimumsverdi. Solvensmarginkapitalen skal overstige solvensmarginkravet.
Solvensmarginkrav
Et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelser. Solvensmarginkrav beregnes etter nærmere regler med utgangspunkt i de enkelte grupper av forsikringskontrakter, og summeres for selskapet som helhet.

* se beskrivelse under regnskapsprinsipper.

Embedded Value pr. 31.desember 2003

Det er beregnet Embedded Value (EV) av Gjensidige NOR Spareforsikring og Vital (Vital Forsikring og Fondsforsikringsselskapet Vital Link) pr. 31. desember 2003. Beregningene er utført separat for Gjensidige NOR Spareforsikring og for Vital, og er gjennomgått og kvalitetssikret av henholdsvis Tillinghast – Towers Perrin og Deloitte. Det er også gjennomført analyser av endring i EV gjennom år 2002 og 2003. I verdivurderingen er skadeforsikringsvirksomheten og gruppelivsproduktene til Vital holdt utenfor.

Hva er Embedded Value?

EV er en verdivurdering av et selskap. Bruken av EV som verdivurdering er økende, og EV publiseres nå av en rekke norske og utenlandske livsforsikringsselskaper. EV består av selskapets egenkapital i tillegg til nåverdien av fremtidig kontantstrøm til aksjonærene – etter skatt – som genereres av eksisterende kundeportefølje. Til fradrag kommer kostnader ved å binde egenkapital i selskapet. På grunn av regelverket rundt solvensmarginkrav og kapitaldekning, vil det til enhver tid være bundet egenkapital i selskapet. For denne påløper det en kostnad som reflekterer forskjellen mellom den avkastningen som kan forventes på midlene, og det avkastningskravet som fremkommer gjennom diskonteringssatsen som anvendes. EV inkluderer ikke verdien av fremtidig ny forretning.

Embedded Value av "nye" Vital

I tillegg til selskapsvise beregninger pr. 31. desember 2003, er det gjort en samlet beregning av EV for selskapene som inngår i "nye" Vital. I denne beregningen er Vitals parametersett og egenkapitalbetjeningsmodell benyttet ved beregning av EV for Gjensidige NOR Spareforsikring.

Embedded value for det fusjonerte Vital (millioner kroner)

	2003
Embedded Value 1. januar 2003	10 093
Modellendringer	0
Forrentning av EV	+ 849
Verdi av årets nysalg	+ 184
Observert avvik fra 2003 forutsetninger	+ 310
Endringer i forutsetninger og modellering	- 134
Embedded value 31.12.2003 før utbytte	11 302
Netto utbytte	- 770
Embedded value etter utbytte	10 532

Flytting av kontrakter mellom Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring er inkludert under "Verdi av årets nysalg".

Nærmere informasjon om Embedded Value finnes på vital.no

Forretningsadresse:

Vital Forsikring ASA
Postadresse: Pb. 7500, 5020 Bergen
Besøksadresse: Folke Bernadottesv. 40
5147 Fyllingsdalen
Org. nummer: 914782007

- et selskap i DnB NOR-konsernet

Vital Forsikring, Trondheim
Postadresse: 7469 Trondheim
Besøksadresse: Beddingen 16
7014 Trondheim

Vital Forsikring, Oslo
Postadresse: P.b. 250, 1326 Lysaker
Besøksadresse: Vollsveien 17A
1366 Lysaker